

vrede

TIJDSCHRIFT VOOR INTERNATIONALE POLITIEK

NAVO in Joegoslavië
Beeld van het brandende van
petrochemischcomplex Pancevo
5 dagen na het bombardement
(zie dossier)

verschijnt tweemaandelijks
42ste jaargang - nr. 341 - januari-februari 2000
afgiftekantoor Gent X
Vrede - Galgenberg 29 - 9000 Gent
Tel. (09) 233 46 88
Fax (09) 233 56 78
e-mail: vrede@ngonet.be
internet:
www.democratisch-links.be/vrede

V Minder militaire uitgaven

V Kleine Brogel

V Jeltsin:

V Rusland

V Noord-Ierland

V Congo

V Verkiezingen

V Aids in Afrika

V V.S. luistertappartuur

V Milieuzorg "Erica"

V Wereldhandel

V Vluchtelingen

V Duitsland

V Europese Unie

V 50 jaar Vrede

V Veiligheid

De nieuwe heersers

"Nooit was de telecommunicatietechnologie zo geperfectioneerd maar onze wereld lijkt iedere dag op een koninkrijk van stommen"

de Latijns-Amerikaanse schrijver Eduardo Galeano in "Le Monde Diplomatique" (januari 1996)

De rol van de moderne media wordt steeds omvangrijker. Overweldigender. In de Verenigde Staten betekent de sector van T.V. en globale informatie, ingegrepen de telecommunicatie een waarde van 3.000 miljard dollar wat 1/6 van het BNP vertegenwoordigt. Het magazine Vanity Fair heeft zich als opdracht gesteld de verschillende aspecten van strategie en levensstijl in de media te belichten.

Ieder jaar brengt dit magazine in Sun Valley de mannen van het "nieuwe establishment", de "de veroveraars van de cybernetica" samen.

Onder de vijftig belangrijkste van de Amerikaanse mediawereld zijn volgende personen aanwezig: Bill Gates (Microsoft), Rupert Murdoch (News Corporation), Michel Eisner (Walt Disney), Sommer Redstone (Viacom), Ted Turner (CNN-Times Warner), Gerald Levin (Time Warner), Steve Case (America Online), Varry Dillen (USA-Networks Inc), Steven Spielberg (Dreamworks), Andrew Grove (Intel Corporation), enz., enz.

Vanity Fair publiceert iedere keer de foto van de heersers van de mediawereld die op hun "onderonsje" aanwezig zijn.

Maar deze heren komen niet alleen samen voor op de foto.

Ze bepalen er, dank zij hun monopoliepositie, een strategie die er in bestaat hun invloed op de openbare opinie uit te breiden en te verstevigen.

Het pluralisme waarover zoveel gesproken wordt is slechts schijn.

Uit: *Maintenant, le monde en bref. Politique étrangère, journalisme global et ligères*
Les Médias, témoins mais aussi acteurs du nouveau désordre mondial, van Jean-Paul Marthoz.

NIEUWJAAR

*Nog wat onwennig kleurt de morgen de eerste dageraad.
Stille sluimert als een ongekend gebed tussen de golven
van het licht.*

Aarzelend bekleedt het nieuwe jaar zich met het wit van vrede.

Jozef Vandromme

Oprechte wensen vanwege alle medewerkers

INHOUD

EDITORIAAL	Minder militaire uitgaven	3
UITKIJK	Het geheim van Kleine Brogel	4
RUSLAND	Jolts n: de manipulator en zijn vrienden Oorlog in de Kaukasus	5 6
NOORD-IERLAND	Wordt het nu eent vrede?	8
AFRIKA	Zoektocht naar economische invloedszones Rwanda in het oetensief gearongen	10
VERKIEZINGEN	De ongenaakbaren	12
WERELD AIDS	World AIDS dag 'dag van de Schaamte'?	15
USA	Amerika rustort de wereld af	16
FRANKRIJK	He; kapitalisme van de zee	17
NAGELS MET KOPPEN		18
DOSSIER: JOEGOSLAVIË	Ooggetuigeverslag van een bezoek aan Joegoslavië Waarover men in Navo-kringen nie; spreekt	19 21
EERLIJKHEIDSHALVE		23
WERELDHANDEL	WTO-TOP in Seattle Bill Gates en vrienden ... Seattle tegen de mondiale spring?	24 25 27
EUROPESE UNIE	Vuchteingen in Europa: burgers of parais? De militaire ambities van de Europese Unie	28 33
DUITSLAND	Gekibbe om een Leopard I tank	31
VREDESBEWEGING	50 jaar vredesbeweging Oostende	35
VOOR DE VUIST	Veiligheid	39
TE ZOT		40

Werken mee aan dit blad: Georges Soriet - Willy Courtois - André De Smet - Yvan Grosjean - Frans Frison (Dublin) - Koen Vlassennoot - Luke Vanderbeke - Jean Pierre Everaert - Michel Vanhoorne en Carla Honkes Agerbeek - Antoine Uytendaele - Victor Stuyck - Merel De Smet - Marie Jeanne Vanmol - Ludo De Brabander - Charles Van der Vriek - Jozef Vandromme

vrede

seder: 1957
tweemaandelijks tijdschrift
vrede vzw
studie- en informatiecentrum
internationale politiek, vredes- en
ontwikkelingsproblematiek

redactie - beheer - publiciteit
galgenberg 29 - 9000 gent
prk. 000-0956015-80
tel. (09) 233 46 88
fax (09) 233 56 78
e-mail: vrede@ngonet.be
internet:
www.democratisch-links.be/vrede

leesgeld :

110 fr. los nummer
600 fr.: 6 nummers per jaar
700 fr.: instellingen met factuur
800 fr.: Nederland en E.U.
1 000 fr.: rest van de wereld

43 gulden op postbankgiro nr. 5267830
van Ad Woudenberg / VREDE postbus
92311 1090 AH Amsterdam

steunabonnement : 1 000 fr.
abonnementendienst: L. Verwest
vrede wordt gedrukt op
kringlooppapier
offset druk:
Nevelland, B.W., 9850 Nevele

redactie :

Lucien Bollaert, Anne De Smet, Jan O'sen,
Georges Soriet, Victor Stuyck, Ludo De
Brabander, Marie-Jeanne Vanmol, Antoine
Uytendaele
redactiesecretaris: L. Bollaert.
hoofdredacteur: André De Smet.
verantwoordelijke uitgever:
Michel Vanoverborgh
Beukendreef 15, 9401 Polara-Ninove

De ondertekende artikels beantwoordt niet
noodzakelijkerwijze aan ons standpunt.
Overname van artikels is slechts toegelaten
mits bronvermelding en toezending van een
presentexemplaar.

Minder militaire uitgaven

De tendens is duidelijk. Het militaire is terug van nooit weg geweest. De bewapeningsuitgaven van de rijke wereld gaan overal de hoogte in. Voor de wapenindustrie kondigt het begin van het nieuwe millennium zich goed aan.

De VS stemden een verhoging van meer dan 100 miljard in de komende 5 jaar. Met de oorlog tegen de Tsjetsjenen zijn de Russische militairen op zoek naar rehabilitatie in hun land, ze hebben in elk geval al nieuwe helikopters kunnen inzetten. De wapenhandel heeft het dieptepunt duidelijk achter zich gelaten. Zowat alle NAVO-landen voorzien stijgende militaire uitgaven. De nieuwe secretaris-generaal Robertson drong er op aan dat er moet "geïnvesteerd in militaire capaciteit om de veiligheid van de toekomstige generaties te garanderen".

Hongarije zal volgend jaar met 43% stijging de koploper zijn. Italië wil onmiddellijk het defensiebudget van 1,5% naar 2% van het BNP optrekken. Frankrijk verhoogt. Duitsland wordt de les gelezen door Washington omdat ze daar geen verhoging plannen.

België houdt het officieel bij "alleen maar indexering van het defensiebudget", maar de kosten voor buitenlandse operaties worden verhaald op een portefeuille die uit de defensiebegroting wordt gelicht.

In naam van vredehandhaving of geweldpreventie doet de bewapeningsindustrie gouden zaken. Dit is vanzelfsprekend nefast voor andere budgetten. Voor België plant defensie-minister Flahaut (PS) de vervanging van 96 F-16's, van de zware transportvliegtuigen en van kustmijnenvegers. In regeringskringen maakt men zich sterk dat een taakverdeling onder de EU-legers het mogelijk moet maken om zonder noemenswaardige verhogingen toch de NAVO-trein niet te missen.

Intussen is de Europese wapenindustrie zich aan het hergroeperen. Er is een officieel Bewapeningsagentschap van de Europese Unie, en we hebben een Hoog Vertegenwoordiger voor het Buitenlandse en Defensiebeleid, en we krijgen nu ook EU-interventietroepen. Alle ingrediënten voor een Europees Militair Industrieel Complex staan dus klaar.

Uit zoveel signalen kunnen we niet anders dan afleiden dat

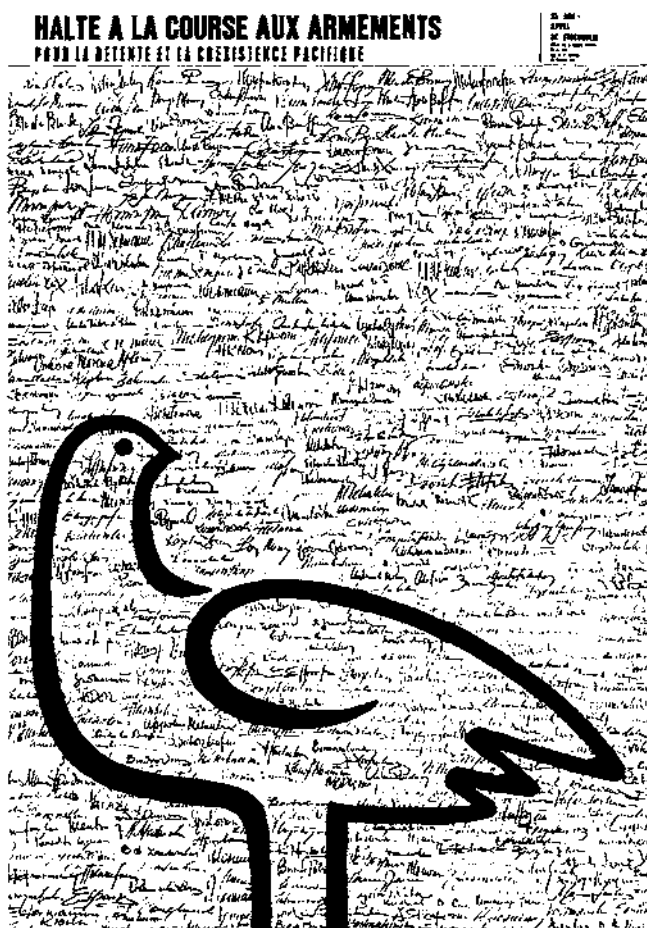
onze bewindslui veiligheid nog altijd in de eerste plaats als een militaire zaak beschouwen. De grote drang om met Europa eigen interventietroepen op te zetten is daar een zoveelste bewijs van. Is het niet schrijnend vast te moeten stellen dat "VN-vertegenwoordiger" Bernard Kouchner moet bedelen naar voldoende middelen voor het "burgerbestuur" in Kosovo, en van een kale reis thuis komt? Het gaat 'm maar om het prijskaartje van een halve dag oorlog, probeerde hij nog te argumenteren. Maar niemand deed harde beloftes.

Wij pleiten voor een andere veiligheid. Wij menen dat veiligheid een gevolg is van een reeks maatschappelijke veranderingen op vlak van sociale rechtvaardigheid, democratie en participatie ook op economisch gebied, respect voor internationaal recht, veranderingen ook op het vlak van reële ontwikkelingskansen voor de gewone mensen in Noord en Zuid, van respect voor milieu en ecologische evenwichten, en van ernstige ontwapening. Wij zijn ervan overtuigd dat de vrije markt ons dat niet zal brengen. We zullen er moeten voor strijden.

En de allereerste concrete strijd die zich aankondigt voor een vredesorganisatie als de onze is het tegengaan van de verhogingen in de militaire uitgaven. Niet alleen omdat deze fondsen weghalen van civiel nuttige sectoren, maar ook omdat het militaire de macht van de sterkste betekent, in een wereld van onrechtvaardigheid. Het militaire dient in de eerste plaats om de bestaande scheve politieke en economische machtsverhoudingen te bestendigen. En we gaan er precies van uit dat er op zoveel vlakken verandering moet komen, willen we ooit van een veilige wereld kunnen spreken.

Daarom dat we actief participeren in de aankomende campagne: "veiligheid een kwestie van militairen?", die door een reeks organisaties zal worden gevoerd. Vandaar dat we actief blijven in de acties tegen de wapenhandel, tegen het nucleaire wapen. Daarom dat we voluit willen gaan in een eigen campagne tegen de militaire budgetten. We zullen u daar in 2000 zeker over aanspreken.

Georges Spriet

Affiche van de 25ste verjaardag van de "Oproep van Stockholm".

Het geheim van Kleine Brogel

In Kleine Brogel ligt een terrein dat angstvallig van de buitenwereld afgesloten is met omheiningen en patrouillerende bewakers met honden. Sinds onheuglijke tijden was het bekend dat daar, in het kader van de NAVO, een aantal Amerikaanse atoombommen liggen die de Sovjets ervan weerhouden moesten heel West-Europa te bezetten van Lapland tot Gibraltar. Behalve in kringen van vredesbewegingen maalde niemand daar om. En als een vervelend iemand over die aanwezigheid van kernwapens iets mompelde, werd hem de mond gesnoerd met de term "NAVO-verplichtingen", het toverwoord dat alle verdere commentaren hot zwijgen oplegt.

De Koude Oorlog is voorbij. Het Warschaupact bestaat niet meer. Maar de NAVO ligt nog altijd op de loer om vijanden te ontdekken die ze met atoomwapens kunnen afdreigen. Tot voor kort werd er over Kleine Brogel nauwelijks nog gerept, en zie, ineens staat het thema weer op de agenda, ja, zelfs op de politieke agenda. Toen daar in het parlement vragen over gesteld werden, was de Eerste Minister erg verveeld. Enerzijds kon hij niet zeggen (blijkbaar niet) dat daar wel degelijk nog atoombommen liggen, want dat is een militaire geheim waar iedereen weliswaar van wist maar waarover in deftig gezelschap niet werd gepraat. Anderzijds kon hij ook niet zweren dat er géén atoombommen meer liggen, want bij de volgende vraag, waarom daar dan zo geheimzinnig en afwerend over gedaan moest worden, zou hij met zijn mond vol tanden hebben gestaan. Zeggen dat hij daarover niet in het publiek kon praten, stond dus eigenlijk gelijk met erkennen dat die atoombommen daar nog altijd liggen. Geef toe, dat is een vervelende positie.

Senator en gewezen minister Mark Eyskens trad premier Verhofstadt onmiddellijk bij met de mededeling, dat het onzinnig zou zijn de vijand (die mithört) te laten weten of en waar precies die atoombommen liggen. De vraag bleef open, of het geheim erin bestaat dat die bommen er liggen, of dat ze er niet liggen. De "vijand" (wie dat ook mag wezen) weet dus, net zo goed als onze publieke opinie, dat die bommen daar wel degelijk liggen. Alleen liggen ze daar alleen officieus, niet officieel. Ze zullen daar pas officieel liggen, als Verhofstadt openlijk verklaart dat ze er liggen.

Maar Verhofstadt wil ze daar liever officieus laten liggen, want hij is bang dat hij bonje krijgt met de Amerikanen als hij de bommen een officiële status verleent door te zeggen dat ze er liggen. Dat kan hij natuurlijk niet doen. Het is namelijk een NAVO-geheim, met andere woorden, een Amerikaans geheim. De Belgische autoriteiten hebben immers niets te zeggen over die atoombommen, want alleen de Amerikanen hebben het recht die bommen ergens te gaan uitgooien als het hun zo uitkomt. De enige die daarover kan beslissen is dus de Amerikaanse president. Die Amerikaanse president hebben wij niet gekozen. En de vraag is, hoeveel vertrouwen wij kunnen hebben in een Amerikaanse president met wie wij niets te maken hebben, wat voor ons enigszins verontrustend is, aangezien elke nitwit president kan worden als hij maar geld genoeg heeft voor zijn verkiezingspropaganda. Zo'n president kan bijvoorbeeld geloven, dat de bommen de ergste vervuilers ter wereld zijn (zoals een van hen eens beweerdde, Reagan om hem niet te noemen). Waarom zou zo'n president niet kunnen geloven, dat het uitgooien van atoombommen het gezondste is wat Amerika kan overkomen.

Een aantal parlementairen zijn daar blijkbaar ook niet helemaal gerust in. En ze hebben Verhofstadt gevraagd, of die

bommen daar nu liggen of niet. En je kunt er donder op zeggen, dat er zelfs parlementairen zijn die zouden willen dat die bommen daar werden weggehaald. Er kwam zelfs even een verfrissend geluid uit het Pentagon, waar geopperd werd, dat er in Europa nog op zeven plaatsen Amerikaanse kernbommen liggen, en dat ze erover denken die weg te halen. Dat is natuurlijk een vervelende situatie. Enerzijds blijft Verhofstadt weigeren te zeggen of ze er liggen. Anderzijds verklaart het Pentagon dat ze de bommen, die er al dan niet liggen, zullen weghalen.

Even had Verhofstadt een lumineus idee. Hij verklaarde dat hij de fractievoorzitters van het parlement bij zich zou roepen en hen mededelen wat het geheim was: dat ze er liggen, of dat ze er niet liggen. Alleen moesten de fractievoorzitters dan plechtig beloven, dat ze het aan niemand zouden verklappen.

Een schitterend procédé. Alleen heeft Verhofstadt dat niet zelf uitgevonden (al weet hij het vermoedelijk niet). Dit was namelijk een procédé dat indertijd werd toegepast door het Amerikaanse opperbevel tijdens de Vietnam-oorlog. Dat zat zo. De legerleiding hield op gezette tijdstippen een persconferentie waarop ze de journalisten de informatie gaven die ze kwijt wilden. Het gebeurde echter dat de een of andere snuggere journalist iets ontdekte, waarvan de legerleiding niet graag had dat het bekend zou worden. Daarom riep de legerleiding een systeem in het leven dat dergelijke onaangename dingen zou vermijden. Naast de formele persconferenties hielden ze een informele persconferentie. De bedoeling van die informele persconferentie was, de journalisten informatie te verschaffen die kon bijdragen tot het achtergrondbeeld van de oorlogssituatie, maar de informatie die ze daar kregen mochten ze niet gebruiken. Wie dat toch deed, vloog eruit. Dus, zodra er ergens iets gebeurde waarvan de legerleiding niet wou dat het zou uitlekken, riep ze een informele persconferentie bij elkaar, en alle informatie die ze daar gaven moest ipso facto geheim blijven. Stel dus dat een slimme journalist iets ontdekte dat de legerleiding in een vervelend parket kon brengen als het werd uitgebracht, dan werd heel snel een informele persconferentie bijeen geroepen. Het onaangename nieuws werd meegedeeld. Geen enkele journalist kon het nog uitbrengen.

Toen Verhofstadt meedeelde, dat hij enkele parlementairen in vertrouwen zou nemen met betrekking tot de aanwezigheid van atoombommen, maar dat ze die mededeling geheim moeten houden, waren er dan toch een paar intelligente parlementairen (Dirk Van der Maelen en Annemans) die de truuk begrepen hadden en verklaarden, dat ze zouden weigeren die bijeenkomst bij te wonen. Ze wisten immers dat ze, als ze geheimhouding beloofden, geen kik meer zouden kunnen geven over de al dan niet aanwezigheid van die bommen.

En toen viel het debat over de atoombommen stil. Ook het Pentagon viel stil. En tenzij men de atoombommen intussen in het geheim heeft weggehaald en verborgen op een andere en volkomen onverdachte plek, - bijvoorbeeld in de achtertuin van Willy Claes van wie geweten is dat hij erg vergetachtig is en dus vermoedelijk niet meer weet wat daar in zijn achtertuin ligt -, liggen ze nog altijd op de plek waar volgens vrijwel iedereen de atoombommen altijd gelegen hebben en nog liggen.

Willy Courteaux.

Jeltsin: de manipulator en zijn vrienden

Het was algemeen bekend, met uitzondering van de Westerse staatshoofden, dat Jeltsin dag na dag dieper in de modder zakt. De klik die hem omringt, die men de "familie" is gaan noemen, is betrokken geweest in allerlei corruptieschandalen. Maffiafiguren werden de hand boven het hoofd gehouden. In Rusland bleken nog slechts 2 à 3 procent van de mensen achter hem te staan.

Maar Jeltsin gebruikte (misbruikte) de onbeperkte macht die hij zich volgens de grondwet - afgedwongen in een frauduleus referendum - toegeëigend had. En het IMF, de Amerikaanse media en de economische experts, de Raad van Europa en de G7 stonden pal achter hem. De eerste ministers volgden elkaar in een minimum van tijd op.

Toen bleek dat de toenmalige premier Jevgeni Primakov zich ging interesseren voor de donkere zijde van het Jeltsinisme, werd ook hij opzij geschoven. Hij had de durf gehad te verklaren "dat hij enkele tienduizenden plaatsen in de gevangissen zou vrijmaken voor witteboordcriminelen en corrupte ambtenaren". Kennelijk voerde hij een te zelfstandige koers los van de invloedssferen van de "familie". Toen daarbovenop de premier door zijn nieuwe aanpak ontzaglijk veel sympathie won bij de bevolking zag Jeltsin een gevaar opduiken. Primakov werd prompt vervangen als premier door Stepatsjin. Niet voor lang echter. De "familie" had ondertussen Vladimir Poetin een betere pion gevonden, en hem onmiddellijk als premier aangesteld. Gezien Jeltsin's presidentstermijn ten einde liep en zijn gezondheid te wensen over laat, werd Poetin meteen als de nieuwe dauphin voor het presidentschap naar voor geschoven. De "familie" wist dat ze in alle opzichten,

ook voor de duistere praktijken, op hem kon rekenen.

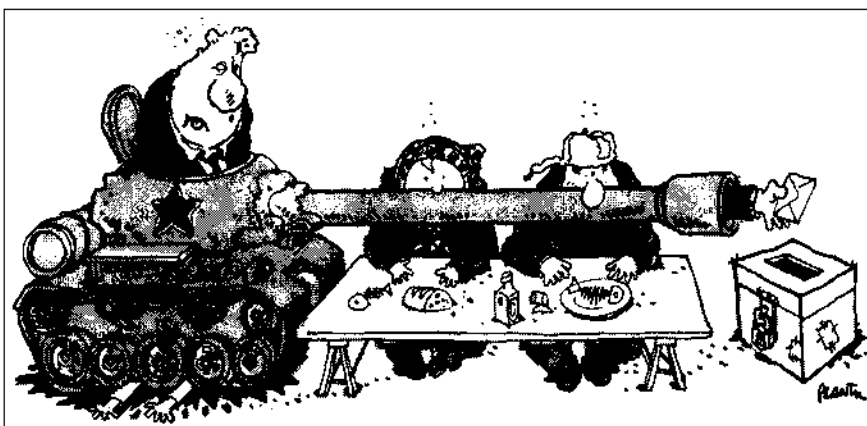
Het opzetten van de operatie Tsjetsjenië, die gepaard ging met enkele terreuracties in Rusland zelf, was de volgende stap om de aandacht voor de lugubere zaakjes af te leiden. Doorheen het bespelen van de nationalistische snaar door de media, die in bezit is van Jeltsin's vrienden, kon een deel van de bevolking op sleeptouw worden genomen. De operatie slaagde duidelijk aangezien een nieuwe partij rond Poetin, die in drie maand tijd werd klaargestoomd, in de parlamentsverkiezingen van 19 december na de communisten de beste resultaten boekte. Met de steun van enkele nieuwe rechtse partijen heeft Poetin nu een meerderheid in de Doema (Kamer van Volks-

een overwinning zal eindigen en zodoende de kiezers beïnvloeden.

Andere politieke en economische resultaten kan Poetin, sinds hij premier is, niet voorleggen. Zijn eerste daad als president was het uitvaardigen van een decreet ten gunste van Jeltsin. Hierdoor krijgt Jeltsin de garantie dat hij noch zijn familie zullen vervolgd worden voor vermeende corruptie en machtsmisbruik. Hij krijgt eveneens een pensioen van 80 procent van de presidentswedde, een nieuwe speciale villa, bewaking, kosteloos vervoer, enz.. Het is nu duidelijk wat de achtergronden van de ganse manipulatie geweest zijn.

Meteen is het ook klaar dat men alle financiële schandalen zal begraven (zoals de Mebetec affaire waarbij Jeltsin en

zijn familie in ruil voor bouwprojecten smeergelden zouden ontvangen hebben). Zo zal er evenmin nog kunnen gesproken worden over de financieringscampagnes ten gunste van Jeltsin, de manipulatie rond het referendum en de uitverkoop van de Russische industrie en grondstoffen tijdens de frauduleuze privatiseringen.

uit Le Monde

vertegenwoordigers). Alle dromen van Jeltsin konden nu verwezenlijkt worden.

Hier ligt de reden waarom Jeltsin, die voorheen verklaard had nooit te zullen aftreden, op 31 december met veel omhaal ontslag nam, en Poetin als interim-president aanstelde.

De presidentsverkiezingen die normaal in juni moesten plaats grijpen, werden meteen vervroegd en zullen, de eerste ronde althans, op 26 maart 2000 worden gehouden. Hiermee wil Jeltsin teren op de uitslagen van 19 december en rekent hij erop dat de gruwelijke oorlog die het Russische leger in Tsjetsjenië voert op

Opmerkelijk is dat de ganse manipuleringspolitiek van Jeltsin slechts mogelijk is geweest dank zij de medeplichtigheid van de Westerse staatshoofden. Zij noemden hem de enige vertegenwoordiger van de democratie, maar in feite was hij de man waarop ze rekenden om Rusland te destabiliseren. Als we vandaag vernemen dat Gerhard Schröder, Tony Blair, Jacques Chirac, Bill Clinton en Javier Solana, Jeltsin bij zijn ontslag groeten voor de "historische" rol die hij gespeeld heeft dan kan men slechts walgen voor zoveel hypocrisie.

André De Smet

Oorlog in de Kaukasus

De oorlog in de Kaukasus is veel meer dan een plaatselijk verschijnsel. Zij is als het puntje van een ijsberg, en omwille van de fabelachtige rijkdommen waar het eigenlijk om draait (vnl. de Kazachse olievelden) mag het ons niet verbazen dat heel veel partijen er al dan niet openlijk aan deelnemen of erachter zitten. In het kluwen vinden we de Russische machthebbers terug, die weer willen terugpakken wat een tijdje verloren leek; Kaukasische machthebbers groot en klein (van Georgië en Azerbeidzjan tot de Tsjetsjeense clan-leiders) die elk op eigen wijze tot een regionaal machtscentrum willen uitgroeien; islamistische fundamentalisten, meestal gestuurd vanuit landen als Pakistan of Saoedi-Arabië; en natuurlijk het Westen, dat in deze zaak actiever is dan op het eerste gezicht lijkt, maar dan vooral achter de schermen.

Om de eindeloze aardolievoorraden van Kazachstan is het ditmaal te doen. Die hebben een "strategische" waarde, omdat ze die van Saoedi-Arabië nog zouden overtreffen, en hun uitbating is al grotendeels in handen van Westerse oliemultinationals geraakt. Het is ook om die aardolie- en aardgasvoorraden dat bijvoorbeeld Afghanistan door het middeleeuwse Taliban-bewind onder de knoet gehouden kan worden: zo wil Pakistan namelijk de doorgang vrijhouden voor Turkmeens aardgas naar zijn eigen haven Karachi. In westelijke richting moet er een pijplijn onder de Kaspische zee komen, en hier beginnen de conflicten die draaien om het feit of Rusland er al dan niet de controle over zal behouden - er zijn namelijk kapers op de kust.

Die pijplijn moet uitkomen in Makhatsjkala, hoofdstad van de autonome Russische republiek Dagestan, die een veertigtal verschillende volkeren herbergt: daarna kan de

olie volgens verschillende schema's verder westwaarts: 1. het "Russisch" traject - doorheen Tsjetsjenië en de roerige Kaukasus - naar Novorossiisk aan de Zwarte zee - waarna de olie nog steeds niet op hoge zee is, want Turkije blokkeert voor aardolieschepen de doorgang van de Zwarte zee doorheen Istanbul; 2. het "Georgisch" traject naar (alweer een) Zwarte-zeehaven Poti; 3. het "Turks" traject - dwars doorheen het bezette Koerdistan - naar de Middellandse-zeehaven Ceyhan.

In dat kluwen van tegenstrijdige kapitalistische belangen moeten de standpunten van de betrokken partijen duidelijk gemaakt worden.

Turkije verdedigt nogal duidelijk de "eigen" belangen. In dit geval komt dat neer op promotie voor de Turkse pijplijn, bevoorrechte contacten en contracten met de Azerische "taalbroeders", met wie overigens onlangs een

De republiek Azerbeidzjan - o.l.v. de pro-Westerse politicus Gajdar Alijev - streeft naar "versnelde integratie" in het wereldwijde kapitalisme, en ook los van Rusland. In het binnenland zijn heel wat "islamistische" krachten en groepen actief. Het land is bovendien een derde van zijn grondgebied kwijtgeraakt in de oorlog met Armenië van de nationalistische president Ter-Petrosian, dat Hoog-Karabach rond Stepanakert en ook de omliggende gebieden bezet houdt.

Georgië streeft - o.l.v. de christelijk-orthodoxe president Sjvardnadze - naar eigen zeggen naar "*volwaardig Navo-lidmaatschap tegen 2005*". Dat de nummer twee van de CIA in de 90er jaren precies te Tbilisi in Georgië "per ongeluk" bij een aanslag het leven verloor bewijst dat er contacten zijn. Het Georgisch nationalisme is sterk anti-Russisch en anti-Armeens gericht en dus ook tegen de minderheidsvolkeren die door het Sovjet-bewind beschermd werden en die nu hetzij hun rechten kwijt zijn - de Zuid-Ossetiërs in de bergen - hetzij *de facto* afgescheiden: Abchazië, hoofdstad Soekhoemi aan de Zwarte zee. De Georgische nationalist steunen het "*Isjkerië*"-project van de Tsjetsjeense en andere anti-Russische Kaukasische nationalist met "*Isjkerië*" als toekomstig groot-Kaukasië.

Helemaal duidelijk werd het in april 1999, toen - in volle Kosovo-oorlog - te Washington officieel de GUAM opgericht werd, een bundeling van vier GOS-lidstaten - Georgië, Oekraïne, Azerbeidzjan en Moldavië - tegen de invloed van Rusland. Daarmee toonden de betrokken machthebbers aan dat ze bereid waren om tegenover Moskou ook Amerikaanse hulp en invloed uit te spelen.

Het Kaukasische zelfstandigheidsstreven is niet nieuw: de hele negentiende

uit Le Monde

overeenkomst bereikt werd om de lijn naar Ceyhan vanuit Bakoe aan te leggen.

eeuw lang moest tsaristisch Rusland de ene oorlog na de andere uitvechten tegen de Tsjetsjeense (en andere) clans die met hun vele wapens in hun hoge berggebieden nooit voorgoed te verslaan vielen - en dat zal nu al evenmin het geval blijken. Nieuw - maar ook nog erg betwist - is wel de heel-Kaukasische dimensie van het "Isjkerië"-project. Nieuw is niet de godsdienstige dimensie van de opstand (was imam Sjamil niet de grote rebellenleider in vorige eeuw?) maar wel de actieve bemoeizucht van diverse islamistische groepen uit Pakistan en Saoedi-Arabië (de beruchte Oesama bin Laden en de extreme "wahhabieten") en andere voorvechters van een islamitisch wereldrijk. Hoe extreem sommige groepen ook mogen lijken, ze weten dat ze als de politieke omstandigheden meezitten net als hun Afghaanse Taliban-makkers aan de macht kunnen komen.

De vorige oorlog tegen Tsjetsjenië had Rusland verloren en na bemiddeling van o.a. would-be sterke man Lebed moest het de "voorwaardelijke onafhankelijkheid" van het olie-rijke bergstaatje erkennen. In de praktijk kwam dat neer op vrij optreden van de clanhoofden die in de Kaukasus naar aloude traditie "vrij en onbepaald" de macht uitoefenen. De specialisering in de misdaad nam toe, zowel in de traditionele sectoren (wapen- en drugsmokkel, heiling, prostitutie) over heel Rusland als in de sector ontvoeringen, waar vele honderden mensen (perslui, ontwikkelingshulpers, artsen...) tegen losgeld ontvoerd werden en maar erg zelden levend vrijgelaten. Hierbij waren ook tal van "Westerse" slachtoffers, maar dat scheen de anders zo kittelorige Amerikaanse en Britse overheden amper te raken, allicht omdat het nu eenmaal leuk is de Russische invloed in een zo rijk gebied te zien achteruitgaan.

In de zomer van 1999 openden uit Tsjetsjenië afkomstige rebellen de vijandelijkheden in de naburige veelvolkenrepubliek Dagestan, waar ze het Zuid-Oostelijke deel konden bezetten. Op de eerste - lauwe - reacties van het Russische leger volgde een bloedige reeks anonieme bomaanslagen op woonkazernes van het leger - zoals te Boeijnaksk in Dagestan - maar ook op gewone flatgebouwen in Moskou en elders. Kwatongen beweren dat achter die aanslagen niet de Tsjetsjenen maar de cynische Jeltsin schuilging. Het was alleszins officieel de aanleiding tot

harde reacties te Moskou, waar de nieuwe premier Poetin met harde hand de totale oorlog aanvatte.

De Russische machthebbers - de nieuwe bourgeoisie - wilden duidelijk een deel van de rijkdommen en troefkaarten terugwinnen, die ze de vorige jaren door allerlei omstandigheden verloren was. De vorige Kaukasische oorlog werd mee verloren door de protesten in Rusland zelf, als gevolg van het hoge aantal militaire slachtoffers; maar nu bleek de publieke opinie - na de bomaanslagen - fel omgeslagen te zijn en de oorlog te steunen. Dat gaf de legerleiders de vrijheid om zonder veel mededogen te werk te gaan, waarbij het - vlakkere - noorden van Tsjetsjenië (boven de Terk-rivier) vlug ingenomen kon worden, en de hoofdstad Grozny moest net als andere steden - Argun, Gudermes, Urus-Martan - na zware bombardementen tot overgave gedwongen worden.

We hebben ondertussen kunnen zien waartoe die aanpak leidde, en wat ook al meteen de commentaar van de Russische linkzijde (communisten e.a.) was: met bommenterror dood of verjaag je wel de gewone (werkende) mensen, die je veel ellende bezorgt, maar niet de terroristen, die zich gewoon in de bergen terugtrekken. Op die manier kan allicht de hoofdstad voor een tijdlang ingenomen worden, maar zal de terreur altijd weer uit de bergen blijven neerdalen.

De beelden van vluchtelingen en slachtoffers van bommen en ander blind oorlogsgeweld zijn veelzeggend. Het is moeilijk in die omstandigheden op te komen voor eenheid van werkende mensen en volkeren in Rusland, en daarom is Moskous manier van oorlogvoeren typisch voor de uitbuitersklasse die aan de macht is. Er wordt in Tsjetsjenië helemaal niet naar eventuele bondgenoten gezocht; de oorlog wordt zelfs misbruikt om de administratieve grenzen van de zelfbestuurde republiek in te krimpen. Dat versterkt uiteraard het aanzien van de rebellen bij de inheemse bevolking.

En waarheen vluchten dan wel de rebellen en die Tsjetsjeense gezinnen die het aankunnen? Naar Georgië, over de bergpassen. Waar ze de sympathie van de machthebbers genieten, en door allerlei Westerse diensten benaderd worden, om bij de volgende oorlog wellicht "nuttige diensten" te kunnen verrichten. En waar ze voorlopig

ongestoord, ondanks de oorlog, winst-belovende slachtoffers blijven ontvoeren.

Rusland zelf blijft volop in crisis verkeren. De productiecijfers blijven maar dalen, de relatieve en ook absolute verarming van de bevolking neemt toe. Tien jaar kapitalistische dieven aan de macht hebben het land zowat kapot gemaakt. De machthebbers willen zich "herpakken" maar bootsen daarbij in het geval van de Kaukasische oorlog de NAVO na die een blinde terreurbommencampagne tegen Joegoslavië voerde. Die les hadden ze nochtans kunnen leren: ook daar werd het Joegoslavische leger amper getroffen, de bevolking des te erger. Maar je kan een aap nu eenmaal geen vlooienskunstjes doen vertonen.

Zo boden ze de Westerse propaganda bovendien de kans op nieuwe toppunten van schijnheiligheid. Dezelfde New Yorkse en Londense aanvoerders die zonder verpinken moord en brand zaaiden in Joegoslavië hoor je nu jammeren over Moskous "onbeschaafde optreden". Niet dat ze nu tot inzicht gekomen zijn; maar ook zij wachten verdere ontwikkelingen af. Waarbij een eventueel Westers militair optreden niet voor in de onmiddellijke toekomst waarschijnlijk lijkt, maar niets is ooit voorgoed uitgesloten, zeker niet voor binnen enkele jaren. Wie weet nog dat ooit soldaten van Hitler Europa's hoogste berg, de Elbroes beklommen en er de hakenkruisvlag neerplantten? Ongeveer op dat moment begon ook de slag van Stalingrad en de ommezwaai in de oorlog...

Aan oorlog heeft het Russische volk geen behoefte maar wel aan brood, vrede, veiligheid, vooruitgang... De vredeskrachten in het Westen moeten dan ook dubbel uitkijken voor Westerse pogingen om een eigen gewapend optreden in de Kaukasus aan onze mensen aan te praten. En we moeten terzake overigens ook aan de toekomst denken, wanneer een volgende Russische revolutie de - nu Westerse - aardoliebedrijven van het Kaspisch gebied weer in handen van het volk zal teruggeven: dan pas kan je een hele golf van propaganda verwachten voor gewapend Westers ingrijpen. Was het immers niet al van bij het begin om de aardolie te doen?

Yvan Grosjean

Wordt het nu echt vrede?

Op 29 november 1999 werd in Belfast geschiedenis gemaakt. Met de oprichting van de Ministerraad wordt een beslissende fase van het akkoord van Goede Vrijdag afgesloten. De raad kwam op die dag voor het eerst bijeen in voltallige vergadering, minus TWEE (de D.U.P. ministers). De atmosfeer versoepelde zienderogen, naarmate de verschillende fracties verbintenissen aangingen hun mandaat oprecht en naar beste vermogen uit te oefenen, in het belang van de ganse gemeenschap, zonder onderscheid van herkomst, godsdienst, geslacht of politieke overtuiging.

De volgende grote stap was de gelijktijdige intrekking door Dublin van de artikels 2 en 3 van de Grondwet van de Republiek, die aanspraak maakten op het grondgebied van Ulster, en van de "Government of Ireland Act 1920" door het Parlement van Westminster, waarbij in feite zelfbestuur wordt toegekend aan Ulster binnen het raam van het Verenigd Koninkrijk. Hiermee wordt aan de extremistische nationalistische elke legitimatie ontnomen voor hun militaire campagne.

Dat alles werd definitief bezegeld door het referendum van 1998, waarbij de artikels 2 & 3 met een overweldigende meerderheid werden geschrapt, en vervangen door een meer bezadigde formulering van het concept van de Ierse Natie. Hereniging wordt ondergeschikt gemaakt aan de democratische beslissing van de meerderheid van de inwoners van Noord-Ierland. Niet voor zijn tijd. De agressieve teksten werden ingelast in de Grondwet van 1937, het geesteskind van de Valera en van het toen oppermachtige hoofd van de Katholieke Kerk, Aartsbisschop McQuaid om de toen nog sterke nationalistische gevoelens te paaien, in een Ierland dat bedoeld was een katholiek land te zijn voor een katholiek volk. Maar die krijgshaftige bezieling werd nooit ernstig genomen door de officiële instanties (op een rechter van het Opperste Gerechtshof na, die enkele jaren geleden in zijn wijsheid verklaarde dat het de plicht was van elke burger, die aanspraak te verwezenlijken).

Intussen heeft de Katholieke Kerk veel van haar invloed, en haar macht verloren. De massa van de bevolking in de Republiek is bereid de hand te reiken aan de Protestanten in het Noorden, en hen ervan te overtuigen dat ingeval zij zelf kiezen voor Hereniging, hun gods-

dienstige of politieke overtuiging hen niet tot tweederangsburgers zal degraderen.

Het decreet van Westminster volgt in grote lijnen hetzelfde principe: de beslissing over het toekomstig statuut van Noord-Ierland ligt voortaan in de handen van de Noord-Ieren zelf.

Als het huidige model zich gunstig ontwikkelt, dan kan het zelfs gebeuren dat de 'nationalistische' gemeenschap afziet van haar verlangen tot hereniging: Noord-Ierland heeft immers een sterk specifiek karakter, op cultureel, sociaal en andere gebieden. Het kan zich gemakkelijk ontwikkelen tot een succesvolle tweede natie op het eiland in het kader van een Verenigd Europa, en aldus bijdragen tot de bloei van een breder begrip van 'Iersheid'.

Door het wegvallen van de aanspraken van het Zuiden, is er ruimte geschapen voor het principe van consensus en compromis. De oprichting, in het kader van het akkoord, van een reeks transnationale organisaties, zal in de toekomst de betrekkingen tussen Noord en Zuid, en tussen het Verenigd Koninkrijk en Ierland in grote mate versoepelen, en vordere toenadering in de hand werken: een pluspunt voor de 'nationalisten'.

Er komt nu onmiddellijk een Noord-Zuid Ministeriële raad tot stand, en een Oost-West raad voor de ministers van de Republiek, en van het Verenigd Koninkrijk, Schotland en Wales.

De taak van deze raden zal erin bestaan, de naleving van het akkoord te overzien, en eventuele conflictsituaties onder de loupe te nemen en te ontwarren. Verder zijn ze ook bevoegd voor het bevorderen van de samenwerking tussen de verschillende gebiedsdelen in sectoren waar hun belangen samenlopen, zoals landbouw, visserij, economische ontwikkeling, toerisme en verkeer.

En morgen?

Niet alle hinderpalen zijn uit de weg geruimd.

De Unionisten houden vast aan hun eis tot ontwapening van de paramilitairen, en in de eerste plaats van het IRA, wier politieke vertegenwoordigers nu zeten in de Ministerraad. Ze deden een grote toegeving in het belang van de Vrede, door af te zien van hun eis tot ontwapening als een voorafgaande voorwaarde voor Sinn Fein's lidmaat-

schap van de Ministerraad. Om dit compromis aanvaardbaar te maken voor zijn partij, moest David Trimble een postscriptum inlassen, namelijk dat zijn partij in Februari 2000 opnieuw zal vergaderen, om te oordelen of de ontwapening ofwel een feit, dan wel een betrouwbaar proces is, zoniet speelt de UUP niet meer mee.

Een handige zet inderdaad. Zonder die clause had Trimble nooit de meerderheid van zijn partij achter zich gekregen, en was er nu geen Assemblee, en geen Ministerraad. Terzelfdertijd wordt Sinn Fein nu voor het dilemma geplaatst, dat niet langer met het probleem van de ontwapening kan geleuterd worden. Zoals Trimble zei: "wij zijn het eerst in de plas gesprongen, het is nu aan u". De reactie van Sinn Fein was 'gedempt kritisch'. Het IRA sputterde een beetje, maar maakte toch zopas bekend dat het een onderhandelaar heeft aangeduid, die zal deelnemen aan de werkzaamheden van de 'Onafhankelijke Internationale Commissie voor Ontwapening' die, onder leiding van de Canadese Generaal John de Chastelain tot taak heeft de inlevering van de wapens vóór mei 2000 tot een goed einde te brengen, de streefdatum voorzien in het akkoord.

Er wordt nu algemeen verwacht, dat in de eerstkomende dagen ook de loyalistische terreurgroepen afgevaardigden gaan aanduiden voor de OICO. De enige buitenbeentjes zijn nu de Democratic Unionist Party (DUP van Paisley) en de republikeinse dissidente splintergroepen, die evenwel nauwkeurig in het oog worden gehouden door de veiligheidsdiensten in Noord en Zuid. Het akkoord kunnen ze mijns inziens niet meer kelderen, maar ze kunnen wel veel leed en schade betrekken (één van de groepen was verantwoordelijk voor de bomaanslag van Omagh, 31 doden). Zo ze weinig sympathie zullen vinden in het Zuiden, noch van officiële zijde, noch vanwege de publieke opinie, dan krijgen ze nog steeds steun vanwege de meer extreme fracties van de Iers-Amerikaanse gemeenschap, die hen van geld en wapens voorzien.

Als de Assemblee goed werk levert, en de toestand in Noord-Ierland genormaliseerd geraakt, zodat de economie opnieuw tot bloei kan komen, en de werkgelegenheid opgedreven wordt, dan zal de positie van Trimble binnen zijn gemeenschap gestadig sterker worden, en meteen ook die van de pro-ak-

koord fractie van de Unionisten. De aartsopposant Paisley zal dan grond verliezen, en als zijn twee ministers geen resultaten produceren, dan zal zijn DUP haar aantrekkingskracht kwijtspeelen bij de tegenstanders van het akkoord. We mogen niet vergeten dat aan beide zijden van de kloof, de meest extreme elementen gerecrueteerd worden in de rangen van een jammerlijk verdeelde arbeidersklasse - op sectaire basis.

Reacties

President Clinton verklaart zich opgetogen, maar waarschuwt ervoor geen druk uit te oefenen op Sinn Fein/IRA, m.b.t. de inlevering van de wapens. Hoe kan het anders, als staatshoofd van een land waar zelfs uit de korte broek gewassen kleuters met wapens op zak mogen lopen?

De Ierse President, Mary McAleese, verklaarde onomwonden dat het nu moest gedaan zijn met het wapengekletter in de Ierse politiek. Ze was zopas op bezoek in het V.K., en had een ontmoeting met Queen Elisabeth, waarna ze verklaarde dat een bezoek aan Dublin van de Koningin nu eerder vroeger dan later te verwachten is. De autoriteiten in Dublin bevestigden dat hieraan nu serieus gesleuteld wordt.

De beide regeringen, in Londen en in Dublin, steken hun opluchting dat het nu - hopelijk - allemaal achter de rug is, niet onder stoelen en banken.

En zo 29 november geen aanleiding heeft gegeven tot uitingen van publieke uitbundigheid zoals bij gelegenheid van internationale voetbaloverwinningen, dan is er geen spoor van protest, maar eerder een kalme voldoening, dat de weg naar het Noorden nu eindelijk weer open en veilig is, zonder vrees voor hinderlagen of bomontploffingen.

Conclusie

Na tal van artikels waar twijfel in de regel het zwaarst doorwoog, ben ik nu geneigd de toekomst door een roze bril te bekijken.

Er zijn nog tal van onopgeloste strijd-vragen, maar naarmate alle ministers hun taak naar behoren en met zin voor verantwoordelijkheid uitvoeren, blijft er weinig of niets over dat niet met een eervol compromis kan opgelost worden.

De grote verantwoordelijkheid rust nu op de twee partijen die in de laatste maanden als hoofdrol spelers op het voorplan zijn getreden: de Ulster Unionist Party (UUP) en Sinn Fein, met

hun leiders David Trimble en Gerry Adams.

De gematigd nationalistische SDLP (Social Democratic Labour Party - het sociaal-democratisch aspect heeft al lang de baan moeten ruimen voor het nationalistische), tot nu toe de grootste partij in de nationalistische gemeenschap, werd door Sinn Fein op een handige manier uit de equatie gedrongen, en ik vrees dat ze bij aanstaande verkiezingen haar eerste plaats zal moeten inleveren. Sinn Fein heeft een nieuw imago opgebouwd, tegelijkertijd respectabel en agressief op het politieke vlak.

Wie regeert Noord-Ierland?

1. Noord-Ierland zelf.

1.1. Het parlement (Assembly) telt 108 leden, 27 UUP, 24 SDLP, 20 DUP, 18 SF, 5 Alliance, 1 UKUP, 2 NIUP, 2 Woman's Coalition, 2 PUP, 3 UAAP, en 2 Onafhankelijken. Het Nationalistisch kamp is vertegenwoordigd door SDLP en SF

1.2. De Executive (Ministerraad, regering)

Bestaat uit 12 ministers: 4 UUP, 4 SDLP, 2 DUP, 2 SF

David Trimble (UUP) is Eerste Minister, Seamus Mallon (SDLP) is vice-Eerste Minister. Sinn Fein heeft Onderwijs (Martin Mc Guinness), Gezondheidszorg en Sociale Diensten (Bairbre de Bruin)

Uit protest tegen de aanwezigheid van SF-ministers, boycotten de DYP-ministers (Gewestelijke Ontwikkeling en Sociale Ontwikkeling) de kabinetsvergaderingen.

1.3. De Statutaire Comité's (Ministeriële Raadgevers)

Elke minister wordt bijgestaan door twee adviseurs, die behoren tot andere partijen dan die van de minister zelf.

1.4. Burgerlijk Forum

Comité bestaande uit 60 leden dat jaarlijks rapport uitbrengt voor de Assemblée m.b.t. het zakenleven, de handel, landbouw, visserij, gemeenschapsbetrekkingen, opvoeding, cultuur, sport, rechten van de vrouw, en kerken.

18 leden komen van de vrijwillige sector (NGO's), 7 van de vakbonden, 7 van de Kamer van Koophandel, de Confederatie van de Britse Industrie, de Federatie van kleine ondernemingen, en het Boerenverbond van Ulster.

2. Het Noord-Zuid panel

2.1. De Noord-Zuid Ministeriële Raad
Hierin zetelen de ministers van de Noord-Ierse Assemblée en van de Ierse Regering. Ze hielden hun eerste vergadering op 13 december in Armagh.

2.2. De transnationale comité's (Cross-border Bodies)

Comité's belast met de uitvoering van de beslissingen van de Ministerraad. De Noord-Zuidraad startte op 13.12.99 en heeft zes comité's die bevoegd zijn voor de binnenlandse waterwegen, voedselveiligheid, handels- en nijverheidsontwikkeling, speciale Euro-programma's, aquacultuur en marine, en taalkwesties (Iers en Ulsters Scots). De bevoegdheid van deze comité's strekt zich uit over het totale grondgebied van het eiland.

2.3. Sectoren van coöperatie

Wat van gemeenschappelijk belang wordt geacht zijn o.m. landbouw, onderwijs, gezondheidszorg, milieu en toerisme. De comité's belast met de uitvoering van de taken hebben hun hoofdzetel in een van beide entiteiten, en een bijkantoor in de andere.

3. De Oost-West betrekkingen

3.1. De Brits-Ierse Raad, of de "Raad van de (Britse) eilanden".

Deze biedt een forum voor de verkozenen van de Parlementen van Dublin, Westminster, Belfast, Edingburgh (Schotland), Cardiff (Wales) alsook van het eiland Man en de Channel Islands (Jersey e.a.)

3.2. De Brits-Ierse Intergouvernementele Conferentie

Het organisme voor topontmoetingen tussen de eerste ministers van het Verenigd Koninkrijk en van Ierland, en van andere ministers om aangelegenheden van bilateraal belang te bespreken. De Conferentie beschikt over een permanente staf en een secretariaat belast met de behandeling van problemen die niet tot de bevoegdheid van de Noord-Ierse Assemblée behoren, zoals bijvoorbeeld de veiligheidsdiensten.

Frans Frison
Dublin, 15.12.99

Zoektocht naar economische invloedzones Rwanda in het defensief gedrongen

De oorlog in Congo lijkt maar niet op te houden. Het vredesakkoord schijnt niet in staat om een echt perspectief op een politieke regeling te creëren. Ik had een gesprek met Koen Vlassenroot, van de Vakgroep Studie van de Derde Wereld van de Universiteit Gent. Hieronder vindt u wat ik nadien uit mijn notities puurde. De ideeën zijn van Koen Vlassenroot, de woorden vallen onder mijn verantwoordelijkheid. (Georges Spriet)

Het conflict in het gebied van de Grote Meren draait om de zeggenschap over economische zones. De verschillende betrokkenen, het centrale gezag van Kabila, Rwanda, Oeganda, een reeks lokale elites, en andere oudere politieke krachten, staan hierbij lijnrecht tegenover mekaar met als gevolg een militarisering van de politieke en economische relaties. Bijkomend heeft elk lokaal dispuut daardoor repercussies op veel groter schaal.

Belangrijkste Spelers	Worden gesteund door:
A: Kabila	A.1) Angola A.2) Zimbabwe
B: Gewapende oppositie	
B.1) Bemba	B.1) Oeganda
B.2) RCD-ML Bunia	B.2) Oeganda
B.3) RCD Goma	B.3) Rwanda

Achtergrond

Congo erft van Zaïre een maatschappelijk systeem dat gebaseerd is op patronagenetwerken. Mobutu heerste zolang dank zij een mechanisme van het "laten-mee-genieten" van een bepaalde elite, die dan regelmatig gewisseld werd.

De economische activiteit verschraalde tot het zoeken naar onmiddellijke winst, het zogenaamde "rentseeking"-systeem. Elites kregen de vrije hand over deelsectoren. Zo kon generaal Baramoto bijvoorbeeld jarenlang zijn eigen diamanthandel en -ontginning ontplooiën.

Voor de nationale economie wordt dan het relatief belang van buitenlandse financiële inbreng steeds groter. Maar de laatste jaren verminderde deze buitenlandse hulpstroom omdat ze afhankelijk werd gemaakt van het re-

spect voor de mensenrechten en de 'good governance' (wat o.m. politieke democratisering inhoudt - een terrein dat door Moeboetoe handig werd gespeeld), hierdoor bleef alleen het "rent-seeking-systeem" over.

In die economische verschraling zocht de bevolking naar overlevingsmogelijkheden in de informele sector (= de irreguliere economie); sommigen vonden hier ook enige ontwikkeling. Deze sector wist op haar beurt bepaalde buitenlandse financieringen aan te trekken, voornamelijk via de NGO's. Geruime tijd al, willen delen van de elite greep krijgen op de "interessante" stukken van deze informele sector. Wat hen inrechtstreeks conflict brengt met de sterkere actoren van deze sector. Het systeem van onmiddellijke opbrengst laat geen ruimte voor overheidsstructuren die zouden kunnen bemiddelen in deze conflicten. Geweld is het logische gevolg. Dit is het systeem dat zowel Kabila als de oppositie erfdien.

Oppositie tegen Kabila

De oppositie en rebelle van het Rassemblement Congolais pour la Democratie (RCD) werd door het buitenland (vnl Rwanda) gesteund omdat Kabila, als president, de verwachtingen van zijn voormalige broedheren niet kon of wilde inlossen.

Kabila loste het veiligheidsprobleem van Oeganda of Rwanda inderdaad niet op. Integendeel, de toenadering tussen Congo en de Interahamwe (= de vijand van de huidige regering in Rwanda) werd als een bedreiging ervaren.

Anderzijds wilde Kabila op economisch vlak alles in zijn beleid incorporeren. Hij was dus niet bereid economisch potentieel af te staan aan Oeganda of Rwanda.

Beide elementen (veiligheid en economie) leidden tot onbeheersbare spanningen in de vroegere regering van Kabila: een tweestrijd tussen enerzijds Rwanda en Oost-Kongo en anderzijds de Katangezen, was er de meest zichtbare uiting van.

Na een verijdelde moordpoging op Kabila werden de Rwandezen (met boegbeeld James Kabare) buiten gezet, en de wapens werden opgeno-

men om de tweestrijd te beslechten. In augustus 1998 waren de anti-Kabilisten (Rwanda en Oeganda) militair sterk. Zodanig dat Kabila maar kon overleven dank zij de tussenkomst en steun van Zimbabwe en Angola. De anti-Kabilisten controleren tot op vandaag zowat een derde van het grondgebied. 15-16 maanden later is de militaire situatie bevroren door het Lusaka-vredesakkoord, dat echter nu al bijna dood blijkt te zijn.

Interne verdeeldheid bij de oppositie.

De Rassemblement Congolais pour la Democratie (RCD) valt op verschillende wijzen uiteen.

Aanvankelijk was er een soort eenheid die op steun van Oeganda en vnl Rwanda kon rekenen. Maar al vrij snel ontstond er een nieuw militair front onder leiding van Bemba, de zoon van een rijk zakenman die lid is van de regering van Kabila. Bemba voert zijn militaire campagne voornamelijk in de Evenaarsprovincie en zijn voornaamste objectief lijkt de uitbouw van z'n zakenimperium te zijn. Hij kreeg van in het begin steun van Oeganda, dat met dit nieuw front de invloed van Rwanda op de oppositie wou verminderen.

In de voormalig RCD-koepel merken we eveneens een recuperatiepoging vanwege Oeganda, gericht tegen Rwanda. In het gebied dat onder militaire controle kwam van de RCD, waar beide landen hun invloed in hadden, maakten de machtshebbers uit de stad Kisangani (= RCD-ML-Bunia: gesteund door Oeganda) zich inderdaad los van de Kivu-sector (= RCD-Goma: gesteund door Rwanda).

Ook bij de RCD-Goma is er nu zeer recent een nieuwe splitsing ontstaan. Het wordt steeds moeilijker om de verschillende fracties te blijven verzoenen. Zo hopen de Banyamulenge om via een toenadering tot Oeganda een beter gehoor te vinden voor de eigen specifieke problemen. Dit kwam omdat de Banyamulenge het gevoel hadden dat ze door Kigali werden geïnstrumentaliseerd (bv. door de plannen om Banyamulenge naar Rwanda te transfereën om er het percentage Tutsibevolking te doen stijgen).

Rwanda is eigenlijk zijn partners aan het verliezen in Kivu en probeert daarom nieuwe groepen te vinden, o.a. door het aantrekken van Congolese jonge-

ren voor vormingskampen in Rwanda.

Het beleid van Rwanda is gericht op het versterken van haar veiligheid. Want gewapende tegenstanders van Kigali (Rwanda) en van Kampala (Oeganda) opereren inderdaad vanop Congolees grondgebied. Voor Rwanda zijn dat voornamelijk ex-soldaten van het voormalige leger en interahamwe, die verantwoordelijk waren voor de uitvoering van de genocide in 1994.

Maar zoals de zaken vandaag zijn, heeft de oorlog het veiligheidsprobleem voor Rwanda helemaal niet verbeterd.

Economie

Maar het conflict draait fundamenteel ook om een andere tegenstelling, nl. de invloed over de economisch interessante zones.

In dit conflict staan alle betrokken actoren tegenover elkaar.

Een eerste vaststelling is dat de oorlog voor Rwanda en Oeganda eigenlijk geen financiële inspanning vraagt. Er wordt eerder aan verdiend, omdat de gebieden die onder hun controle vallen directe economische voordelen opleveren: grondstoffen, edele metalen. De controle over dergelijke gebieden is op dit ogenblik voor Rwanda van essentieel belang, omdat het land uit de eigen economische activiteiten haast geen buitenlandse deviezen kan genereren.

Om de economische opbrengsten zo groot mogelijk te houden doet men beroep op de lokale handelaars en de illegale circuits. Hierbij worden milities ingeschakeld om deze transacties te beveiligen. Hier grijpt dus een militarisering plaats.

Binnen het Rwandese leger zijn er elementen en groepen actief die, via de lokale handelaars, (persoonlijk) greep willen krijgen op de informele activiteiten en ontginningen. Wat dus op zich ook een nieuw spanningsveld oplevert. Bv. Een recente samenwerkingsakkoord tussen Kisangani en Butare op universiteitsvlak zou wel 's de basis kunnen vormen om het centrum van de diamantverhandeling naar Butare te verleggen.

In het Oegandese kamp springt vooral de broer van president Museveni in het oog, Salim Sale. Hij is ex-bestuurslid van Executive Outcomes. Hij kreeg in 1996-'97 verschillende concessies (bij-

voorbeeld in Kikwit en het ontginningsbedrijf société minière du Kivu) die hij met 'onbekende' en 'kleinere' Amerikaanse en Canadese maatschappijen exploiteert. Toen Kabila nadien een aantal contracten herzag en zelfs mijnen nationaliseerde om een eigen patriomonium op te bouwen, werd dat niet in dank afgenomen. Toen de Congolese president ook de diamantroute Kisangani-Kampala weigerde te officialiseren was de breuk niet meer te lijmen.

Vandaag heeft Oeganda greep op gans het noorden van Congo, van de evenaarsprovincie naar Noordoost Congo: een groot en rijk gebied.

Drie niveaus

De militarisering van de strijd om economische invloedzones speelt zich af op verschillende niveaus met elk hun eigen spelers. Deze niveaus zijn onderling met elkaar verbonden en beïnvloeden elkaar.

Er is ontegensprekelijk een "Grote-Meren"-conflict waarbij de gebeurtenissen repercussies hebben voor de ganse regio. Rwanda, Oeganda, Burundi, Congo zijn de voornaamste betrokkenen.

Tegen deze achtergrond ontwikkelen zich de intern Congolese tegenstellingen om de strijd voor de politieke en economische macht: Kabilisten, Mubutisten, oudere oppositie, nieuwe politieke figuren. De concurrentie is scherp en uit zich militair omdat er geen institutioneel kader bestaat dat de tegenstellingen kan beheersen of er in kan bemiddelen. Hierdoor is een politieke (dus niet militaire) oplossing moeilijk te realiseren.

Een derde niveau wordt gevormd op het terrein zelf. Lokale belangenverdedigers zoeken eigen wegen om hun problemen op te lossen, en komen daarmee zowel onderling in botsing, als met de nationale krachten en de buurlanden. Zo vormen grondrechten bijvoorbeeld, de fundamentele inzet van strijd in de Kivustreek.

De verbondenheid van deze drie niveaus maakt dat een wijziging in een lokaal conflict invloed heeft op de ontwikkelingen van de krachtsverhoudingen op nationaal vlak en in de grotere regio. Vooral, zoals reeds gezegd, wegens de afwezigheid van een mediërend overheidsapparaat. Noch Kabila, noch de RCD zijn bij machte deze rol

op te nemen. We zien hier dus een fenomeen van schraalvergroting van conflicten die in feite lokaal van aard zijn.

Het Kabilakamp:

Andere regionale krachten met name Angola en Zimbabwe, die Kabila steunen, hebben elk hun eigen motieven om zich militair te engageren.

Zimbabwe zoekt een actieve politieke aanwezigheid in Centraal en Zuidelijk Afrika. We zien dat Mugabe (Zimbabwe) en Museveni (Oeganda) de rol van regionale grootmacht willen uitoefenen. Waarbij men streeft naar een plaats naast, of als opvolger van, het "post-Mandela" Zuid-Afrika. De steun van Harare (Zimbabwe) aan Kabila tijdens zijn opmars (1996-'97), duidt in die richting. Verder bevestiging vinden we in de Zimbabwese militaire hulp aan Kinshasa sedert augustus 1998. Hoe lang Zimbabwe de huidige lijn zal volgen is niet zo duidelijk. Naar verluidt zouden verschillende Congolese oppositiekopstukken tijdens de afgelopen maanden in Harare gesignaleerd zijn. Ook Bemba ging op bezoek, wat meteen tot het ontslag leidde van de Zimbabwese directeur van de Gécamines. Dit illustreert de achterdocht van Kabila ten opzichte van zijn bondgenoot.

Angola heeft de handen vol op haar eigen grondgebied met de oorlog tegen het UNITA van Savimbi. De steun van Angola aan Kabila heeft dan ook alles van doen met de UNITA aanwezigheid in Congo. (zie ook Vrede nr 340). UNITA-basissen hebben gediend om de verslagen Rwandese rebellen van september 1998 naar het thuisfront terug te vliegen.

Het vredesakkoord van Lusaka van deze zomer kwam er in grote lijnen op neer dat de huidige militaire posities worden bevroren, wat verschillende buitenlandse hoofdrospelers goed uitkomt. Maar ze lijkt wel dode letter te zijn aangezien er op verschillende plaatsen opnieuw wordt gevochten. Ook de uittalingen van Kabila "in 2000 sta ik in Kigali" zijn nu niet bepaald van aard om de vrede te bevorderen. Bovendien werden een aantal lokale krachten (bijvoorbeeld de Mai-Mai, of de interahamwe) niet betrokken bij het staakt-het-vuren. En gezien elk lokaal gebeuren een schaalvergroting kent qua gevolgen, is hun afwezigheid bij het akkoord een zware last voor de uitvoering ervan.

“De ongenaakbaren”

De gewezen Duitse Kanselier Helmut Kohl, die zestien jaar aan het bewind was, is van zijn voetstuk gevallen. Kort voordien was hij nog de triomfantelijke gastspreker te Berlijn en Praag om de “val van de muur” en de “fluwelen revolutie” te vieren.

Zijn levenswerk noemde hij dit eens.

Hij volgt hierbij de talrijke “ongenaakbaren” van wie, in verschillende landen, werd vastgesteld dat hun macht en invloed uiteindelijk berustte op duistere praktijken die het licht niet mochten zien.

Helmut Kohl wordt vandaag, door heel wat van zijn vroegere vrienden de “patriarch”, de autoritaire alleenheerser, de dominante en arrogante kanselier genoemd.

Dezelfde die hem als een god beschouwd hadden - de nieuwe Keizer van Europa - laten hem vanzelfsprekend vallen om zelf niet beklad te worden.

Kohl heeft zich waarschijnlijk persoonlijk niet verrijkt. Maar hij heeft toegegeven er geheime rekeningen, - noem het een zwarte kas - te hebben op nagehouden om campagneactiviteiten te financieren. Met dit geld werden politieke en trouwe vriendjes een handje toegestoken en ... anderen gekraakt.

Een in het parlement opgericht onderzoekscommissie, gesteund door alle partijen - ook deze van zijn C.D.U. - moet nu onderzoeken vanwaar Kohl het geld haalde.

Reeds wordt gesproken over 2 miljoen mark die, door een wapenhandelaar werd overgemaakt als gift voor de levering van Duitse tanks aan Saoedi-Arabië. Maar er is veel meer dan dat.

Het minst dat kan worden gezegd is dat dergelijke corruptiepraktijken koren op de molen zijn voor extreem rechts. Bovendien wordt de geloofwaardigheid van de politici en de politiek tout court, in de openbare opinie in vraag gesteld. Maar ook de man van de straat kan en moet hier uit lessen trekken.

Hij moet er zich van bewust worden dat de zogenaamde “ongenaakbaren” die aan de macht zijn en door de media kunstmatig groot worden gemaakt, in geen geval onfeilbaren zijn. Met Kohl is nogmaals het bewijs geleverd dat “macht corrupteert”.

Catalonië - Parlement - 17/10/99

De nationalistische partij “Convergencia i Unió” (CiU) van de premier Jordi Pujol kreeg nog de meeste zetels maar kalft verder af. In 1992 behaalden ze nog 70 zetels van de 135, 60 in 1995 en nu 56.

Convergencia i Unió kreeg 37,6 % van de stemmen en 56 zetels (- 4).

De socialistische partij van Catalonië met als eerste kandidaat Pasqual Maragall de burgemeester van Barcelona 37,9 % en 52 zetels (+ 18). De Volkspartij (centrum - rechts) van de Spaanse premier Maria Aznar 9,5 % en 12 zetels (- 5) en de Esquerra Republicana (links) 8,5 % en 12 zetels (- 1) en de Groenen 2,5 % en 3 zetels (- 8) (deze partij kwam in sommige districten samen met de socialisten op).

Opvallend is dat de socialistische partij, die meer stemmen haalt dan de CiU toch minder verkozenen heeft. (100.000 stemmen meer) De reden hiervan is dat de zetels verdeeld worden per district.

De opkomst bedroeg 59,8 % van de kiezers waar deze in 1995 nog 63,6 % bedroeg.

In het nationale Spaanse parlement is de CiU van Jordi Pujol een coalitiepartner van de premier Jose Maria Aznar van de Volkspartij.

Na deze verkiezingen heeft deze regering nog slechts één zetel om haar meerderheid te handhaven.

Zwitserland - Parlement - 24/10/99

Zoals drie weken voordien in Oostenrijk werden de Zwitserse verkiezingen eveneens gekenmerkt door een ruk naar extreem rechts.

De conservatieve populistische Zwitserse volkspartij (SVP),

onder leiding van Christoph Blocher, een gewezen kolonel van het leger, miljardair en topman van de chemische groep EMS kreeg 22,56 % van de stemmen (14,90 in 95) en 44 zetels (+ 15).

De sociaal-democraten (SPS) 22,48 % (22,60 % in 95) en 51 zetels (- 3).

De liberalen (FDPI) 19,93 % (20,20 % in 95) en 43 zetels.

De christen-democraten (CVP) 15,77 % (16,80 % in 95) en 35 zetels.

De Groenen winnen een zetel en gaan van 8 naar 9.

De kiescampagne van de SVP was in hoofdzaak gericht op het behoud van de neutraliteit en dus tegen de E.U. en alle internationale instellingen maar ook gericht op vreemdelingenhaat en dus tegen de migranten. Tevens speelde hij het thema uit van de vermindering van de belastingen en de sociale ongelijkheid.

Het is wel opvallend dat de grootste doorbraak te noteren was in het Duitstalig landsgedeelte. Tevens moet er op gewezen worden dat de vroegere extreem rechtse Freiheitspartij in deze verkiezingen haar zeven zetels verloor.

De vooruitgang van de SVP wordt, als gevolg van het complex kiessysteem enigszins beperkt. Zo zou deze partij slechts 5 zetels hebben op de 46 in de Staatsraad (Senaat) waarvoor de verkiezingen volgens het meerderheidssysteem verlopen. (2 vertegenwoordigers per kiesdistrict)

Daartegenover zou zij in de Nationale Raad, die proportioneel verkozen wordt en uit 200 volksvertegenwoordigers is samengesteld 44 zetels inpalmen wat 15 mandaten meer uitmaakt dan in 1995.

Zwitserland wordt sinds 40 jaar bestuurd door een regering die bestaat uit twee socialisten, twee liberalen, twee christen-democraten en een SVP.

Deze nationalistische populistische partij die met veel stemmen uit de bus kwam eist nu eveneens twee zetels op.

Voor deze verkiezingen, zoals dit ten andere bij referenda het geval is, kwamen minder dan 40 % van de kiezers opdagen.

Tunis - President - 24/10/99

Voor de eerste maal in de geschiedenis werd aan twee personen toegelaten zich kandidaat te stellen tegen de uittrekkende president Zine El Abidine Ben Ali. Deze kandidaten verklaarden reeds voor de verkiezingen dat ze hun kandidatuur indienden uit principe maar dat ze geen enkele kans hadden.

Ben Ali (63 jaar) die zijn laatste mandaat van vijf jaar aanvangt (tenzij hij de grondwet zou laten wijzigen) behaalde 99,44 % van de stemmen (3.269.000 stemmen op 3.287.000 kiezers). In 1994 bewam Ben Ali als enige kandidaat 99,91 % van de stemmen.

Zijn tegenstanders Mohamed Amor (65 jaar) kreeg 0,31 % van de stemmen en Abferrahmane Tlili (56 jaar) voorzitter van de Democratische Unie 0,23 %. Phillipe Séguin, de gewezen president van het Franse parlement en kort geleden nog voorzitter van de Franse conservatieve partij RPR verklaarde over deze verkiezingen: "Deze verkiezingen verliepen in een totale vrijheid. Het is een nieuwe etappe in het democratisch proces dat Tunis beslist heeft in te gaan". Maar ... als je dat niet gelooft maken ze je wel iets anders wijs.

Het resultaat van de wetgevende verkiezingen die gelijktijdig gehouden werden gaven voor de partij van president (RCD) 92,59 % en 148 zetels van de 182 in het parlement. De 34 andere zetels (20 % van het geheel) worden automatisch toegewezen aan de oppositie. Hiervan krijgt de socialistische beweging (MDS) er 13, het PUP en het UDU elk 7, de Atajid partij (ex-communisten): 5 en de radicale partij 2.

De opkomst bij deze verkiezingen bedroeg 91,51 % van de kiezers.

Argentinië - President - 24/10/99

Het is met meer dan 10 procent voorsprong dat de radicaal Fernando de la Rúa de burgemeester van Buenos Aires zijn Perronistische tegenstrever Eduardo Duhaldo, de uittrekkende gouverneur van de provincie Buenos Aires versloeg.

Gesteund door een brede alliantie behaalde Fernando de la Rúa 48,5 % van de stemmen terwijl Eduardo Duhaldo zich moest tevreden stellen met 38 %.

De gewezen minister van economie Domingo Cavallo bewam 10,2 % van de stemmen.

De alliantie van de Rúa zou ook in de parlamentsverkiezingen de overwinning behaald hebben en er de sterkste partij worden die nu over een relatieve meerderheid beschikt.

De aftredende president Carlos Menem die zich na twee wettelijke mandaten geen kandidaat meer kon stellen, bewees aan zijn opvolger uit de Perronistische partij slechts lippendienst. Hij heeft namelijk reeds nu zijn campagne ingezet om in 2003 opnieuw verkozen te worden.

De drang naar verandering is groot bij de Argentijnse bevolking.

Met vier miljoen werklozen, op een bevolking van 36 miljoen waarvan 40 % onder de armoedegrens leeft, is de toestand voor velen rampzalig.

De binding van de peso aan de dollar (een voor een) heeft de armoede aanzienlijk doen toenemen. Driehonderdvijftig van de vijfhonderd bedrijven werden reeds geprivatiseerd en zijn in handen van of worden gecontroleerd door een meerderheid van vreemde kapitalen.

De buitenlandse schuld steeg van 60 miljard dollar naar 140 miljard dollar tussen 1991 en 1998. (+ 127 %)

Daarbij komen dan nog de corruptieschandalen waarbij de huidige president Menem eveneens verdacht wordt en de nasleep van het vroegere militaire regime.

De Argentijnse bevolking verwacht dan ook van Fernando de la Rúa een nieuwe en andere aanpak ...

Macedonië - President - 14/11/99

Gezien de huidige president Krio Gligorov (82 j.) zich geen kandidaat meer kon stellen werd met belangstelling naar de uitslag van deze presidentsverkiezingen uitgekeken.

Boris Trajkovski, vice-minister van Buitenlandse Zaken en kandidaat van de centrum - rechtse regeringsmeerderheidspartij behaalde 53% van de stemmen tegenover 44% voor Tito Petkovski, de kandidaat van de Sociaal-Democratische Unie.

Het verschil tussen beiden bedroeg 77.000 stemmen.

De uitslag werd beïnvloed door de steun aan Trajkovski vanwege de Albanese bevolking (een kwart van de inwoners) wiens leiders op het laatste ogenblik hadden opgeroepen voor de centrum rechtse kandidaat te stemmen.

De internationale waarnemers van het OVSE stellen zich vragen over het verloop van de verkiezingen. Meer in het bijzonder om het feit dat, terwijl de opkomst van de kiezers over het ganse land slechts 70 % bedroeg, de opkomstcijfers in de Albanese districten opliepen tot 97%.

Oekraïne - President - 14/11/99

Ondanks de groeiende ontevredenheid bij de bevolking over zijn beleid won de uittrekkende president Leonid Koetsjma met 56% van de stemmen de presidentsverkiezingen.

Zijn tegenstrever, de communist Pjojr Seonjenko, die de steun van de socialisten genoot, kon slechts op 37% van de kiezers rekenen.

De opkomst bedroeg in deze tweede ronde 73,8% van de ingeschreven kiezers.

De waarnemers van de OVSE (Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa) stelden bij deze verkiezingen veel onregelmatigheden vast. Het OVSE wijst hierbij op de druk die op ambtenaren is uitgeoefend, intimidatie door de milities en de beperking van de propagandamogelijkheden van de oppositie in radio, T.V. en pers.

Oekraïne worstelt met heel wat moeilijkheden. Zo is een vierde van de bevolking werkloos en krijgt een aanzienlijk aantal arbeiders geen loon. Sinds 1991 kon Oekraïne slechts rekenen op 2,9 miljard dollar aan investeringen.

Er is tevens een aanzienlijke corruptie waaruit, volgens "Le Monde", de vrienden van Koetsjma heel wat voordeel halen zoals tevens de mannen en politieke partijen die zijn politiek ondersteunen.

Nieuw Zeeland - Parlement - 27/11/99

Na vijftien jaar neoliberale politiek van de sociaal-democratische en conservatieve regeringen hebben de Nieuw Zeelandse kiezers een linkse coalitie aan de macht gebracht. Helen Clark (49 j.), de socialistische kandidate kreeg 52 van de 120 zetels. Ze kan op de steun rekenen van de radicale linkse alliantie, waardoor ze over 11 zetels meer beschikt dan de uittrekkende nationale partij.

Helen Clark wees er op dat ze haar 21 punten programma zal uitvoeren. Hierbij voorziet ze een verhoging van de belastingen tot 30 % voor alle inkomsten die meer dan 60.000 Nieuw-Zeelandse dollar bedragen. Door tussenkomst van de alliantie zullen de pensioenen verhoogd worden de huurprijzen verlaagd en de minimumlonen met 0,50 cent afgetrokken worden tot 7,5 dollar. In het nieuwe parlement zijn nu eveneens 16 Maories (de autochtone bevolking) vertegenwoordigd zoals tevens 35 vrouwen en twee homoseksuelen.

Uruguay - President - 28/11/99

Tijdens de tweede ronde won Jorge Battle, de kandidaat van de Colorado partij (rechts) de presidentsverkiezingen met 51,59 % van de stemmen. Alle rechtse partijen hadden zich achter de conservatieve kandidaat geplaatst. Zijn centrum linkse tegenstander, Varquez, de gewezen burgemeester van Montevideo, die met een alliantie aantrad bestaande uit socialist, communisten, links-radicalen, christen-democraten

39 % eindigde in de tweede stemronde op 49,41. Met 40 zetels wordt ze echt in het parlement de sterkste partij.

Maleisie - Parlement - 28/11/99

De nationale coalitie "Barisan Nasional (nationaal front bestaande uit 14 partijen) van Premier Mahathir Mohamad heeft opnieuw de meerderheid behaald in het 193 tellende lagerhuis. Ze bekam 148 zetels en de oppositie 45. Mahathir die zijn vijfde ambtstermijn ingaat komt wel verzwakt uit deze verkiezingen. Wan Azirah Wan Ismaël, de vrouw van de gewezen vice premier Anwa Ibrahim, die beschuldigd van corruptie een straf uitzit van zes jaar, kon in Penang de parlementszetel van haar echtgenoot overnemen.

Hong Kong - Parlement - 28/11/99

Bij de eerste lokale verkiezingen onder Chinees bewind behaalde een Pro Chinese alliantie in deze voormalige Britse Kroonkolonie de overwinning. Ze veroverde 86 zetels in de 176 kiesdistricten en verdubbelde haar aantal zetels t.o.v. 1994. Dit parlement heeft zoals overeengekomen in het Duits-Chinees overname-akkoord slechts een adviserende functie in zaken als milieu, cultuur en infrastructuur.

Rusland - Parlement 19/12/99

De Russische verkiezingen gingen door met op de achtergrond de oorlog in Tsjetsjenië en het hiermee gepaard gaand extreem nationalisme.

Door Jeltsin, en zijn corrupte vrienden, werd een vuile en smerige campagne gevoerd tegen al diegenen die hun politiek aan de kaak durfden te stellen.

De uitslag voor de Doema (Kamer van volksvertegenwoordigers) ziet er als volgt uit.

443 op de 450 te verdelen zetels:
 Communisten: 111 zetels (134 in '95)
 Vaderland-Gans Rusland (Loesjkov & Primakov): 62 zetels
 Eenheid (premier Poetin): 76 zetels
 SOS (Unie van rechtse krachten): 29 zetels
 Jabloko (liberale oppositie): 23 zetels (44 in '95)
 Blok Jirinovski (extreem-rechts): 17 zetels (50 in '95)
 Onafhankelijken: 105 (26 in '95)
 verscheidene (o.m. Tsjernomerdin): 21 (44 in '96)
 Russische regio's: (42 in '95)
 Beweging 'macht en volk': (44 in '95)
 Boerenpartij: (35 in '95)
 Men merkt vele verschuivingen. Veel gouverneurs kwamen nu als onafhankelijken op.
 De opkomst bedroeg 60,6%. In 1994 was dat 64,7% tegen 53% in '91.

Zonderlinge democratie

Twee leden van wat men de "familie" van (ex-)president Jeltsin noemt wonnen een mandaat als volksvertegenwoordiger. Meteen verwierven ze daardoor de juridische onschendbaarheid die aan dit mandaat is verbonden. Boris Berezovski liet zich verkiezen met meer dan 50% van de stemmen in de kleine Kaukasische deelrepubliek Kratchevo-Tserkesk. Zij vriend Roman Abramovitsj, de grote baas van de petroleumaatschappij Sibneft, werd met 60% van de stemmen verkozen in de autonome regio Tjoekatka (Verre Oosten).

De gewezen Russische premier Victor Tsjernomerdin is van zijn kant een zetel gaan halen met 48% bij de Nenets-eskimo's in de regio Lamalo-Nenetski.

Met deze zonderlinge wijze om verkozen te worden kunnen we ons een iets beter beeld geven van wat deze verkiezingen waard zijn.

Moskou

Gelijktijdig met de parlementsverkiezingen gingen ook in

Moskou, St-Petersburg e.a. steden plaatselijke verkiezingen door. Joeri Loesjkov, de burgemeester van Moskou, was in de parlementsverkiezingen de grote verliezer, maar in Moskou zelf won hij glansrijk met 71,5% van de stemmen. Hiermede bevestigt hij zijn populariteit in de hoofdstad. In 1995 behaalde hij 89% van de stemmen, maar nu waren er veel meer kandidaten. De gewezen liberale eerste minister Kirienko, eerste kandidaat van de Rechtse Krachten, behaalde 12% van de stemmen.

Sri Lanka - president 21/12/99

De presidente Chandrika Kumaratunga, die op zaterdag 18/12 nog het slachtoffer was van een bomaanslag, won met 51,2% de presidentsverkiezingen. Deze uitslag staat toch in schrilte tegenstelling tot de verkiezingen van 1994 toen ze 62,2% behaalde. Haar belangrijkste tegenstrever, de leider van de Nationale Eenheidspartij (UNP) Ranil Wickremesinga, behaalde 42,46% van de stemmen. De overige stemmen werden verdeeld over de elf andere kandidaten.

De opkomst bedroeg 75% van de kiesgerechtigden. Kumaratunga werd in 1994 glansrijk verkozen met een programma dat doorheen onderhandelingen tot vrede wilde komen met de Tamil-Tijgers. Ze is daar in haar eerste ambtsperiode niet in geslaagd. De oorlog werd verder gezet. In november 1999 werd door de Tamil-Tijgers een nieuw offensief geopend. Voor de meerderheid van de 18 miljoen inwoners van Sri Lanka blijft een oplossing voor de jarenlange oorlog een dringende vraag. Daarbij verliest het land economisch jaarlijks zo'n vijf punt van het Bruto Binnenlandse Product.

Guatemala - president 26/12/99

Daar waar de deelname aan de eerste stemronde op 7 november nog 53,75% van de kiesgerechtigden bedroeg waren er voor de tweede stemronde nog slechts 41% opgekomen. Alfonso Portillo, de kandidaat van het rechtse Frente Republicana Guatemala (FRG), werd met 60% van de stemmen als opvolger van president Alvaro Arzu verkozen. Hij versloeg zijn tegenstander Oscar Berger van de eveneens rechts partij Partido de Avanzada Nacional (PAN) die 31,7% van de stemmen behaalde. De linkse kandidaat kreeg in de eerste stemronde te weinig stemmen om zich te kunnen handhaven.

Het was nochtans de PAN die, als regeringspartij, de akkoorden met de bevrijdingsbeweging in 1996 ondertekend had, waardoor een einde werd gesteld aan de 36 jaar durende burgeroorlog die 200.000 doden en vermist kende. De PAN werd echter verweten geen einde gesteld te hebben aan de onveiligheid (8 moorden per dag in de hoofdstad) en niets te hebben gedaan voor de levensverbetering van de bevolking (60% armen).

De nieuw verkozen president Portillo, advocaat en professor economie, is de vertrouwensman van de gewezen dictator generaal Rios Montt (lid van een evangelische sekte), die aan de macht kwam tijdens de militaire repressie (1985-83). Mensenrechtenorganisaties beschuldigen Montt van volkerenmoord omdat hij hele dorpen liet uitmoorden die beschuldigd waren van sympathie voor de guerilla.

Verkozen in november als volksvertegenwoordiger tijdens de eerste stemronde, zal Rios Montt waarschijnlijk voorzitter van het parlement worden, zodat het FRG alle touwtjes in handen zal hebben. De toekomst voor het volk ziet er dus alles behalve rooskleurig uit. De Mexicaanse kranten wijzen erop dat de nieuwe president Portillo in 1982 aldaar twee jongeren neerschoot. Hij blijft echter beweren dat dit uit wettige zelfverdediging gebeurde, ondanks het feit dat bewezen werd dat de jongeren ongewapend waren. Portillo heeft zich nu al uitgesproken voor een hardere aanpak, o.m. door de herinvoering van de doodstraf en het afschaffen van iedere genademaatregel. Guatemala telt 11 miljoen inwoners waarvan 60% Indianen, die las tweederangspersonen worden behandeld.

Wereld AIDS-dag: 'dag van de Schaamte'?

De top in Seattle van de WTO (Wereldhandelsorganisatie) en het protest door de NGO's en leden van de publieke opinie in de VS vormen een achtergrond bij volgende tekst.

De aandacht van de farmaceutische sector gaat vooral naar pillen en niet naar het ontwikkelen van een AIDS-vaccin. De behandeling met anti-virale middelen bedraagt nu tot 40.000 Frank per maand. Wordt de behandeling opeens afgebroken dan kan de zieke versneld teruggevallen.

Een eerste methode om de kostprijs te verlagen is farmaceuticatransfert, zoals voorzien in de Zuid-Afrikaanse wetgeving. Het gaat over het toelaten aan lokale firma's licenties te verwerven om zelf tegen lagere kosten medicaties te vervaardigen vertrekkend van gepatenteerde medicijnen. Dergelijk proces noemt 'compulsory licensing'.

Voor de directeur van het 'Consumer Project on Technology', James Love kan dit de prijs met 35 tot 95% drukken. AZT bv. dat gemaakt wordt door Glaxo-Wellcome en waarvan aangetoond werd dat het effectief de overdracht van moeder op kind bij zwangeren blokkeert, kost voor het ogenblik \$240 per maand in Zuid-Afrika. Een Indisch producent kan dit voor \$48 per maand vervaardigen.

Ook een tweede mogelijkheid laat de wet in Zuid-Afrika toe: 'parallel importing'. Dit laat import toe via andere firma's dan de toegelaten verdelers ervan.

Deze twee procedures kunnen de kostprijs drukken en de WTO kan dit toestaan. Zo hanteren de VS dergelijke technieken in het kader van de Clean Air Act, bij het ontwikkelen van kernenergie, voor openbare gezondheid, voor gebruik ten gunste van regering, als een hulp tegen anti-concurrentie praktijken.

De VS trekken echter ten strijde en nemen de verdediging op zich van de belangen van hun farmaceutische industrie! Twee jaar voeren ze reeds campagne tegen de Zuid-Afrikaanse 'Medicine Act' waarbij VS-instellingen alles in het werk stellen om Artikel 15(c) uit de wet te laten schrappen omdat ze die in strijd achten met de WTO-regels en TRIPS (Trade Related Aspects of

Intellectual Property Accord) afspraken.

Op 30 april brachten ze Zuid-Afrika op een "out of cycle review". Dit is niet onbelangrijk als we weten dat de VS door verbod van bepaalde producten uit Zuid-Afrika, dit land in 1998 voor meer dan 3 miljard dollar export schade toebrengt.

Om Compulsory licensing tegen te werken nam de farmaceutische industrie alle gelegenheden waar om tegen de Zuid-Afrikaanse en wereldinitiatieven in te gaan. Deze manier zou tot resistentie van bepaalde stammen aanleiding kunnen geven door inefficiënt gebruik. De praktijk in een aantal centra in landen in ontwikkeling spreekt dit duidelijk tegen.

Daarom is actie tegen deze manier van werken belangrijk. Want vice-president Gore zegt enerzijds niet tegen gebruik van deze medicatie te zijn maar anderzijds voert hij de campagne tegen de Zuid-Afrikaanse Wet als lid van de binationale US-Zuid-Afrika-Commissie.

Jean Pierre Everaert

Joe Papovich, assistant US Trade Representative for Intellectual Property Issues;

US Reports: US Government, US Department of State, US Department of Commerce;

Revolutionary Worker Online

<http://www.mcs.net/~rwor>. Washington Post

AIDS en vrouwen in Africa

Eigenlijk is AIDS niet alleen een medisch probleem maar moeten in Afrika taboes worden doorbroken en is er een sociale dimensie aan verbonden. Momenteel zijn er in Afrika 12,2 miljoen vrouwen en 10,1 miljoen mannen tussen 15 en 49 jaar door HIV besmet.

De vrijheidsbeperkingen van de vrouw vormen een basis voor veel van de HIV-besmettingen.

- Het overnemen van vrouw en kinderen van een overleden broer is dikwijls normaal in Afrikaanse gemeenschappen. Dat zorgt echter voor een overdragen van aids in de familie. Dat is de oorzaak voor de waterval van doden binnen familiale groepen.
- Vooral de jonge meisjes in Afrika staan bloot aan HIV-besmettingen. Afrikaanse meisjes van 15 tot 19 jaar hebben zesmaal meer kans om met HIV besmet te zijn dan hun mannelijke leeftijdgenoten.
- Seks met oudere (besmette) mannen en de grotere vatbaarheid van jonge meisjes voor het virus verklaren voor een stuk dit frappant verschil.
- berucht zijn de 'sugar daddies', oudere mannen die seks hebben met piejonge meisjes in ruil voor geschenken en attenties.
- dry seks of het gebruik van blade-

ren of poeders om een strak spannende vagina te verkrijgen en zo het seksuele plezier (volgens de man) te vergroten vormt een oorzaak voor kleine wondjes met stijgende kans op besmetting.

- een Afrikaanse vrouw kan haast onmogelijk van haar man eisen dat die een condoom zou aantrekken want dat wordt onmiddellijk met hoerenloperij geassocieerd.
- Toch nemen mannen vaker andere partners en naar schatting hebben 50 tot 80 % van alle seropositieven vrouwen geen andere seksuele partner dan hun echtgenoot.
- In landen zoals Zuid-Afrika en Tanzania hebben 50% van de meisjes hun eerste seksuele ervaring met een partner die ze zelf niet hebben gekozen.

En dan nog volgende gegevens

- de oorlog die woedde in Somalia heeft daar voor een ware explosie van het aantal seropositieven geleid. Sexueel misbruik in oorlogssituaties dient steeds aangeklaagd te worden.
- traditionele structuren die verstoord werden in Oost-Afrika zijn ook een reden voor toenemende frequentie van de aandoening

Jean-Pierre Everaert
1.12.1999

Amerika luistert de wereld af

In het nummer 366, maart-april 1999 van VREDE publiceerden we een bijdrage onder de titel "Europa onder Amerikaanse af luisterapparatuur". Het behandelde het Amerikaans-Brits af luistersysteem "Echelon", dat als opdracht heeft over gans de wereld alle communicaties, telefoon, GSM, e-mail, faxen en telexen af te tappen.

Dit schandaal werd o.m. aan het licht gebracht door het Europees parlementslid prof. Alain Pompidou (zoon van de gewezen Franse president Georges Pompidou) voorzitter van de "Commissie voor de evaluatie van de technologische technieken" van het Europees parlement. We vestigden er toen de aandacht op dat de media: TV, radio en pers hier weinig of geen aandacht aan hadden geschonken. We drukten er onze verwondering over uit dat noch door de regering, noch in het parlement, noch om het even welke politici het nodig hadden geoordeeld hierover vragen te stellen.

De krant "Le Monde" (22/11/99, heeft naar aanleiding van een verklaring van de Amerikaanse professor Christopher Simpson dit schandaal opnieuw op de voorgrond gebracht.

Prof. Simpson van de American University heeft namelijk met zijn verklaringen het National Security Agency (NSA), het grootste inlichtingsagentschap van de Verenigde Staten, in moeilijkheden gebracht. Simpson heeft het aangedurfd een aantal sleutelwoorden bekend te maken die gebruikt worden om de ganse planeet af te luisteren.

De verantwoordelijke voor het federale agentschap, generaal Michael Haydor, die vanuit Fort George Meade in Maryland en over de ganse wereld 35.000 personen tewerk stelt (in de V.S. maar ook in af luistercentra in Canada, Australië, Groot-Brittannië en Nieuw-Zeeland) heeft woedend op de bekendmaking van professor Simpson gereageerd.

Volgens de spionage-specialist Jacques Baud is het NSA met zijn "Echelon-systeem" een ware "multinational van de inlichtingsdiensten" die alle traditionele principes van de "privacy" miskent.

Zoals we reeds mededeelden worden via krachtige communicatiesatellieten

alle gegevens van faxen, e-mail, telefoon, GSM en telex over de ganse wereld onderschept en opgeslagen in een speciale informatiebibliotheek. Een vijftigtal krachtige computers van het type "Super-Cray" behandelen en analyseren deze informatie ten gepaste tijde. Zij maken hierbij gebruik van een woordenboek met de te gebruiken sleutelwoorden. Dit systeem, "Oratory" genoemd, wordt ter beschikking gesteld van de bedieners van de verschillende centra.

Dit laat een schifting toe van de onderschepte informatie. "Echelon" brengt, schrijft "Le Monde", iedere halve dag het equivalent aan informatie dat gelijk staat met de ganse bibliotheek van het Amerikaans Congres, wat zo wat 1.000 miljard bits uitmaakt.

Prof. Simpson heeft nu enkele van deze sleutelwoorden bekend gemaakt. Deze zijn: "A.K.47" (een andere naam voor de Kalachnikov), "Cocaine", "Stinger" (naam van de draagbare luchtafweerraket), TWA-800 (identificatie van de Boeing die in 1990 boven de Atlantische Oceaan ontplofte), "Militia", "Davidon" (de bijnaam van Waco-sectie in 1993), "Vince Foster" (de vriend van Clinton die op het Witte Huis werkte maar zelfmoord pleegde in 1993).

Deze en andere sleutelwoorden moeten de computers toelaten een eerste schifting te maken gezien ze in verband staan met wapensmokkel, drugs, terrorisme of gewoon met de mysterieuze vrienden van Clinton.

Het NSA is natuurlijk razend aan gezien buitenlandse veiligheidsdiensten deze informatie kunnen gebruiken met het doel.

Zoals we reeds in het vorig nummer van Vrede bekend maakten wordt het "Echelon" systeem ook ingezet voor economische spionage. Opvallend hierbij is ook het dubbelspel van Londen waar "Echelon" over twee bases beschikt. Een in Morwenston en een in Menmuth Hill.

Wanneer zullen parlementairen in het Europees en Belgische parlement eens een paar ernstige vragen stellen over deze duistere "Echelon" praktijken?

Bron: "Le Monde" (22/11/99)

André De Smet

Redt MUMIA ABU-JAMAL

Op 13 oktober ondertekende Thomas Ridge, republikeins gouverneur van de staat Pennsylvanië, zijn 173ste bevel voor de uitvoering van de doodstraf. Vijf maal meer dan de twee vorige gouverneurs die samen 25 jaar aan de macht waren. De man voor wie de terechtstelling deze maal was bedoeld droeg de naam Mumia Abu-Jamal, journalist en gewezen militant van de Black Panthers, terdood veroordeeld op 3 juli 1982. De executie bepaald op 2 december 1999 werd echter, op 27 oktober, als gevolg van een internationale campagne door een Federale rechter voor onbepaalde tijd uitgesteld. Reeds op 1 juni 1995 werd door Ridge een gelijkaardig bevel uitgevaardigd dat echter op 17 augustus van het zelfde jaar, onder druk van de openbare opinie, eveneens werd uitgesteld.

Mumia werd destijds door een blanke jury veroordeeld voor de moord op een politieagent. Nooit werd echter voor deze beschuldiging een afdoend bewijs aangebracht.

Op zijn proces in 1982 werd Mumia door een door de overheid aangestelde advocaat verdedigd die noch de competentie noch de wilskracht had het proces in zijn waar daglicht te plaatsen. Sindsdien hebben een groep advocaten die zijn zaak terharte hebben genomen alle mogelijke getuigen en documenten verzameld die aantonen dat beschuldigingen die door de politieagenten werden aangebracht op leugens berusten. De rechtbank van Pennsylvanië, de procureur Ed Randell, sinds 1992 burgemeester van Philadelphia, gesteund door de rechter Albert Sola, gewezen adjunct sheriff van de stad weigeren echter een herziening van het proces. Kort geleden werd nochtans bekend gemaakt dat in de V.S., sinds 1972, meer dan vijftienzeventig terdoodveroordeelden onschuldig waren bevonden en vrijgelaten. Soms zelf enkele dagen voor hun terechtstelling.

Ondertussen werd echter in 1996 in de Senaat met 91 tegen 8 stemmen een nieuwe wet aanvaard die ondertekend werd door President Clinton. Hierbij werd de doeltreffendheid van de doodstraf bij terrorisme verstrakt. Dit houdt in dat het de Federale rechtbanken niet toegelaten is nieuwe onafhankelijke onderzoeken te openen maar zich moeten beperken tot het aanvaarden van de feiten en de documenten overgemaakt door de rechtbanken van de staten. Met het standpunt van de federale rechter William H. Yohn is volgens Leonard Weinglass, de leider van de groep advocaten van Mumia, bovenstaand standpunt gedeeltelijk doorbroken. Er is dus voor de zwarte journalist Mumia Abu-Jamal een nieuwe hoop. De druk van de internationale openbare opinie blijft echter meer dan noodzakelijk. (ads)

Het kapitalisme van de zee

Deze titel is niet van mij. Hij stond boven het editoriaal van de gezaghebbende burgerlijke krant "Le Monde" van 18 december 1999, naar aanleiding van de ramp met het olietankschip "Erika" dat voor de Bretoense kust verging. De reder was een Italiaan, het schip voer onder Maltese vlag, de opdrachtgever was de Franse multinational Total-Fina, de kapitein een Indiër - die voorlopig aangehouden en verantwoordelijk gesteld werd -, de slachtoffers de Franse vissers, de Bretoense bevolking en het milieu.

De reactie van de krant was duidelijk een van diepe verontwaardiging voor de achtergronden van de ramp: het streven naar steeds meer winst waarbij de belangen van de gemeenschap op het spel worden gezet. Le Monde heeft niet nagelaten de naam van de verantwoordelijken voor de bestaande mistoestanden te noemen: het kapitalisme.

Internationale conferenties volgen elkaar op met de regelmatigheid van de klok. In de WTO, de G7, de G20, het IMF, de Wereldbank, de EU, de OESO en noem maar op komen presidenten, hoge functionarissen samen met het argument dat zij de wereldeconomie ten gunste van de internationale gemeenschap beter willen organiseren. Maar aan de grondvesten van de deregularisering van de economie raken ze echter niet. Het speculatief kapitaal, de belanstingsparadijzen, het systeem van de uitvlagging van de transportschepen, kortom aan de politiek van de mondialisering door de multinationale ondernemingen, raken ze niet.

Waarom? Is het niet omdat ze zelf betrokken partij zijn?

Het "kapitalisme van de zee" dat door Le Monde wordt aangeklaagd is een van de aspecten van de deregularisering. De ramp van de Erika voor de Bretoense kust, is hier eens te meer een voorbeeld van.

Uit de hierbij gepubliceerde statistiek komt duidelijk naar voor dat de scheepsvaartmaatschappijen hun vrachtschepen meer en meer naar andere landen overbrengen. Met andere woorden, deze worden onder de vlag geplaatst van die landen (meestal kleine) die hen de kans bieden om aan alerhande sociale en fiscale wetten in de Westerse landen, te kunnen ontsnap-

pen. "Dit is", schrijft Le Monde "de huidige praktijk van het kapitalisme om prestaties te laten uitvoeren die ze zelf niet wil doen".

Zo bestaan er in Zurich, Londen, Boekarest, Manilla, Malta e.a. centra gespecialiseerde bureaus die zich in opdracht van de multinationals, bezighouden met het ronselen en verkopen van bemanningen met of zonder schip. Deze bemanningen, meestal uit derde-wereldlanden of uit Oost-Europa, laat men dan aan hongerslonen werken, zonder sociale zekerheid of nodige verzekeringen, gezien de landen onder wiens vlag ze varen, op dit vlak geen wetgeving hebben.

Hetzelfde betreft de noodzaak van de noodzakelijke veiligheidsnormen en de controle van de zeewaardigheid van de schepen. Meestal worden zo oude en niet meer aangepaste schepen in vaart gehouden. Men schat dat meer dan 1.000 olietankers, gebouwd voor 1979 en die dus niet meer voldoen aan de nieuwe internationale veiligheidsnormen, in de vaart worden gehouden, schrijft Le Monde. De grote vrachtvoerders en multinationale ondernemingen blijken er geen belang bij te hebben nieuwe schepen te laten bouwen zolang de oude afgesloofde boten nog kunnen ingezet worden. Zij maken gebruik van het feit dat in de Westerse havens een absoluut gebrek is aan inspecteurs die een ernstige controle kunnen uitoefenen op alle binnenkomende schepen.

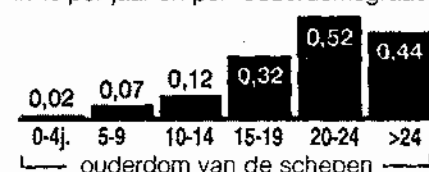
De ramp met de Erika, die onder Maltese vlag voer, toont eveneens aan dat het er niet op aan komt de verantwoordelijkheid op de rug van de kapitein en de bemanning te leggen. De Franse zeelieden hebben de voorlopige aanhouding van de Indische kapitein Krun Mathir, met kracht verworpen. Zij verwijzen terecht naar de eigenaar, de Italiaanse reder Frimum Tevere Shipping, en de Franse opdrachtgever Total-Fina die mede de verantwoordelijkheid dragen.

Eens te meer bevestigt dit het feit dat een einde moet gesteld worden aan praktijken waarbij de winst belangrijker is dan het welzijn van de gemeenschap.

André De Smet

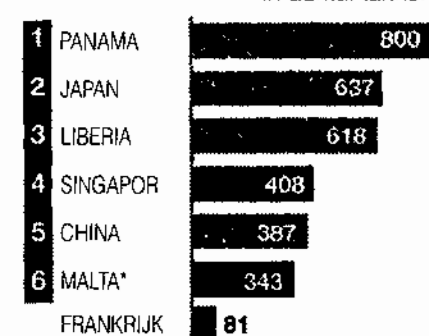
VERLIES VAN SCHEPEN

in % per jaar en per ouderdomsgraad

Belangrijkste vlaggen (1/01/99)

in aantal tankers

* 4de voor de totale tonnage van de vloot
5de voor de petroleumtankers

Personalia

Op 12 november overleed te Gent Elza Govaert, gewezen weerstandster, weduwe van Leopold Schamp.

Te Gent overleed op 29 oktober Maurice Verselder, sinds jaren een trouwe vriend van de vzw VREDE.

Op 29 november overleed te Gent mevrouw Andrée Grandjean, weduwe van prof. Max Cosyns, de eerste voorzitter van de BUVV. Andrée Grandjean was een gewezen weerstandster en een van de medestichters van de BUVV in 1949.

We vernemen eveneens het overlijden van onze vriendin Nadine Crappé uit Gent die jarenlang een actief militant was in de arbeiders- en vredesbeweging.

Aan de families en vrienden bieden we onze oprechte deelname aan in het verlies dat hun treft.

■ **GOUDVOORRADEN IN DE WERELD:** De ZEVEN BELANGRIJKSTE PRODUCTIELANDEN: Zuid-Afrika: 474 ton - V.S. : 364 ton, Australië: 313 ton, Canada: 164 ton, China: 161 ton, Indonesië: 139 ton en Rusland: 127 ton.

■ **AFRIKAANSE LANDEN (met uitzondering van Zuid-Afrika):** Ghana: 73,3 ton; Zimbabwe: 27,1 ton; Mali: 22 ton; Guinea: 13 ton; Soedan: 5,7 ton; Tanzanië: 5,5 ton; Republiek Congo: 4,8 ton; Ivoorkust: 3,4 ton; Ethiopië: 2,9 ton; Burkina: 2,7 ton; Namibië: 1,9 ton; andere 7 ton; totaal in Afrika zonder Z.A.: 169,9 ton.

■ **DE GROOTSTE GOUDRESERVES:** V.S.: 8.138 ton - Duitsland: 2.960 ton - I.M.F.: 2.922 ton - Zwitserland: 2.590 ton - Italië: 2.573 ton - Frankrijk: 2.547 ton - Nederland: 842 ton.

■ **HET DEEL VAN HET GOUD IN DE STAATSRESERVE (in %):** Italië: 45,3 % - Frankrijk: 40,3 % - Rusland: 36,2 % - Nederland: 25,4 % - Portugal: 17,6 % - Groot-Brittannië: 13,6 % - V.S.: 13,5 % - Duitsland: 12,1 % - Spanje: 9,2 % - Taiwan: 5 % - Japan: 0,5 % en China: 0,4 %.

■ **MULTINATIONALS:** In 1970 telde men in de wereld 7.000 multinationals. In 1994 waren er reeds 37.000 die bovendien over 200.000 filialen beschikten. Tussen 1980 en 1992 verdubbelden deze multinationals hun fondsen van 2,4 triljoen dollar tot 5,5 triljoen dollar. Veel van deze ondernemingen staan financieel sterker dan nationale economieën. Zo overstijgt de jaarlijkse verkoop van Ford het Brutto Binnenlands Product (BBP) van Indonesië met zijn meer dan 200 miljoen inwoners en dit van Sony is gelijk met het BBP van Egypte.

■ **EUROPESE UNIE:** Uit het jaarrapport voor 1998 van de nieuwe anti-fraudedienst van de Europese commissie blijkt dat een vijfde van de financiële on-

regelmatigheden in de landen van de E.U. pure fraude is. Alles samen zijn er in dit jaar voor zo'n 27,7 miljard frank fraudegevallen vastgesteld tegenover 40 miljard vorig jaar. Het gaat hier om 3,8 % van de inkomsten van de E.U. Deze onregelmatigheden zouden in het bijzonder in de landbouwsector en in de zwarte sigarettenhandel tussen Spanje en Andorra vastgesteld zijn.

■ **LANDEN MET HET GROOTSTE AANTAL INWONERS IN DE WERELD:** China: 1.266,8 miljard - India: 998,1 miljoen - Indonesië: 209,3 miljoen - V.S.: 209,3 miljoen - Brazilië: 168 miljoen - Pakistan: 152,3 miljoen - Rusland: 147,2 miljoen - Japan: 126,9 miljoen - Bangladesh: 126,5 miljoen - Nigeria: 108,9 miljoen - Andere samen: 2,298,2 miljard.

■ **WERELDKLASSEMENT BRUTTO BINNENLANDS PRODUCT (BBP) in miljarden dollars (koopkrachtpariteiten 1998):** V.S.: 7.922,5 - China: 3.983,6 - Japan: 2.928,4 - Duitsland: 1.708,9 - India: 1.660,9 - Frankrijk: 1.312 - Groot-Brittannië: 1.218,6 - Italië: 1.103,4 - Brazilië: 1.021,4 - Mexico: 785,8. Met 5.396,5 komen de vier in deze lijst opgenomen Europese landen samen op de tweede plaats.

- **De 10 belangrijkste Europese elektriciteitsgroepen (in miljard KW/u)**
1. EDEF (Frankrijk - 460)
 2. ENEL (Italië - 226)
 3. VEBA/VIAG (Duitsland - 179)
 4. R.W.E. (Duitsland - 138)
 5. Groep Tractebel in Europa (Frankrijk-België - 106)
 6. VATTENFALF (Zweden - 84)
 7. ENDESSA (Spanje - 74)
 8. National Power (GB - 61)
 9. Powergen (GB - 56)
 10. B.W. (Duitsland)

In honderd jaar vervierdubbelde de wereldbevolking. Meer dan één miljard mensen maakt deel uit van de bevolkingsgroep tussen de 15 en 24 jaar.

4,8 miljard
Dit is het aantal inwoners in de ontwikkelingslanden waarvan bijna twee vijfden leven onder slechte hygiënische omstandigheden. Meer dan een derde beschikt niet over zuiver drinkwater. Een vijfde heeft geen toegang tot de moderne geneeskunde. Een vijfde van de kinderen verlaat de lagere school voor het einde van de primaire cyclus.

585.000
Dit is het aantal vrouwen in de ontwikkelingslanden dat ieder jaar sterft tengevolge van een zwangerschap. Deze die overleven en geconfronteerd worden met infecties zijn nog talrijker.

70.000
Dit is het aantal vrouwen dat ieder jaar sterft als gevolg van de zowat 20 miljoen abortussen die onder slechte hygiënische voorwaarden en praktisch zonder medische begeleiding uitgevoerd worden.

350 miljoen
Of meer dan een derde van alle vrouwen in de leeftijd van de voortplanting beschikken niet over moderne veilige methodes, aanvaardbaar in de familiale planning.

33,4 miljoen
Dit is het aantal mensen dat getroffen wordt door AIDS. Ieder jaar zijn 5,8 miljoen nieuwe seropositieven. Bovendien zijn er ook 330 miljoen mensen getroffen door andere seksueel overdraagbare aandoeningen (SOA).

960 miljoen
Is het aantal analfabeten. Twee derde ervan zijn vrouwen.

13 miljoen
Is ongeveer het aantal personen dat hun land ontvlucht is voor gewapende conflicten. Tientallen miljoenen hebben zich verplaatst en komen zodoende de reeds arme stadswijken vervoegen.

48 miljard dollar
Is de som die in 1997 voor internationale hulp en ontwikkelings samenwerking uitgegeven werd. Het bedroeg nog 61 miljard dollar in 1992. Wat het hoogst bereikte minimum was.

DE HONGER IN WERELD - FAO-RAPPORT 1997

REGIO	AANTAL BURGERS MET CHRONISCHE ONDERVOEDING	AANTAL IN % VAN DE BEVOLKING DIE HONGERLIJDEN
Afrika (Z.Sahara)	179,6 miljoen	33,0%
Midden-Oosten		
Noord-Afrika	32,9 miljoen	9,1%
Latijn-Amerika	54,4 miljoen	11,0%
Zuid- Azië	283,9 miljoen	23,2%
Z.O.-Azië	63,7 miljoen	13,0%
Oost Eur. & N.Amerika	34,0 miljoen	5,5%

Ooggetuigeverslag van een bezoek aan Joegoslavië

Michel Vanhoorne
Carla Ronkes Agerbeek

Voorgeschiedenis

Van 9 tot 16 augustus 1999 brachten wij een werkbezoek aan Joegoslavië, op uitnodiging van Dr.P.Bulat van het Instituut voor Arbeidsgezondheidskunde te Belgrado. Deze arts verbleef van oktober 1998 tot maart 1999 op de Afdeling Arbeids- en Milieugezondheidskunde van de Universiteit Gent met een post-doctorale beurs van de Belgische Dienst voor Wetenschapsbeleid. Tijdens zijn verblijf hadden wij naast een vruchtbare wetenschappelijke samenwerking talrijke gesprekken over de politieke ontwikkelingen in zijn land, die ons toelieten een heel wat genuanceerder beeld van de situatie te krijgen dan uit onze media kon opgemaakt worden. Tijdens zijn verblijf werd ook in principe afgesproken dat wij

Joegoslavië zou bezoeken om de mogelijkheden tot academische en andere samenwerking nader te onderzoeken.

Ongeveer twee weken na zijn terugkeer naar Belgrado begonnen de NAVO bombardementen. Gedurende deze periode bleven wij zeer geregeld in contact per e-mail. Het volgende verslag valt uiteen in drie delen. In een eerste deel wordt door Carla een sfeerbeeld opgehangen, vervolgens brengt zij verslag uitgebracht van de contacten met humanitaire organisaties die zich met vluchtelingen bezighouden en tenslotte brengt Michel verslag uit van de bezoeken in het kader van de arbeids- en milieugezondheidskunde.

De sfeer in Belgrado

Tijdens ons bezoek aan Belgrado van 13 Augustus t/m

20 Aug. '99 was ik verbaasd door de levendigheid om ons heen. Nog onder de indruk van de waanzinnige bombardementen die de afgelopen weken Servië hadden geteisterd, leek het bijna onwaarschijnlijk. Al spoedig wordt het duidelijk, dat deze levendigheid voortspuit uit een drang om te willen overleven. De kracht van dit volk vinden we overal in de straten terug. Dit volk dat in de tweede wereldoorlog een sterke bijdrage heeft geleverd voor de uiteindelijke wereldvrede.

Overdag vindt men overal in de winkelstraten mensen die kleine artisanale artikelen trachten te verkopen, wat bloemen, wat overbodig huisraad, straatmuzikanten. Iedereen probeert op de één of andere manier nog wat bij te verdienen, zelfs de kinderen dragen hun steentje bij. Rond een fontein in het centrum van de stad verkopen ze of ruilen ze

hun speelgoed. Voor sommigen van hen is het een spel, maar voor de meesten een bittere noodzaak, want het leven is duur geworden en elke dag genoeg eten op tafel hebben is niet meer zo vanzelfsprekend. In de winkels zelf is er nog genoeg koopwaar, maar veel klanten zijn er niet. Ze klagen dan ook over de zeer kleine omzet, die niet meer genoeg is om te overleven.

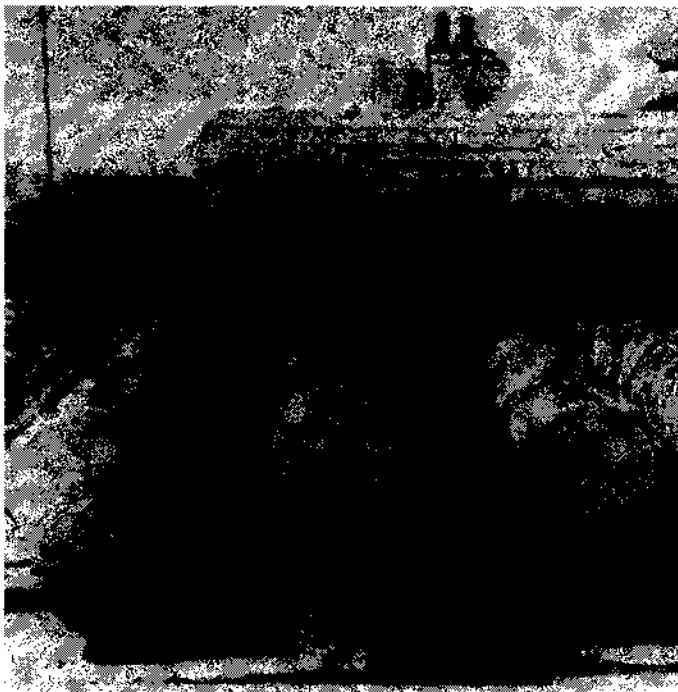
Een aantal studenten verkopen postkaarten van de bombardementen en zijn onmiddellijk bereid om een discussie te voeren. Ze verbergen hun wantrouwen ten opzichte van Milosovic niet, maar steken hun teleurstelling en belediging over de bombardementen (die ze als een verraad aanvoelen) niet onder stoelen of banken.

Bedelaars ziet men nauwelijks. 's Nachts en 's morgens komen ze tevoorschijn. De vuilbakken worden leeggehaald op zoek naar een stukje eten. Tijdens een gesprek vertelde één van deze zoekers dat ze er niet meer in slaagt om elke dag te eten. Ook de inhoud van de vuilbakken wordt steeds

minder vet. Bij dit verhaal liepen de rillingen me over het lijf (verhalen van Dickens en de Bijbel – de arme Lazarus schoten mij door het hoofd).

Ondanks al de levendigheid overdag in de winkelstraten voel je de spanning en de angst om je heen. Angst voor de winter. Angst voor de toekomst. Alles staat op losse schroeven: het onderwijs, de gezondheidszorg enz., enz. Een gesprek met een ziekenhuisarts leert ons dat er zelfs niet genoeg materiaal meer is om wonden te hechten en te verbinden. Ook de hoeveelheid beschikbare medicijnen is onrustbarend geworden: antibiotica, medicijnen voor diabetes, de contraceptiepil, medicijnen tegen hoge bloeddruk

Als je als patiënt zeker wil zijn dat je de nodige verzorging krijgt, doe je er goed aan deze benodigheden zelf mee te brengen.

Chloor-alkali fabriek. Vernietigde chloor reservoirs (capaciteit 600 ton).

Vluchtelingen en NGO's

Nu Kosovo 'bevrijd' is komen de Serven uit Kosovo naar Servië. Na de vluchtelingenstroom uit Kroatië en Bosnië (ongeveer 600.000) voegen zich nu ook ongeveer 200.000 Kosovaarse Serven bij deze groep.

De opvang van de vluchtelingen is nauwelijks georganiseerd. De lokale bevolking probeert zoveel mogelijk vrienden en familie in hun eigen huis op te vangen. Met de huidige schaarste is dit geen eenvoudige opgave. De overheid doet weinig, organiseert weinig. Hier en daar zijn er kleine opvangcentra waar nauwelijks hulp geboden wordt. De mensen maken zich heel veel zorgen. Kunnen hun kinderen wel naar school in het nieuwe schooljaar? Hoe moeten ze verder leven als hun reserves op zijn; er is nauwelijks werk

voor de plaatselijke bevolking enz. Hulp, medisch, psychologisch, administratief: NIETS.

In bepaalde tijdschriften pleegt mevrouw Milosevic zelfs te beweren, dat de vluchtelingen uit Kosovo in feite onterecht vluchten, nu de vrede in Kosovo een feit is. Dat ze in feite profiteren en parasiteren.!

Gelukkig zijn er enkele NGO's die proberen om hier wat aan hulpverlening te doen. Helaas was ons bezoek te kort om meerdere te bezoeken. We bezochten er maar één nl.: GRUPPO 484.

Dit is een groep die ontstaan is na de oorlog in Kroatië. Het is een kleine groep die ondersteund wordt door vele vrijwilligers uit de vluchtelingen. Een kleine opsomming uit de activiteiten die ze doen:

- administratief de papieren in orde proberen te brengen. Dit is erg belangrijk en als eerste stap een noodzaak.
- Ze wegwijs maken in de nieuwe omgeving.
- Psychologische hulp geven aan verkrachte vrouwen. Deze hulp wordt op verschillende manieren gegeven, individueel maar ook in groep. Samen proberen ze zelf te ontdekken hoe ze uit de impasse kunnen raken. Het is een wonder te zien hoeveel kracht zo'n samenwerking geeft.
- Psychologische hulp aan de gezinnen. Door de oorlog en de vlucht zijn veel gezinnen ontwricht, ontredderd en kunnen de gezinsleden niet meer op een normale manier met elkaar functioneren. Zo'n situatie is vaak de oorzaak van veel psycho-somatische ziekten.
- Materieel zoekt men langs allerlei kanalen naar oplossingen: voedselpakketten, kleren, onderdak
- Hulp aan zieken, ouden van dagen, teveel om op te noemen.

De Westerse boycot, de schaarste het gebrek aan hulp, maakt dat zelfs de hulpverleners met een angstig hart de winter tegemoet gaat.

Arbeids- en Milieugezondheidskunde in Joegoslavië

Het Instituut voor Arbeidsgezondheidskunde en Radioprotectie is een onderdeel van de Medische Faculteit van de Universiteit van Belgrado. Het is gehuisvest in ruime gebouwen in de nabijheid van het centrum van Belgrado en telt een 150-tal personeelsleden, met specialisten uit diverse takken van de geneeskunde, ingenieurs, scheikundigen, psychologen enz. Het is belast met onderwijs, onderzoek en dienstverlening aan de bedrijven. Een belangrijk deel van de activiteit betreft de diagnose van beroepsziekten; gelijk te stellen met de functie van ons Fonds voor de Beroepsziekten. Mede door de uitgestrektheid van het land, gebeurt dit voor een deel tijdens opname van de patiënten in een beperkte hospitalisatieafdeling. De activiteit van het instituut is sterk medisch geïntendeerd. Het beseft groeit dan meer nadruk zou moeten gelegd worden op preventie en dat ook het curriculum van de bedrijfsartsen in die zin zou moeten hervormd worden. Internationale contacten en samenwerking zou hierbij op prijs gesteld worden. Het instituut beschikt over onvoldoende apparatuur (b.v. geen

"personal monitoring" uitrusting - dit zijn toestellen om de persoonlijke blootstelling aan factoren in het arbeidsmilieu te meten-, noch toestellen voor meting van de hartfrequentie tijdens het werk) en wat er is is enigszins verouderd. Het instituut lijdt echter vooral aan een gebrekkige toegang tot de wetenschappelijke informatie. Door gebrek aan financiële middelen zijn er in de bibliotheek geen recente boeken en zijn de abonnementen op de wetenschappelijke tijdschriften sinds 1991 gestopt. Het instituut heeft geen toegang tot het internet.

Persoonlijk initiatief van bepaalde medewerkers maakt het echter mogelijk hier en daar over betere faciliteiten te beschikken. Zo heeft het

hoofd van de afdeling toxicologie een stichting opgericht (met de zegen van alle autoriteiten) die (tot aan de bombardementen) gefinancierd werd door enkele welvarende chemische bedrijven. Hiermee konden wel enkele moderne computers gekocht worden.

Het bezoek aan de bedrijfsgezondheidsdienst van Nieuw-Belgrado was tevens aanleiding om een en ander te vernemen betreffende de organisatie van de bedrijfsgezondheidszorg in Joegoslavië. In deze

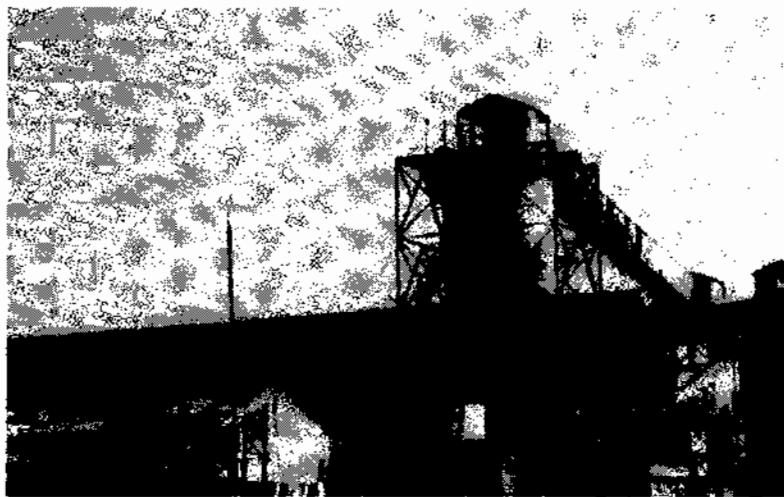
dienst werken ongeveer 100 personeelsleden, waarvan 17 gespecialiseerde bedrijfsartsen, 8 algemene praktici, 2 oftamologen, 1 cardioloog, 2 neuropsychiaters en 2 psychologen.

Deze dienst staat in voor het medisch toezicht van ongeveer 30.000 werknemers (ongeveer 2000 per bedrijfsarts). De activiteiten gebeuren grotendeels in het centrum, uitgenomen voor 4 grote bedrijven waar er een permanente medische aanwezigheid is. Periodiek medisch toezicht is van toepassing op een aantal categorieën die ongeveer gelijklopen met deze in onze wetgeving. Daarnaast heeft de dienst een belangrijke curatieve activiteit.

Arbeidsongeschiktheid wordt zeer gegeerd omdat zij resulteert in een financieel aantrekkelijk pensioen. De beslissing hiertoe gebeurt door een commissie van de sociale zekerheid. Niettegenstaande er zoveel mogelijk geprobeerd gedeeltelijk ongeschikten te reklasseren in een andere job, zijn er momenteel in Servië meer arbeidsongeschikten dan normaal gepensioneerden.

Opvallend is dat de arbeidshygiëne grotendeels overgelaten wordt aan de veiligheidsdiensten in de ondernemingen waarmee samengewerkt wordt (o.a. bij het jaarlijks bezoek aan de werkplaatsen en bij risico-evaluaties). Het toezicht op kleine ondernemingen wordt zoals in vele landen als een probleem ervaren. Zoals in de meeste landen worden aanbevelingen voor verbetering van de arbeidsvoorwaarden niet altijd opgevolgd en hangt zeer veel af van de goede relatie met de bedrijfsleiding.

De bedrijfsgezondheidszorg wordt door de (staats)gezondheidsdienst beheerd. De curatieve activiteiten worden vanuit de sociale zekerheid gefinancierd en de ondernemingen financieren het preventief medisch toezicht. De directie van de bedrijfsgezondheidsdiensten geniet blijkbaar van een behoorlijke autonomie. Zo is de dienst die wij bezochten, niettegenstaande de zeer beperkte financiële middelen vrij goed uitgerust met medische en informatica apparatuur, dankzij de goede relaties met een reeks bedrijven.

Chloor-alkali fabriek. Vernietiging kwik reservoirs (capaciteit 100 ton)

Boeken in Vrede

bibliotheeknieuwsbrief

driemaandelijks tijdschrift bibliotheek Jan Verwest

Vrede vzw Galgenberg 29 9000 Gent

tel 09 233 46 88 fax 09.233.56.78 e-mail vrede@ngonet.be

web: www.democratisch-links.be/vrede

jan-feb 2000 4de jaargang nr 1

afgiftekantoor Gent X

v.u. : Georges Spriet F.Bernierstraat 29 1060 Brussel

Zoals steeds krijgt u in deze nieuwsbrief enkele besprekingen van voor ons interessante boeken die in het bestand van het documentatiecentrum en de bibliotheek Jan Verwest werden opgenomen.

onze bib is open elke dag van 13u15 tot 17u15

en op afspraak

Verborgene Moordenaars

De publikatie van dit boek is een initiatief van de Internationale Campagne tegen de Landmijnen en wil de naleving van de akkoorden van Ottawa opvolgen. Ongeveer 80 onderzoekers hebben informatie ingezameld in meer dan 100 landen. Landmine Monitor heeft daarvoor het netwerk van de campagne gebruikt en heeft ook informatie verzameld van journalisten en werkers in de civiele maatschappij zoals Human Right Watch, Handicap International. Dit allereerste rapport over landmijnen is dus een basisinformatie. Elke evaluatie zal zich later naar deze gegevens refereren.

Landmine Monitor Report schat dat er ongeveer 250 miljoen landmijnen in stock zijn in de wereld in ongeveer 108 landen. De grootste voorraden liggen in China (110 miljoen) en Rusland (60-70 miljoen). 16 landen produceren nog landmijnen waaronder Turkije en de Verenigde Staten. Europese landen die voorheen producenten waren hebben deze stopgezet. Meer dan 60 miljoen actieve mijnen liggen verspreid over 70 landen. De meest getroffen landen zijn Afghanistan, Angola, Bosnia-Herzegovina, Cambodja, Kroatië

Volgen dan de rapporten van de landen per continent gerangschikt. De politiek van elk land tav landmijnen wordt gedetailleerd beschreven. Het aantal en soort alsook de inzet van opsporings- en ontmijningsbrigades worden weergegeven. De meeste slachtoffers verloren hun onderste ledematen en dus moeten er protheses en rolstoelen vervaardigd worden. Artificiele ledematen kosten ongeveer

\$125stuk. Opgroeiende kinderen hebben ongeveer om de 6 maand een prothese nodig, volwassenen om de drie tot vijf jaar. In landen waar het gemiddeld maandinkomen slechts \$10 of \$15 bedraagt kunnen de meeste slachtoffers zich slechts krukken veroorloven. De noden van de slachtoffers worden nauwgezet opgevolgd. Het is dus niet een boek met cijfers alleen. De omscholing van de slachtoffers en hun kansen op de arbeidsmarkt worden nagekeken. Dit is een belangrijk aspect bij de banning van de landmijnen omdat de meeste landen weinig aandacht hebben voor de overlevenden. Naast de fysische en psychische schade bij de burgerbevolking berokkenen de landmijnen schade aan de sociale voorzieningen, bedreigen ze de voedselveiligheid doordat duizenden en duizenden hectaren vruchtbaar land niet kunnen bebouwd worden. Zij bemoeilijken de terugkeer van vluchtelingen naar hun land.

De wereld mijnvrij tegen de helft van de 21ste eeuw wordt een optimistische schatting genoemd.

Het rapport is een referentie-standaard werk voor diegenen die aan de banning van landmijnen willen meewerken en de verantwoordelijkheid voor de slachtoffers willen opnemen.

MJV

Landmine Report 1999. Toward a Mine-Free World, International Campaign to Ban Landmines, 1070 p, 1999

Kosovo

Wat heeft de Nato met de oorlog in Joegoslavië bereikt? Houden de argumenten waarmee ze de bombardementen hebben verdedigt nog steek? Was dit nu een humanitaire interventie en moest daarvoor het Volkenrecht verbroken worden? Of waren er andere belangen in het spel? Welke rol hebben de media hierin gespeeld?

De auteurs van dit boek maken een kritische balans. Allen zijn ze experts in hun veldgebied. Het geheel staat onder de redactie van Ulrich Abrecht, prof. aan de vredesuniversiteit van Berlijn.

MJV

Der Kosovo-krieg Fakten Hintergrunde Alternativen, Ulrich Abrecht, Paul Schäfer (red) 226p, 1999

NAVO

Na het wegvallen van de muur is de hegemonie van de VS een centraal aandachtsthema geworden. Hoe konden de VS hun onaantastbare machtspositie binnen de NAVO handhaven. Welke factoren hebben hiertoe bijgedragen? De auteur brengt de politieke geschiedenis in West-Europa van na WO II. Dat de veiligheidspolitiek van de VS nauw verbonden is met de economische en politieke aspecten van de Amerikaans-Europese betrekkingen toont hij nauwkeurig aan. Zo ontstaat een overzichtelijk beeld van de ontwikkeling en het consolideren van de VS-hegemonie in NAVO-verband.

MJV

Die NATO Instrument der US-Politik in Europa, Andrej Ziolkowski, 167p 1999

De Zaak-Öcalan

Het boek vormt een vlot geschreven overzicht van 'het Koerdisch probleem' waarbij zowel de geschiedenis van Turkije als van de Koerden uitvoerig wordt beschreven. Veel aandacht gaat ook naar de rol van het Westen in het conflict tussen Turkije en de Koerden.

Het boek belicht eerst 'de zaak Öcalan' en vertelt zijn verhaal en dat van de PKK. Hierbij wordt nagegaan hoe en waarom de organisatie opgericht werd, waarom ze reageerde tegen de Turkse repressie en hoe ze evolueerde van een gewelddadig onafhankelijkheidsleger naar een organisatie die zoekt naar politieke oplossingen en autonomie binnen de Turkse staat. Het volgende hoofdstuk bespreekt de vervolging van alle minderheden (Grieken, Christenen,...) in Turkije, waarbij extra aandacht besteed wordt aan de repressie tegen de Koerden. Vervolgens beschrijven de auteurs opeenvolgend de geschiedenis van de Turkse staat, de geschiedenis van de Koerden en van de Koerdische media. Dit laatste wordt geïllustreerd aan de hand van getuigenissen van journalisten en MFD-TV medewerkers.

Als afsluiter wordt uitvoerig ingegaan op de rol van het Westen. Waarbij de verwevenheden tussen de Westerse economische en militaire belangen in Turkije aangekaart worden.

De auteurs geven hiermee een verklaring voor de lakse houding van de Westerse democratieën, die zowel militair als economisch steun verlenen aan een staat waar het humanitair recht flagrant en geïnstitutionaliseerd overtreden wordt.

LUKE VANDERBEKE

De zaak-Öcalan: Turkije, het Westen en de Koerden. Paul Vanden Bavière, Koerdisch Instituut Brussel, 199 9207 pag.

Rusland

Rusland en het GOS maken een overgangperiode door. Meerdere onafhankelijke staten hebben de aanbevelingen van de experts van het IMF zowel op het gebied van de landbouwhervorming als voor de privatiseringen op een laag pitje gezet. Deze slechte leerlingen van het liberale model luisteren niet naar hun meester. Geen democratie en gecentraliseerde machtsuitoefening zijn het erfgoed van 70 jaar sovjet-socialisme. De onafhankelijke staten van na 1991 dachten op korte termijn deel uit te kunnen maken van de liberale economie. Vele staten hebben een rijke ondergrond en

er zijn goed opgeleide gespecialiseerde arbeidskrachten maar deze konden niet concurreren met de wereldmarkt omdat de ontginning moeilijk bleek en de kosteninvestering te hoog om zich aan te passen aan de moderne wereldmarkt. Vroegere topsectoren bevinden zich nu in verval. Komen daarbij de veelvuldige spanningen doordat vele van deze nieuwe staten zich bevinden binnen grenzen die door Stalin werden in kaart gebracht. Dit zijn bronnen voor conflicten waar Moskou handig gebruik van maakt.

Het opengooien van de markt heeft geleid tot wild kapitalisme en de bevolking van de staten die hierop in gegaan zijn hebben op de plundering van hun rijkdommen moeten toezien. De haastige toepassing van economische modellen zonder rekening te houden met specifieke interne economische en sociale toestanden geeft de politiek conservatieve krachten vrij spel

De schrijver schetst eveneens de verantwoordelijkheid van het Westen. Door alles te zetten op het openen van de binnenlandse en financiële markten zonder investering worden deze landen gedestabiliseerd. Vele experts hebben van dit land een experimentele laboratorium voor de overgang naar een liberale economie gemaakt. De afzwakking van een potentiële concurrent, zowel op economische als op strategisch vlak zijn in het belang van de VS en van de Europese Unie die er op uit zijn de zuidelijke staten van Rusland van Moskou af te scheiden om het leadership van VS en de NAVO te consolideren.

De auteur is van mening dat fatalisme niet op zijn plaats is. In de GOS-staten zijn er mensen die nadenken over hoe het nu verder moet om de crisis te hervormen zonder de reeds gedane hervormingen te negeren. Het komt er volgens de auteur crop aan middelen te vinden die rekening houden met de historische realiteit van dit land.

Dit boekje wil een steunpunt zijn om de complexe realiteiten van dit land te leren kennen. Via een 100-tal trefwoorden zoals liberalisme, oligarchie, nomenklatura, mensenrechten, sociale bescherming worden de onafhankelijke staten beschreven. Een bibliografie en een uitgebreide lijst van internet sites sluiten het boek af.

MJV

Les 100 portes de la Russie. DE l'URSS à la CEI, les convulsions d'un géant. Alexis Berelowitch, Jean Radvanyi, 1999

Vrouwen en vrede

"De Vrouwen in het Zwart zijn nog steeds in de straat. In de vredesbeweging in ex-Joegoslavië vormen zij er een belangrijke factor van. Deze vrouwen strijden al voor het starten van de verschillende oorlogen in 1990 tegen de nationalistische haat, het militarisme in gans de samenleving, het seksisme, de homofobie en de opdeling van hun land. Natuurlijk zijn ze niet naïef en weten zij ook wel dat de opdeling een feit is, doch het belet hen niet om tesamen-over de grenzen heen-te blijven samenwerken voor een samenleving met waarden van het leven" schrijft Ria Convents na haar verblijf in oktober in Montenegro en klein Joegoslavië.

Dit boek gaat daar dan ook over en nog veel meer: over hun solidariteitsnetwerk tegen oorlog, hun houding en dilemma's

en acties tegenover de Nato-interventie, over antimilitarisme en burgerlijke ongehoorzaamheid.

Dit zevende jaarlijks boek is nog meer dan de vorige jaren doordrongen met indringende getuigenissen en reflecties over oorlog maar het biedt ook alternatieven voor oorlog en militarisme.

MJV

Women for Peace, Women in Black, 312p, Belgrado september 1999

Wapenhandel

In "Nederlandse Wapenhandel In De Jaren '90" wordt in vier hoofdstukken een beeld geschetst van de Nederlandse wapenindustrie, die momenteel de zevende plaats in de top tien van wapenexporterende landen inneemt. Daarbij worden wapenhandel en wapenproductie, de leveranciers, het exportbeleid en de eindbestemming in kaart gebracht, zodat het boek een goed gedocumenteerd totaaloverzicht biedt. Voor wie vertrouwd is met de hang naar 'political correctness' van onze noorderburen is het schokkend om vast te stellen hoe ook daar dubbele normen gehanteerd worden wanneer ethiek en economisch profijt met elkaar in botsing komen. Zo valt onder andere te noteren dat Nederlandse ministers er niet voor terugschrikken om de export van gesofisticeerde oorlogstechnologie, legertrucks, marineschepen en gevechtsvliegtuigen te stimuleren, en dat de overheid dankzij een florerende handel in tweedehands oorlogstuig zelf een van de grootste betrokken partijen is. Ondanks de "Nota Wapenexportbeleid" uit 1991, een algemene richtlijn waarin ethische restricties werden geformuleerd, blijkt er wegens het ontbreken van enige juridische status nauwelijks controle te zijn op de eindbestemming van Nederlandse wapens en oorlogstechnologie: zo heeft de Nederlandse wapenindustrie een bijdrage geleverd aan de wapenwedloop tussen India en Pakistan, in het Verre Oosten (o.a. China, Singapore, Zuid-Korea, Taiwan) en in het Midden Oosten (o.a. Verenigde Arabische Emiraten, Egypte, Qatar, Bahrein). Ook dubieuze klanten als Algerije, Tsjaad en Turkije werden op hun wenken bediend, ondanks hun bedroevende reputatie op het gebied van mensenrechten. De eindconclusie van dit onthullende rapport is dan ook terecht onverbiddelijk: wanneer de Nederlandse wapenexport op een dergelijke flagrante manier in tegenspraak is met de heersende ethiek en bovendien nog afhankelijk is van overheidssubsidies, kan men enkel eisen dat de criteria zodanig verstrengd worden dat de defensie-industrie volledig verboden wordt.

PETER STAELENS

Nederlandse Wapenhandel In de Jaren '90. Platform tegen wapenhandel, 1999, 133p

Migrantenvrouwen

Dit cahier bevat de meeste referaten van een studiedag over de Rechts- en Arbeidsmarktpositie van allochtone vrouwen in België.

Marokkaanse allochtone vrouwen zijn voor hun juridisch statuut onderhevig aan een dubbele regelgeving die afhankelijk is van zowel België als het land van herkomst. Sinds 1991 zijn de conventies tussen Marokko en België opgeschort. De

vrouwen komen hierdoor in een juridisch vacuum terecht waardoor ze in sociale en financiële moeilijkheden verzuilen. In het deel over de rechtspositie gaan de auteurs in op het thema islam en huwelijk en wordt de familiale code van Marokko toegelicht. Het verblijf van Turkse en Marokkaanse vrouwen op basis van gezinsvorming in België wordt afgewogen in functie van hun rechten. De conclusies tonen aan dat de migrantenvrouw gehuwd onder het stelsel van haar thuisland hier in België wanneer gezinsgeschillen zich voordoen, geen volwaardige burgerrechten kennen. De getuigenis van enkele Marokkaanse vrouwen werden in het cahier opgetekend.

In de bijdrage over islam en feminisme die gebaseerd is op de minutieuze verwerking van 15 levensverhalen van Turkse allochtone vrouwen zien we dat islamitische vrouwen op strategische wijze inspelen op hun familiale context zonder hun eigen emancipatie uit het oog te verliezen.

Allochtonen blijven beduidend vaker werkloos te zijn dan Belgen en blijven gemiddeld langer werkloos. Vrouwen hebben ook een slechte startpositie. Teveel meisjes komen terecht in traditioneel en weinig arbeidsmarktgericht beroeps- en technisch onderwijs. De werkloosheid van allochtone vrouwen is drie keer zo hoog als die van Belgen. Vertegenwoordigers uit vakbond en tewerkstellingsdiensten alsook uit de werkgeversorganisatie belichten hun aanzet tot migrantenbeleid en/of vrouwenbeleid.

Migrantenvrouwen en volwaardig burgerschap: een feministische lezing. Rechts- en arbeidsmarktpositie van allochtone vrouwen in België. Marie Jeanne Vannol (red) Vredescahier2/99, 150p

Milieu en de oorlog in Kosovo

Onmiddellijk na de beëindiging van het Kosovo-conflict trok een team experts naar Kosovo en de federale republiek Joegoslavië om ter plaatse de schade aan milieu, natuur en woongebieden te evalueren. Het initiatief ging uit van twee organisaties van de Verenigde Naties, met name de United Nations Environment Programme (UNEP) en de United Nations Centre for Human Settlements/Habitat (UNCHS). Het doel van de UNEP is om objectief en onafhankelijk advies te geven i.v.m. natuurecatastrofen of door de mens veroorzaakte milieuproblemen. Anderzijds, de organisatie UNCHS bestudeert problemen rond het leefgebied van bevolkingsgroepen. Samen hebben zij een speciale Balkan Task Force (BTF) opgericht, bestaande uit een 60-tal experts uit 19 landen, 26 NGO's en wetenschappelijke instellingen om de impact van de Kosovo-oorlog op milieu en bevolking zo objectief mogelijk vast te stellen.

De BTF wou volgende zaken onderzoeken: de gevolgen voor het milieu van de luchtaanvallen op industriële doelwitten, op het Donau-bekken, op de biodiversiteit in beschermde natuurgebieden, de gevolgen van het conflict voor de woongebieden in Kosovo en het mogelijk gebruik in Kosovo van wapens met verarmd uranium. De experts van de UNEP begonnen een onderzoek zowel in Kosovo als in de federale republiek Joegoslavië vanaf midden juni 1999, de experts van de UNCHS enkel in Kosovo vanaf juli. Het boek 'The Kosovo Conflict' publiceert hun voornaamste bevindingen, conclusies

en aanbevelingen. Het is een heldere rapportering in een (te) luxueuse uitgave met veel foto-materiaal en duidelijke kaarten. De voornaamste conclusie luidt dat het Kosovo-conflict géén milieucatastrofe heeft veroorzaakt in de Balkan-regio als geheel, maar wel dat er meerdere "hete plekken" zijn met aanzienlijke milieuschade, vooral in de Servische steden Pancevo, Kragujevac, Novi Sad en Bor. Het rapport bevat eveneens een (vrij objectieve) chronologie van de politieke en militaire gebeurtenissen van het conflict alsook een uitgebreid en

verhelderend glossarium van technische en wetenschappelijke termen. Al met al een heel degelijk referentiewerk.

Het valt op dat het ganse document in zeer neutrale termen is opgesteld, zonder de verantwoordelijkheden voor het conflict en de oorlog expliciet aan te duiden, laat staan de immoraliteit ervan te belichten

ALBERTO FERNANDEZ

The Kosovo Conflict. Consequences for the Environment & Human Settlements. 1999, 104p

Verdere nieuwe aanwinsten

Jaarrapporten

Landmine Monitor Report 1999

Trade and development report, 1997

Annual survey of violations of trade union rights, 1995

Internationale Instellingen

UNO: Cases and Materials on International Law, *Martin Dixon, Robert Mccorquodale*, 1998

Ecologie

Milieu: Blauwe planeet, rode hemel, *Mark Hertsgaard*, 1999

Maatschappij

Vluchtelingen-asiel: Arguing about International Legal Norms in Parliamentary Asylum debates, *Niklaus Steiner*, Global Society, vol 13 nr.3 1999

Feminisme/vrouwenhandel: Prostitutie in Oost-Europa, *Keerpunt*, 1997

Vreemde Culturen: Frans de Vitoria Argumenten voor een humane omgang met vreemde volken. *Walter Ceuppens*, 1999

Religie: L'offensive des religions, *Manière de Voir*, nov. 1999

België

Economie/Financiën: Fiskaliteit. Het vermogen.

Politieke en syndikale bewegingen: De tijd staat aan onze kant. Vakbondsmilitant in de jaren '90, *Jo Cottenier, Kris Hertogen*, 1991 Hier komen de deleges, *Jan Vandeputte, Serge Deruette* 1995

Na Renault is niemand nog veilig, *Stan Vanhulle, Tony Van Gorp*, 1997

Ontwapening

Vrouwen in Conflict: Ongekend Verweer. De actieve rol van vrouwen in conflictsituaties en als vluchteling, *Humanistisch Overleg Mensenrechten, Vrouwenberaad Ontwikkelings-samenwerking*, 1997

Polemologie

Oorlog/gewelddadige conflicten: Politiek

geweld is een keuze. Een essay over genocide met toepassing op Rwanda. *Philip Verwimp*, 1999

Conflictbeheersing / vredesvraagstukken: Conflict Effect Rapportering. Conflict Impact Assessment (CIAS) Rapport beleidsvoorbereidend onderzoek Ontwikkelingssamenwerking. *Luc Reyckler*, 1999

Vredesbeweging

Landen van de Westerse wereld: Pazifismus, Politik und Widerstand. Analysen und Strategien der Friedensbewegung, *Ralph-M. Luedtke, Peter Strutynski*. *Kasseler Schriften zur Friedenspolitik*

Vredesopvoeding

Tien vragen en antwoorden betreffende pacifisme en geweldloosheid, *Forum voor Vredesactie*, 1998

Les enfants soldats: dossier pédagogique, *Amnesty International* 1999

Wereldeconomie

Global Society, *Journal of Interdisciplinary International Relations*, juli 1999

Militaire Pacten

NATO-krieg und Kosovo-Konflikt Hintergründe Zusammenhänge Perspektiven, 1999

Oorlog en Bewapening

Wapenhandel van België: Wetsvoorstel. Verslag subcommissie voor de Buitenlandse Betrekkingen 28 april 1999

Militaire uitgaven: U.S. defense and security assistance to Latin America and the Caribbean. *A. Isacson, J. Olson*, 1999

Conventionele wapens: Arms availability and the situation of civilians in armed conflict, *ICRC*, 1999

Noord-Zuid en derde wereld

Ontwikkeling: Why population matters, *Robert Engelman*, 1997

Voedsel: Voedselveiligheid, *ABOS*, 1997

Humanitaire hulp: Third World Quarterly, *Journal of emerging areas* 1999

Midden-Amerika

Mexico: First World, Ha, Ha, Ha! The Zapatista Challenge, *E. Katzenberger*

Zuid-Amerika

Colombia:

De vele gezichten van Colombia, 1999
Tras los pasos perdidos de la guerra sucia paramilitarismo y operaciones encubiertas en Colombia, *ncos e.a.*, 1995

Midden-Oosten

Turkije:

Wapenleveranties aan Turkije. Notities over het Turkse wapenaanschafbeleid en de Nederlandse rol daarbij, *Guido van Leemput*, Studiecentrum Turkije, Amsterdam

Israël-Palestina: Israël, Palestine l'égalité ou rien, *Edward Said*, 1999

Centraal-Azië

Afghanistan:

Documentatiemap, 1999
Children devastated by war: Afghanistan's lost generations, *Amnesty International*, nov. 1999

West-Afrika

Ivoorkust: Dossier Ivoorkust. Koffie en cacao, *Oxfam Wereldwinkels*, 1999

Centraal-Afrika

Democratische Republiek Kongo/Zaire/Belgisch Congo: L'enjeu congolais. L'Afrique centrale après Mobutu, *Colette Braeckman*, 1999

Gebied van de grote Meren: Mensenrechten en Centraal-Afrika - studiedag, *Amnesty International*, 1999

samenstelling:

M.J. Vannol

medewerkers:

A. Fernandez, R. Hubo, W. De

Raes, L. De Brabander, G.

Spriet, P. Staelens, A.

Uytterhaeghe, L. Vanderbeke

Het bedrijf *Viskosa te Lodniza* telt 7000 werknemers, waarvan 2200 vrouwen. Ten gevolge de economische crisis en het embargo sinds 1991 is de productie en de effectief werkend personeel op 25% van de maximale capaciteit teruggevallen. Enkel viscose koord voor banden wordt momenteel geproduceerd, de rayonne afdeling ligt volledig stil. Men hoopt door gedeeltelijke privatisering het bedrijf te reanimeren.

Het bedrijf werd opgestart in 1958 met Japanse technologie. In die periode had men in Joegoslavië onvoldoende oog voor de toxische effecten van CS₂ (koolstofdissulfide) en na enkele jaren was de helft van de werknemers geïntoxiceerd. Pas dan werden er metingen verricht en werden er concentraties van 1000-3000 mg/m³ gemeten (ter vergelijking: de huidige grenswaarde bedraagt 31 mg/m³). Het Instituut voor Arbeidsgezondheidskunde werd ingeschakeld. Er werd baanbrekend onderzoek verricht, en op basis hiervan werden een reeks arbeidshygiënische maatregelen genomen. De blootstelling werd gereduceerd tot 100-150mg/m³. Sindsdien zijn er nog 5 à 20 nieuwe gevallen van erkende beroepsziekte per jaar. Het bedrijf heeft een uitgebreide medische dienst met 45 werknemers. Merkwaardigerwijze zijn 15 daarvan tandartsen en is het diensthoofd een tandarts. Daarnaast zijn er 6 specialisten in de arbeidsgeneeskunde, 1 toxicoloog en 1 gynecoloog. De activiteiten bestaan momenteel uit 5-800 periodieke medische onderzoeken per jaar (vroeger 4000) naast een aanzienlijke curatieve activiteit.

In Pancevo bezochten we een olieraffinaderij en een petrochemisch bedrijf dat 7 maal door de NAVO gebombardeerd werd. Hierbij brandden 84.000 ton olie op, en kwam massaal chloor, ethyleen dichloride, natrium hydrochloride, natriumhypo-chloriet, vinyl chloride monomeer (VCM), fosgeen, ammoniak en NO_x in de atmosfeer vrij. Gedurende enkele dagen was het naburige stadje (130.000 inwoners) in een dichte wolk gehuld (fig. 1) Op dat ogenblik werden hoge concentraties VCM gemeten. Persisterende bronnen van verontreiniging zijn de enorme hoeveelheden ongeraffi-

neerde olie die de bodem doordrenken en de vernietigde chloorfabriek waar sindsdien 100 ton kwik verdampt of in de bodem sijpelt. De figuren 2-4 (zoals de voorgaande ons ter beschikking gesteld door de directie van het bedrijf) geven een beeld van deze vernietigingen zoals die op het ogenblik van ons bezoek nog te zien was. Momenteel heerst dus grote ongerustheid over de gevolgen van dit alles voor de gezondheid van de omwonenden en op eco-systemen, ook op grote afstand in naburige landen, zoals Bulgarije dat stroomafwaarts op de Donau ligt. Na de bombardementen heeft een delegatie van UNEP (United Nations Environmental Program) in de omgeving van Pancevo allerlei stalen met de bedoeling de impact op het milieu in te schatten. Resultaten zouden in de loop van september vrijgegeven worden, maar zijn momenteel nog niet beschikbaar.

Onze Joegoslavische gesprekspartners zouden, mede door hun schrijnend gebrek aan middelen, met Europese onderzoekscentra de impact van deze milieucatastrofe willen onderzoeken. Tijdens ons bezoek viel ons op dat er niettegenstaande de zengende hitte, met man en macht gewerkt werd aan de schoonmaak en wederopbouw, gezien het enorme economische belang van dit complex voor Joegoslavië. De mogelijke impact op de gezondheid van de betrokken arbeiders is een andere reden tot bezorgdheid.

Besluit

Onafgezien van onze beoordeling over het regime in Belgrado verdient de Joegoslavische bevolking onze steun. Hieronder hoort ook hulp aan het Instituut voor Arbeidsgezondheidskunde te Belgrado dat met enorme moeilijkheden kampt. Financieel steunen kan door te storten op rekening 000-0000028-28 van OXFAM m.v.v. "Arbeidsgeneeskunde/5034". Voor stortingen vanaf duizend frank worden attesten ten behoeve van de belastingen verstrekt. De steun zal in de eerste plaats aangewend worden voor didactische hulpmiddelen en wetenschappelijke informatie.

Waarover men in Navo-kringen niet spreekt: munitie met verarmd uranium

In vorige nummers van *Vrede* kon u al kennismaken met deze problematiek. Nieuwe rapporten doen ons nogmaals terugkomen op deze zaak.

Na de Golfoorlog vernamen we via een zeer terughoudende pers dat de Amerikanen laagradioactieve munitie hadden ingezet tegen de Irakese tanks. Tot op heden hebben de VS en haar vrienden geen grote inspanningen gedaan om de gevolgen van de vrijgekomen radioactieve straling aan te pakken. Wat we zeker weten is dat deze projectielen met verarmd uranium bij impact radioactieve stoffen produceren, die grote risico's teweegbrengen voor de gezondheid van de mensen, en het leefmilieu zwaar aantast.

In Irak werd een toename van miskramen en misvormingen bij baby's vastgesteld.

In Kosovo heeft men deze radioactieve munitie ook ingezet in bewoonde gebieden, zoals door een persbericht van de *Christian Science Monitor* van 5 oktober naar buiten werd gebracht.

Hierdoor zijn vele woongebieden radioactief besmet, ook voor de terugkerende vluchtelingen, die over het gebruik van deze uraniumprojectielen niet geïnformeerd werden. De

"humanitaire reddingsactie" veroorzaakt aldus directe schadelijke gevolgen voor hun verder leven. Dat dergelijke munitie gebruikt werd kan men vaststellen aan de talrijke granaathulzen die overal in de stuk geschoten huizen en tuinen liggen.

Hoeveel van deze granaten en raketten afgeschoten zijn, daar hebben we het raden naar. De NAVO die anders zo

graag praat, zwijgt als een graf. Voor de regeringen van de NAVO-lidstaten, die trouw de onderrichtingen van het Pentagon opvolgen, is dit ook geen gespreksonderwerp.

Deze projectielen werden voor de eerste maal ingezet tijdens de Golfoorlog in de woestijn van Koeweit en Irak. In Joegoslavië werden ze gebruikt in bewoonde regio's en tegen burgerdoelen.

Nucleaire afval

Deze uraniummunitie werd in de zeventiger jaren ontwikkeld als wapen tegen een nieuwe sovjettank. Ze wordt geproduceerd uit nucleaire afval en is wegens haar toxisch gehalte en haar radioactiviteit zeer omstreden. Medewerkers van het Pentagon wijzen er in bepaalde berichten op, dat door haar grote productie aan atoombommen de VS op dit ogenblik op een reusachtige radioactieve afvalberg zit. Ze zeggen dat deze nucleaire afval gratis ter beschikking van de Amerikaanse wapenindustrie wordt gesteld.

Deze 30 millimeter projectielen worden van een speciaal A-10 vliegtuig afgevuurd. Het is 't beste antitankwapen uit het VS-wapenarsenaal. Wanneer een projectiel met verarmd uranium een tank treft wordt het zo heet dat de benzine en munitie exploderen.

Wanneer het leger van de VS omgaat met deze munitie moet ze de toelating krijgen van de atoomcontrolecommissie. Bij de zeer beperkte schietoefeningen met deze munitie wordt bepaald dat de manschappen op 50m verwijderd moeten blijven van de plaats van inslag en dat ze beschermkledij moeten dragen wanneer ze in contact zouden komen met de beschoten doelwitten.

De bevolking van Kosovo werd over dit gevaar bij hun terugkeer niet ingelicht, en zeker niet over het aantal van deze gevaarlijke granaten dat werd afgeschoten. De woordvoerder van het Pentagon Victor Warzinki, beweerd zonder blozen dat de resten van uranium in de kampgebieden in Kosovo geen groot gezondheidsrisico veroorzaken. Andere experts zijn een gans andere mening toegedaan.

Langdurig gevaar

In tegenstelling tot biologische en chemische wapens, waarvan de werking tot uren of dagen beperkt is, blijft het stof en de partikels van deze verarmd-uraniumgranaten zeer gevaarlijk. Men schat dat de straling en contaminatie een levensduur hebben van 4,5 miljard jaar.

Amerikaanse atoomgeleerden hebben vastgesteld dat het radioactief gecontamineerde stof veroorzaakt door een uraniumgranaat, zich verspreidt over een strook van 26 mijl. Wetenschappers van het Macedonische gezondheidswezen hebben tijdens de NAVO-beschietingen, achttienmaal hogere alfa-straalwaarden in de lucht gemeten.

Toen de 16 decontaminatie-eenheden van de VN in juli om nadere informatie vroegen over het risico en het gevaar van de uraniummunitie, kregen ze van de NAVO volgende dubbele waarschuwing: voorzichtig benaderen, niet in de vernielde wrakken klauteren.

De Britse stralingsoverheid was iets preciezer in haar aan-

bevelingen. Ze waarschuwde in juli voor de grote risico's in Kosovo, vooral de plaatsen die beschoten werden met deze projectielen. Daar is het gevaar zeer groot dat men het radioactieve stof inademt.

Eenheden van het VS-leger die na de Golfoorlog belast waren om de radioactiviteit rond de getroffen Irakese pantservoertuigen in de woestijn van Irak en Koeweit op te meten, hebben zeer grote gezondheidsrisico's vastgesteld. Zes van de zogenaamde "hete" Amerikaanse voertuigen werden in Saoedische woestijn begraven.

Het Amerikaanse leger bezit in Zuid-Carolina, in het plaatsje Snelling, een speciale decontaminatie infrastructuur. Toch moesten van de zestien Amerikaanse legervoertuigen, die door het VS-leger bij vergissing met uraniumraketten beschoten waren en die naar Zuid-Carolina overgebracht werden, er zes opgeslagen worden op de stortplaats voor radioactieve afval. Gewoon omdat ze niet te decontamineren waren.

Het is zeer moeilijk de grond van deze radioactieve stof te zuiveren. Het Amerikaanse ministerie van defensie geeft acht verschillende methodes voor bodemdecontaminatie, maar nooit geeft ze de garantie dat nadien de bodem zonder gevaar kan worden bewerkt. De voedselzekerheid en zuiverheid van het grondwater komen rechtstreeks in gevaar.

Colen King, uitgever van het 'JANE's defensiehandboek', stelt dat na de ervaring in Irak niemand over de gevolgen van het inzetten van laagradioactieve projectielen nagedacht of er zich tegen verzet heeft. Voor hem behoren ook de splinterbommen en radioactieve munitie tot deze wapens die nog zeer gevaarlijk zijn voor de burgerbevolking lange tijd nadat het wapengekletter gestopt is.

Verantwoordelijkheid

De plannenmakers die besluiten dergelijke wapens in te zetten, weigeren de gevolgen van hun daden in te zien. Het getuigt van een misprijzen voor de burgerbevolking. Joegoslavische atoomwetenschappers hebben op honderd plaatsen in Servië metingen gedaan. Rond Belgrado heeft men geen radioactieve straling vastgesteld, maar in Zuid-Servië bij Bujanovac, hebben de Joegoslavische soldaten resten van uraniummunitie gevonden. Een team experts geleid door Zwitserland hebben een verhoogde radioactiviteit vastgesteld toen ze in de onmiddellijke omgeving van het radiostation van Vranje begon te graven.

Wanneer men de zwaar gebombardeerde gebieden niet saaneert, dan kunnen ook kinderen en burgers met deze radioactieve munitie of wrakstukken in aanraking komen. Daarom moeten diegenen die deze monstertuigen hebben ingezet, de nodige middelen ter beschikking stellen om hun rotzooi in Joegoslavië op te ruimen. Op dit punt zijn de NAVO en haar lidstaten zeer zwijgzaam.

Antoine Uytterhaeghe

Bron: Christian Science Monitor -
Scott Peterson
Freitag 15 okt.99

Tony Blair contra "Ken de Rode" in Londen

Tot 1986 bestond er voor de hoofdstad van Groot-Brittannië een Raad voor Groot-Londen waarvan de socialist Ken Levingston (Ken de Rode genoemd) het voorzitterschap waarnam. Ken was er graag gezien. Hij aarzelde namelijk niet belastingen te leggen aan de grote bedrijven in de regio, om de openbare diensten van de hoofdstad te spijzen. Hij onderhield met iedereen goede betrekkingen o.m. met de leiders van het Noord-Ierse Sinn Féin. Hij was bovendien een fervent tegenstander van privatisering o.m. van de Londense metro en durfde zich kritisch uitlaten over sommige toeren van leden van de koninklijke familie.

Voor Thatcher was dit allemaal te veel en om hieraan een einde te stellen ontbond ze in 1986 de Raad van Groot Londen.

Tony Blair wil nu dat Londen, zoals ieder normale stad, een burgemeester krijgt en zoekt hiervoor de gepaste kandidaat.

Ver moet hij echter niet zoeken want uit alle opiniepeilingen blijkt dat Ken Levingston de enige is die het glansrijk zou winnen van de conservatieve kandidaat Lord Jeffrey Archer.

Maar Tony Blair vindt dat Ken de Rode, die ook volksvertegenwoordiger is, te links, veel te links en geen ja knikker is zoals hij dit wenst.

Komt daar nog bij dat Levingston zich kort geleden in 'n T.V.-praatprogramma nogmaals gekant heeft tegen de privatisering van de Londense metro die Blair eveneens wil doorvoeren.

Alle commentatoren, uit linkse of rechtse hoek, hadden verwacht dat Blair als democraat zijn verzet tegen de eerlijke en populaire vierenvijftiger - de linkse Ken de Rode -, zou laten varen. Niets hiervan echter.

Blair wil voorverkiezingen. Niet onder de leden van socialistische partij uit de Londense regio maar door een weloverwogen samengesteld groepje, dat uit 71 personen bestaat. Dit zijn alle volksvertegenwoordigers en Europarlementsliden die in Londen verkozen zijn, de 14 kandidaten die de partij aangeduid heeft voor de volgende gemeenteraadsverkiezingen en als derde groep, een aantal aangeduide afgevaardigden van vakbonden en coöperatieven die lid van de socialistische partij zijn.

Voor Blair hebben deze enkelingen dezelfde waarde als de 69.000 socialistische militanten van Londen.

Met andere woorden, Ken Levingston kan zonder moeite de verkiezingen trotseren maar zal, dank zij de ondemocratische methode van Blair aan de kant gezet worden. Hetzelfde systeem werd

door Blair reeds toegepast voor de verkiezing van de eerste minister voor Wales waar het bijna falikant afliep. Het is te verwachten dat Levingston zich niet zo gemakkelijk hierbij zal neerleggen.

Ondertussen heeft Jeffrey Archer, de multimiljonair en auteur, de kandidaat van de conservatieven die beschuldigd wordt van het afleggen van een valse getuigenis, zich teruggetrokken. Hij is door de conservatieven als volksvertegenwoordiger uit de partij gestoten. De door Blair voorgestelde kandidaat Frank Dobson weigerde, ondanks de druk, Ken Levingston uit zijn kandidatenlijst te schrappen. Ken de Rode blijft dus kandidaat voor het burgemeesterschap maar ... tegen Dobson in de verkiezingen die op 4 mei zullen plaats hebben. Tony Blair gaat ondertussen verder met zijn aanvallen tegen Levingston die hij verwijt een man van de oude Labour te zijn die "zijn" opgang naar zijn "derde weg" verhinderd. Het is afwachten hoe de kiezers hierover zullen oordelen. (ads)

Bangemann en Dehaene

De vijftien van de Europese Unie hebben het Opperste Hof van de E.U. gevraagd om Martin Bangemann, gewezen commissaris voor telecommunicatie van de E.U.-commissie Santer te ontheffen van zijn recht op pensioen en alle mogelijke voordelen die aan zijn vroegere functie verbonden waren.

Bangemann zal namelijk op 1 juli 2000 een functie in de beheerraad van het Spaanse Telefonica opnemen, de sector waarvoor hij in de E.U.-commissie verantwoordelijk was. De Europese raad die voor de eerste maal een dergelijke maatregel neemt verwijt Bangemann te kort te schieten aan "deontologische discipline".

Een vergelijking dringt zich op met de senator en gewezen premier J.L. Dehaene die pas een paar maanden na zijn ontslag als eerste minister overstapte naar de beheerraden van Tel-Info en Union Minière.

Is er in dit land dan geen enkele parlementair die de moed heeft om dit aan de kaak te stellen en, naar het voorbeeld van de Europese commissie, duidelijke schikkingen eist om deze onaanvaardbare praktijken te verhinderen? (ads)

Cuba: eens te meer

De Algemene Vergadering van de Verenigde Naties heeft op dinsdag 9 november eens te meer het Amerikaans embargo tegen Cuba veroordeeld.

Een overweldigende meerderheid, 155 landen stemden voor de resolutie. Acht landen onthielden zich en slechts

twee, de Verenigde Staten en zijn trouwe lakei Israël, stemden tegen.

Deze resolutie, waaraan echter geen verplichtingen verbonden zijn voor de uitvoering, werd reeds acht opeenvolgende jaren goedgekeurd. Het Amerikaanse embargo is reeds zevenendertig jaar in voege. De V.S. veroordeelde de goedkeuring van de resolutie met als argument dat het hier om een bilaterale kwestie gaat.

Op 5 november, enkele dagen voor de stemming van de resolutie, verklaarde president Clinton het embargo "onder zekere voorwaarden" gedeeltelijk te willen opheffen maar gelijktijdig beschuldigde hij Fidel Castro verantwoordelijk te zijn voor het behoud van het embargo. (ads)

Cuba: doeltreffende solidariteit

Tijdens de Spaans-Latijns-Amerikaanse top werd door Fidel Castro een medische hogeschool geopend waar 1.929 studenten, voortkomende uit niet begoede families uit achttien Latijns-Amerikaanse landen kosteloos geneeskunde zullen kunnen studeren.

Ieder jaar zullen 1.500 nieuwe studenten geïntegreerd worden om een totaal van 8.000 leerlingen te bekomen.

In een toespraak die slechts vijftien minuten duurde wees de Cubaanse president er op dat het idee van deze hogeschool gegroeid is na de verschrikkelijke cyclonen (Mich en George) die Centraal-Amerika en de Caraïben getroffen hebben.

Verder wees hij er op dat in Latijns-Amerika nog jaarlijks 500.000 kinderen sterven door ziektes die hadden kunnen voorkomen worden en in ieder geval geneesbaar zijn.

Castro wees er bovendien op dat deze hogeschool geen politiek karakter zal hebben zoals deze bestaat in Cubaanse universitaire centra.

Castro wees er bovendien op dat iedere student vrij zal zijn om zijn godsdienst te belijden, het eten goed zal zijn en aangepast aan de tradities van iedere regio.

Na twee jaar vorming in deze hogeschool zullen de studenten die dit wensen kunnen overstappen naar een van de twintig Cubaanse medische universitaire centra. (ads)

Verenigde Naties

Op 1 januari 2000 zijn volgende landen lid geworden van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties: Bangladesh, Jamaica, Mali, Tunis en Oekraïne. Bovengenoemde landen werden verkozen door de Algemene vergadering van de V.N. in vervanging van Bahrein, Brazilië, Gabon, Gambie en Slowakije wiens termijn ten einde loopt.

WTO-TOP in Seattle: protesten en interne verdeeldheid verhinderen akkoord over millennium ronde.

Op 20 december had de WTO-conferentie moeten beginnen in een sfeer van sereniteit, om niet van geheimhouding te spreken.

Zo'n 30 à 40 duizend mensen hadden daarentegen de bedoeling de onderhandelingen in het publiek debat te brengen.

Ze kwamen daarvoor massaal naar Seattle. Het ging om afgevaardigden van de meest uiteenlopende organisaties zoals vakbonden, milieubewegingen, derdewereld-organisaties, ...

In de protestactie werden voor-en tegenstanders lichamelijk met elkaar geconfronteerd: lange menselijke kettingen vormden zich rond de hotels van de conferentieleden. Vastberaden haakten de armen zich in elkaar en niemand mocht doorgelaten worden. Ook de Belgische afgevaardigde, die nog

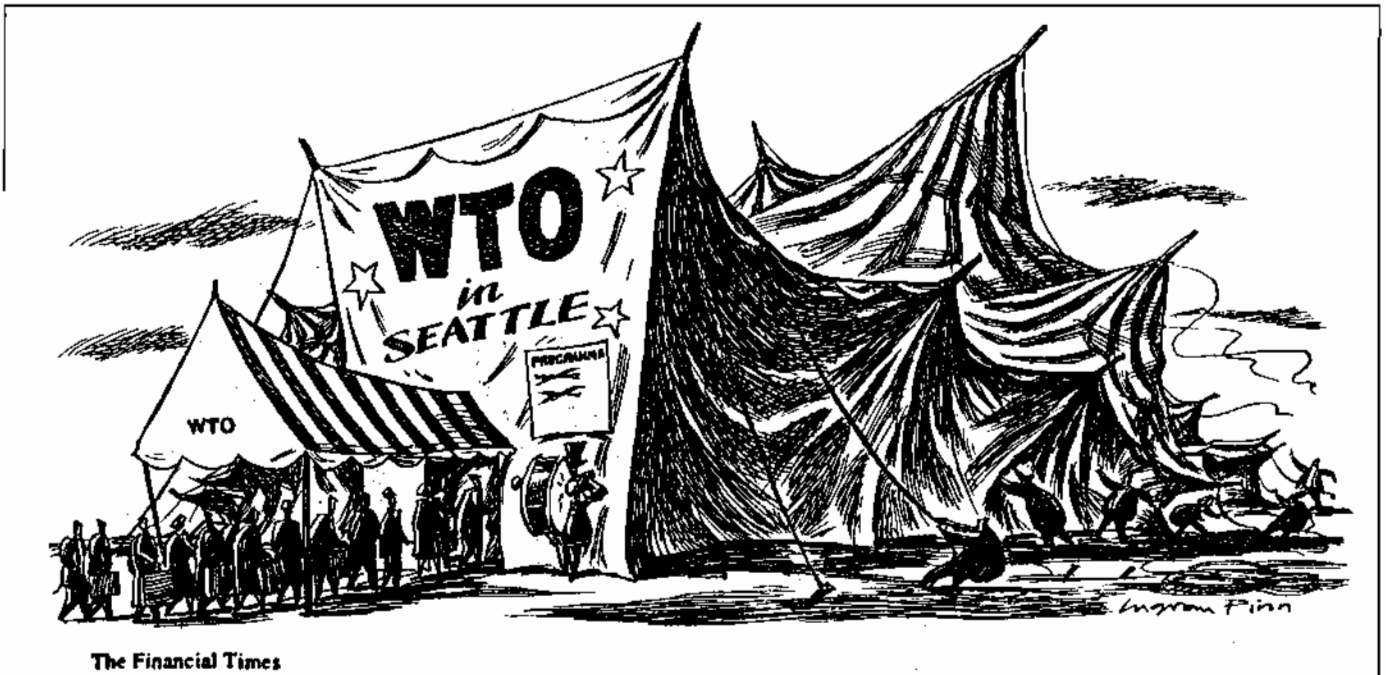
gonnen met het bekladden van muren, het ingooien van ramen en het omverwerpen van vuilnisbakken. Wie de aanstokers precies waren is onduidelijk: de politie wijst naar de mensen die kwamen om te protesteren. Die mensen zelf beweren dat er duidelijk aangezet is tot geweld: agenten in burger zouden zelf schade veroorzaakt hebben teneinde de gemoederen op te hitsen. Ook de groteske veiligheidsmaatregelen waren voor sommige ronduit intimidatie: strakke rijen zwaar beveiligde agenten, volledig onmenselijk door hun outfit.

In ieder geval werden zeer harde maatregelen genomen: traangas en peperspray werden in een continue stroom naar de mensen geschoten, rubberen kogels werden afgevuurd. Deze zijn wel geen echte kogels, maar wie erdoor geveld wordt kan zich wel iets leukers indenken.

waren onhoudbaar voor de EU en omgekeerd, terwijl hun beider eisen voor de ontwikkelingslanden helemaal onwenselijk werden genoemd. Zij wisten zich daarin in ieder geval gesterkt door de achterban die op straat stond (bv. derdewerld organisaties).

In de eerste plaats moet de WTO en haar werking aan een kritische evaluatie onderworpen worden, vooraleer nieuwe afspraken worden gemaakt die verreggaande gevolgen met zich meebrengen voor alle mensen op aarde. Je kan gerust spreken van een patstelling. De conferentie is bijgevolg zonder nieuwe afspraken geeindigd.

De protestacties werden met traangas en arrestaties verijdeld. Een staat van beleg heerste in Seattle, de avondklok werd ingesteld, het recht op actie werd ingetrokken, de straten werden door de

The Financial Times

sympathie probeerde te tonen door te verwijzen naar de Vietnam-protesten uit zijn tijd, kreeg nul op zijn request.

De overgrote meerderheid van de deelnemers van de actie liep vreedzaam door de straten, tienduizenden mensen trachtten op ludieke wijze en enkel door hun aanwezigheid de aandacht te vestigen op de gevaren van de WTO.

De schermutselingen die het nieuws haalden en de vreedzame betogers naar het achterplan verdrongen, be-

De mensenmenigte is er in geslaagd de opening van de conferentie tegen te houden. De politie zorgde ervoor dat de protesten niet te serieus moesten genomen worden, ze ruimde ze gewoon op, als was het afval.

Uiteindelijk konden de afgevaardigden samenkomen, maar slechts om vast te stellen dat de verdeeldheid die de straten bevolkte ook intern heerste.

Geen van de sterkste spelers in het WTO-onderhandelingspel wilde water in zijn wijn doen. De eisen van de VS

Nationale Garde schoongeveegd en gehouden. RUIJ VIERHONDERD MENSEN WERDEN AFGEVOERD DOOR DE POLITIE, VELE ANDEREN HADDEN LAST VAN TRAANGAS IN DE OGEN, BLAUWE PLEKKEN, ...

Eén realisatie van de actie is wel; het samenbrengen van zeer verschillende belangengroepen die zich tegen de WTO verzetten; wat zeker belangrijk zal zijn bij de volgende WTO-initiatieven.

Merel De Smet

Bill Gates en vrienden ontfermden zich over de WTO-conferentie in Seattle

De ministeriële conferentie van de wereldhandelsorganisatie is in Seattle (VS) bijeengekomen..

In de periode die deze conferentie voorafging liet ook Bill Gates van zich horen. Voor de Microsoft-baas was deze bijeenkomst een "very exiting opportunity" om op de werkzaamheden en besluiten een invloed te krijgen. Zo stichtte hij de "Seattle gastherenorganisatie". Hij zond samen met andere zakengroepen een brief naar de grote ondernemingen om ze te vragen deze handelshoogmis te sponsoren.

Als tegenprestatie beloofden de organisatoren hun een geprivilegieerde toegang tot de conferentie.

Naargelang de grootte van hun sponsoring werden de ondernemingen ingedeeld in diverse categorieën.

Bij een bijdrage van 250 duizend \$ US of meer kreeg men de smaragdkaart. Dan kon de sponsorfirma met vijf deelnemers aanwezig zijn op de opening- en sluitingsceremonie en kreeg ze een plaats voor een diner met ministers. Verder mochten dan vier afgevaardigden aanwezig zijn op de conferentie en op officiële briefings.

Bij een financiële bijdrage van 150 tot 249 duizend \$ US kreeg men de diamant kaart. Daarbij wordt de aanwezigheid gereduceerd tot 1 persoon. Schenkingen in de categorie platina of goud gaven nog beperktere toegang tot de conferentie. De kleinere donateurs tot een waarde van 10 duizend \$ mochten enkel documentatie en ander materiaal tentoonstellen in de informatiestand.

Dit initiatief van Bill Gates maakte meer dan 40 internationale handelsgroepen enthousiast. Dit was de eerste maal dat de "business community" bij een WTO treffen zo brutaal naar buiten trad om duidelijk te maken wie bij de deregulering het voor het zeggen heeft. In deze groep vonden we o.a. Protector en Gamble, General Motors, Ford Motor company, Xeros, Hewlett Packard, Northwest Airlines, Boeing, e.a..

Boeing zal wél varen bij een verdere liberalisering van de markten en de voorspelde stijging van de internationale handel. Luchtvracht is nu goed voor een zaken-

cijfer van 40 miljard \$ US per jaar. De vooruitzichten volgens OESO en WTO zijn dat dit in de komende 20 jaar zal verdrievoudigen. Er zullen dus meer, grotere en snellere vliegtuigen nodig zijn. Dan kan men best begrijpen waarom deze maatschappij een belangrijke plaats in de sponsorsclub bekleedde en als donateur een bijdrage ter waarde van 250 duizend \$ US betaalde.

Ook Monsanto heeft veel te winnen bij de liberalisering van markten, bij de "TRIP-regelgeving", en het wegwerken van staatsreguleringen. Deze industriegroep heeft zeer nauwe banden met de VS-regering. De voorzitter van Monsanto, Robert Shapro, is ook de leider van het presidentiële comité voor handel.

Mike Kantor vertegenwoordigde de VS tijdens de Uruguay-ronde en de GATT-onderhandelingen. Hij was ook de man die de actie tegen de EU bij de WTO heeft ingeleid rond het geschil over het Amerikaanse hormonenvlees. Nu zit hij in de leiding van Monsanto en zetelde in Seattle als raadgever en vertegenwoordiger van de VS graangewassenlobby.

Het enthousiasme van de sponsors kan men verstaan. Het ging er per slot van rekening in Seattle toch om, in welke mate men de verdere beperkingen van de toegang tot de nationale markten uit de weg kon ruimen. Zij weten ook wel dat deze deregulering meer en meer op verzet begint te stuiten. Bijgevolg is de hulp en ondersteuning van de zakenwereld aan de WTO 'graag' gegeven. Het optreden van Bill Gates en zijn sponsorclub was zo arrogant dat sir Léon Britton, - gewezen vice-voorzitter van de Europese commissie en belangrijk woordvoerder van een geliberaliseerde wereldhandel, - niet anders kon dan zijn afkeuring te laten blijken toen de deal met Bil Gates bekend werd. Dit zou het imago van de WTO schaden, die zo al onder zware druk van de ontwikkelingsexperts en milieuactivisten en bepaalde regeringen staat. Hij liet in een brief aan het Witte huis zijn opmerkingen weten. De "gastherenorganisatie" werd dan aangemaand het taalgebruik in de sponsorcampagne te veranderen, maar fundamenteel, met name de geprivilegieerde aanwezigheid op de conferentie, veranderde er niets.

Meer dan 700 organisaties uit 73 landen zijn in actie gekomen tegen de uitbreiding van de WTO-agenda. "De WTO" stellen ze in een gemeenschappelijke verklaring, "heeft open markten afgedwongen in belang van transnationaal opererende ondernemingen, tot grote schade van de nationale economieën, van de landbouwers en andere nationale bedrijfstakken. De verdere afbraak van handelsregels en de almacht van WTO zelf, tast de soevereine rechten van de staten aan, zeker deze van de ontwikkelingslanden die in hun beleid ter bescherming van hun nationaal belang en ter bescherming van hun leefmilieu, of om honger te bestrijden, worden ondergraven en verhinderd. Bij een grotere liberalisering van de landbouw moet men zich aan een grimmigere weerstand verwachten. Het rijke Noorden wil geen goedkopere concurrentie van het Zuiden, alsook niet de afbouw van de subsidies die de EU toelaat een netto uitvoer producent te zijn."

Hoe gerechtvaardigd deze waarschuwingen ook zijn, men heeft moeten vaststellen dat ze op de ministeriële WTO hoogmis geen gehoor kregen. De politieke wereld wil de "wereldhandel" niets in de weg leggen. De multinationals kopen zich met hun sponsoring een geprivilegieerde toegang tot het handelsforum. Bovendien zitten ze (indirect) aan de onderhandelingstafel in de persoon van talrijke regeringsvertegenwoordigers die zich verplicht voelen ten opzichte van de zakenwereld.

De WTO is een product en instrument van de commerciële globalisering. Bij haar oprichting werden de douane en handelsovereenkomsten (GATT) en alle andere commerciële akkoorden in een juridisch en afdwingbaar recht omgezet. Honderddrieëndertig landen hebben zich tot nu toe aan deze rechtsregels onderworpen. Bij eventuele betwistingen hebben ze drie mogelijkheden: ofwel veranderen ze hun nationale wetgeving en brengen die in overeenstemming met de WTO-regels, ofwel betalen ze compensatie. De derde keuze is dan dat ze aan handelssancties onderworpen worden.

Sterker dan landsgrenzen

Hoe dit mechanisme functioneert en welke gevolgen het met zich meebrengt,

daarvan zijn ons in de voorbije jaren enkele concrete voorbeelden bekend.

In 1997 verklaarde een WTO-panel de gunstige handelsakkoorden voor de bananenimport in de EU voor de landen uit het Caribische gebied ontoelaatbaar. De VS had klacht neergelegd, omdat deze voorkeursbehandeling een nadeel is voor de bananenproductie uit Midden-Amerika en die vooral door de Amerikanen gecontroleerd wordt. De VS kreeg de machtiging 200 miljoen \$ US als sanctie aan de EU op te leggen zolang deze EU-importbepalingen niet veranderden. De Caraïbische landen zien het bankroet tegemoet van duizenden kleine bananentelers en een verdere destabilisering van hun economie.

De WTO legde de EU een termijn op (die afliep in mei van dit jaar) om zijn grenzen en markt open te stellen voor met hormonen behandeld rundvlees. Nationale bepalingen die burgers en verbruikers willen beschermen tegen ieder gezondheidsrisico worden op die manier onmogelijk gemaakt.

In Seattle werden ervaringen veralgemeend en de WTO-agenda uitgebreid.

Er was geen gebrek aan euforische voorspellingen van bloeiende economieën en de zegeningen van de vrije wereldhandel voor de 21ste eeuw. Al deze mooie woorden staan in fel contrast met de realiteit dat de voor- en nadelen van het WTO-proces ongelijkmatig verdeeld zijn. Daardoor waren de verwachtingen voor de deelnemers aan de handelshoogmis in Seattle nogal verschillend.

Terwijl een ganse reeks van ontwikkelingslanden zich tegen de besluiten verzet, forceren de regeringen van de rijke industrielanden, met de VS op kop, de uitbreiding van de WTO-regels op meer domeinen van het internationaal geld en warenverkeer.

De MAI via de achterdeur

Op de verlanglijst stond o.a. de afschaffing van de douaneregels voor hout en houtproducten, wat tot een wereldwijde en snellere rooibouw van bossen moet leiden.

Een andere doelstelling is de liberalisering van de dienstensector, wat tot gevolg zal hebben dat de gezondheidssector nog meer aan winstoptimalisatie onderworpen zal worden.

Langs de achterdeur beoogt men het in de OESO gekelderde investeringsakkoord, MAI (zie vorige nummers van Vrede), via de WTO opnieuw op de agenda te plaatsen. Wat de regeringen en plaatselijke verantwoordelijken de juridische mogelijkheid zou ontnemen om de internationaal agerende investeerders te verplichten de nationale bepalingen en

tariefafspraken te eerbiedigen.

In *Le Monde Diplomatique* van juli II. stelde Susan George zich terecht de vraag, waarom regeringen bereid zijn belangrijke bestanddelen van hun soevereiniteit op te geven, zonder daarvoor in de plaats grote voordelen binnen te halen.

Het sarcastische antwoord schijnt te zijn dat de staatsmacht, - zoals Karl Marx en Engels hun rol inschatten -, functioneert als een soort uitvoerend comité om de wensen van de bourgeoisie te managen in de vorm van reusachtige transnationale industriële en financiële conglomeraten.

De transnationale groepen gebruiken de nationale regeringen als drijfriemen om hun economische macht aan de burgers op te dringen. Bijeenkomsten zoals deze in Seattle hebben als bedoeling om de gouvernementele tussenkomst in de handel onder de paraplu van de WTO te brengen.

Zo krijg de WTO het statuut van een onzichtbare wereldregering en wordt het een volwaardig component van de "economische heilige drievuldigheid", de Wereldbank, het Internationaal Muntfonds en de Wereldhandelsorganisatie.

Een minimum dat we kunnen eisen van onze beleidsmensen is, dat men begint met een evaluatie te maken over de resultaten van de vorige Uruguay-afspraken. Nagaan wat de gevolgen zijn voor het dagelijks leven van de burgers, en een oplossing voor de problemen bewerkstelligen, alvorens over te gaan tot het vergroten van de bevoegdheid van de WTO.

Kan men de strikte handelsregels die door de WTO opgelegd worden rechtvaardigen, wanneer we vaststellen dat 1,3 miljard mensen moeten trachten te overleven met 1\$ US per dag? Dat volgens het FAO-rapport er op de wereld 790 miljoen mensen zijn die ondervoed zijn, volgens hetzelfde rapport zullen er in het jaar 2015 nog steeds 600 miljoen mensen moeten inslapen met een lege maag. Europa telt 34 miljoen mensen die onvoldoende te eten hebben, 3/4 van deze Europese hongerlijders vinden we in Oost-Europa, de resterende 25% leven in het "welvarend Europa". We zien dat het gemiddelde handelstekort van de Ontwikkelingslanden in de jaren negentig 3% procent hoger is dan in 1970. In Latijns-Amerika, zeventien jaar na het uitbreken van de financiële crisis, was de gemiddelde groei minder dan 3% tegenover 8,5% ervoor. In Latijns-Amerika leven 80 miljoen mensen onder de armoedegrens.

De invoer van goederen in de ontwikkelingslanden is beduidend lager dan de

export, zo blijft de beloofde kwijtschelding van de schulden aan de armste landen van de Derde Wereld een lachertje, zolang het rijke Westen de toegang van goederen uit deze landen weigert. De export van de Latijn-Amerikaanse regio naar Europa steeg met 29%, maar de export van Europa naar Latijns-Amerika steeg met 164%. De uitstroom van winsten uit Brazilië bedroeg vijf jaar geleden zowat 600-700 miljoen \$, verleden jaar ging het om 7,5 miljard \$.

De gunstige handelsontwikkelingen die de WTO voorspiegelde, zijn ongelofwaardig gebleken. Men voorspelde dat dank zij de liberalisering en opengooien van de markten er een jaarlijkse groei zou zijn van 1% of 200 tot 500 miljard \$ US op jaarbasis. Deze beloften zijn niet gerealiseerd. Bovendien zeggen groeicijfers niks over (her)verdeling.

Deze manier van handel drijven heeft er alleen voor gezorgd dat een minderheid zich kan verrijken. Mens en milieu worden nog meer geëxploiteerd ten voordele van de onderling concurrerende transnationale financiële groepen.

Men kan zich de vraag stellen wat de zin is van de economische groei als we allen ongelukkiger worden en we getuige zijn van de afbraak van het sociale vangnet en de aantasting van de onderlinge solidariteit onder de mensen.

Laten we niet uit het oog verliezen, dat diegenen die met de koppigheid van evangelisten uit volle borst de weldaden van de geliberaliseerde markt bezingen, dat diegenen die zich uitroepen tot de architecten van de nieuwe handelsorde, juist deze zijn die alle troefkaarten in handen hebben. Ze leiden de WTO, de Wereldbank, het Internationaal Muntfonds en de meeste nationale regeringen. Voor hen is de WTO de triomfkaart die ons naar het beloofde paradijs zal brengen. Volgens hen hebben we geen andere keuze.

De mislukking van de WTO-hoogmis in Seattle is het bewijs dat we nood hebben aan een andere WTO waar het welzijn van de burger primeert en niet deze van een minderheid zonder gelaat, die de WTO gebruikt als een instrument om een nieuwe vorm van kolonisatie over de wereld in te stellen.

Is het niet Henry Kissinger, gewezen staatssecretaris van de VS die tijdens een lezing in Dublin de volgende uittaling deed: "Globalisatie is in werkelijkheid een andere naam voor VS-dominantie".

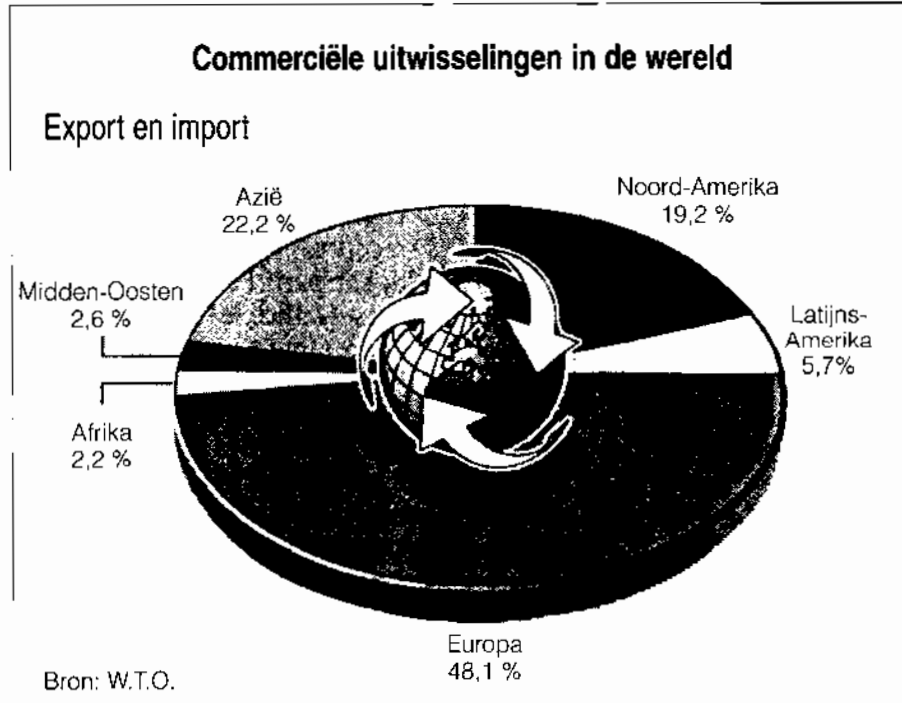
Uytterhaeghe Antoine
05.12.1999

Seattle tegen de mondialisering?

Op het eerste gezicht waren de rellen vond de wereldhandel stop van revolutionaire aard. Wat de houding van de US syndicaten betreft bleek dit vlug een illusie. Het geheel eindigde in verraaging en het ziet er niet naar uit dat de gebruikelijke kapitalistische chaos zou kunnen teruggeschroefd worden. De officiële conferentie mislukte waarschijnlijk totaal. Het publiek zal in eerste instantie onthouden dat herriescoppers bezig waren terwijl de inzet van de betwisting althans voorlopig in de mist verdwijnt.

Tot voor kort hebben de voorstanders van de mondialisering van de economie en van haar broertje, de deregulatie geruisloos kunnen vooruitgaan. Toen premier Wilfried Martens voor ongeveer 10 jaar een lans brak voor die twee uitingen van de duale maatschappij zonder de zaken bij deze naam te noemen, hebben wij met zijn allen daar weinig of geen aandacht aan geschonken. Ik vond wel in verschillende Nederlandse en Duitse boeken een beschrijving van de globalisering (eigenlijk mondialisering). In Vrede nr. 333-sept-okt. heb ik kort besproken of de globalisering opgang of verval betekende. Het blijkt dat Martens en consoorten ons een archaïsch liberalisme willen voorschotelen. Eigenlijk gaat het over het neoliberalisme dat onder een andere naam de wereldcrisis van 1930 veroorzaakte. Dergelijke afloop is overmijdelijk wanneer men alleen macht nastreeft en de verantwoordelijkheid laat liggen.

In het kort stuk "De zondeval na de globalisering", (Vrede nr. 334-nov.dec. '98) heb ik er toen op gewezen dat de meningen verdeeld waren over de neerwaartse trend van de beurzen. In sommige beleggersclubs was men optimist zonder dit eigenlijk te kunnen verrechtvaardigen. Anderzijds zijn de pensioenen gelukkig nog niet gedereguleerd (dit zou betekenen: de allerdikste vergoedingen nog veel dikker ten koste van de kleintjes). De globalisering is anders al erg genoeg. In Duitsland alleen waren er in '97 reeds 4,5 miljoen nieuwe werklozen en binnen tien jaar zullen minstens anderhalf miljoen banen worden geschrapt. Het internationalisme, ooit een (broos) wapen van de werknemers is nu een gelegenheid geworden om de eenzijdige klassenstrijd van het kapitalisme opnieuw door te

drukken. De verzwakking van het syndicalisme zou de roofmoord moeten vergemakkelijken. Het grootste deel van de wereld verandert in een afbrokkende maatschappij. Enkele steden steken er nog boven uit maar de vervuiling is vaak verontrustend en de VS zijn zeker geen koploper op het gebied van de ecologie. De verarming van de wereldbevolking kan niet anders dan aanleiding geven tot massale migraties, legale en/of illegale. De industriestaten sluiten zich meer en meer af: wat alleen kan uitlopen op geweld. Zelfs de samenwerking tussen de VS, Canada en Mexico vertoont barsten. Het is alsof de geest uit de fles is doch men jaagt verder met lichtsnelheid op rendement.

Op 6 december beginnen de kranten te vermelden dat de top in Seattle grandioos is mislukt. Niet-gouvernementele organisaties beschouwen dit als een overwinning en eisen dat in 't vervolg bij verdere gesprekken over wereldhandel over meer dan alleen een vrijmaking van de handel gepraat wordt. Anderen zoals Chevalier wezen op de slechte organisatie en het dubbel discours van de officiële instanties. (De Morgen van 6.12) Een maat voor niets dus.

Victor Stuyck 8.12.9

Na de mislukking van de bijeenkomst van de Wereldhandelsorganisatie in Seattle, eind november, was voorzien dat de vertegenwoordigers van de 135 lidstaten zouden sarnenkomen in Genève.

De directeur generaal Mike Moore en de Amerikaanse vertegenwoordigers Rita Hayes gingen er van uit dat de gesprekken konden worden verder gezet.

Zo ging Rita Hayes er van uit dat gewoon verder kon gepraat worden vertrekkende van het principe dat wat reeds beslist was kon behouden blijven.

De Zwitserse minister van economie, zoals tevens de Belgische ambassadeur, Jean-Marie Noifalisse, verklaarden echter dat Seattle voorbij was en er in een volgende etappe naar nieuwe formules moet gezocht worden die onderhandelingen voor iedereen aanvaardbaar maken.

"Alles hangt van de wijze af hoe men de dialoog zal hervatten" voegde de Belgische ambassadeur er aan toe.

De Venueaanse adjunct directeur van de WHO Miguel Rodriguez was nog duidelijker. Hij wees op de dringende noodzaak van meer doorzichtigheid bij de besprekingen en de noodzaak alle landen te betrekken bij het nemen van beslissingen. (ads)

Vluchtelingen in Europa: burgers of paria's?

Na de bijeenkomst van de EU in Tampere moeten vluchtelingen niet veel hoop meer koesteren om hun rechten op bescherming en veiligheid - voorzien volgens de conventie van Genève - erkend te zien. De vluchteling wiens asielerzoek is afgewezen wordt enkel nog gedoogd. Hij krijgt hooguit een beschermstatuut met alle onzekerheden vandien. Het document spreekt trouwens niet over vluchtelingen maar over zij die "door omstandigheden gedwongen, op legitieme gronden toegang tot ons grondgebied trachten te krijgen". Het vluchtelingenverhaal is niet belangrijk meer vermits de "legitieme gronden" drastisch worden ingeperkt en de toegangsvoorwaarden tot Europa bepalen.

De EU wil dus een rudimentair asielrecht behouden maar terzelfdertijd met de herkomstlanden actieplannen uitwerken die de potentiële vluchtelingen moeten vertellen dat het de moeite niet meer loont om naar Europa te vluchten. Europa maakt de schotten dicht. De coördinatie voor de strijd tegen de "illegale" immigratie wordt verder opgevoerd en verfijnd. Het afweren van vluchtelingen wordt uitgebreid naar de buiten-Europese ruimte waar geen controle meer is.

De EU bevestigt daarbij het catastrofale onderscheid tussen mensenrechten en burgerrechten dat kenmerkend is voor de ontwikkeling van de Europese natiestaten. Deze ontwikkeling zal uitmonden in het feit dat de EU met een gerust geweten zelfs elementaire mensenrechten voor de vluchteling niet meer zal moeten garanderen: ze blijven hier toch niet, ze kunnen toch geen Europeaan worden.

De richtpunten van Tampere

De vijftien lidstaten van de Europese Unie kwamen op 15 en 16 oktober in Tampere (Finland) samen om "een ruimte voor vrijheid, veiligheid, en rechtvaardigheid in de Europese Unie tot stand te brengen". De Europese Raad pakte drie thema's aan: migratie en asiel, strijd tegen de economische criminaliteit, (het witwassen van geld is een bedreiging voor de Euro), en rechtsspraak. Prodi vond dat deze thema's de burgers het meest aanspreken.

De Unie baseert zich op een aantal internationale en ethische normen zoals mensenrechten, democratische instellingen, rechtsstaat gebaseerd op vrijheid. Het rapport van Tampere stelt dat de verworvenheden van de Europese burgers ook

moeten gelden voor "hen die door omstandigheden gedwongen, op legitieme gronden, toegang tot ons grondgebied krijgen". "De Unie", zegt het rapport, "moet daarvoor een gemeenschappelijk asiel- en immigratiebeleid uitwerken, rekening houdend met de noodzaak van een doorgevoerde controle aan de buitengrenzen om illegale immigratie een halt toe te roepen en degenen die deze immigratie organiseren en daarmee verband houdende misdrijven begaan te bestrijden". De uitwijzings- en afweerpolitiek van vluchtelingen bepalen aldus het asielbeleid. Voor haar asielbeleid handhaaft de Unie wel het principe van de volledige en niet restrictieve toepassing van het verdrag van Genève. Maar de conclusies geven daar geen concrete inhoud aan. De definitie is daarbij ook niet opti-

Het asiel- en vluchtelingenbeleid zijn niet langer meer het terrein van het Ministerie van Arbeid of Migratie, maar staat nu hoog op de internationale politieke agenda. Het eist de aandacht op van staatshoofden, kabinetten en van belangrijke ministeries die betrokken zijn bij defensie, binnenlandse veiligheid en buitenlandse betrekkingen.

Arguing about International Legal norms in Parliamentary Asylum Debates, Niklaus Steiner, Global Society nr.3 1999

maal omdat zij niet bepaalt wat vervolging betekent. De term "gegronde vrees" blijft ook zeer vaag wat de staten een enorme vrijheid geeft in de definiering van zij "die door omstandigheden gedwongen, op legitieme gronden, ...". De norm sluit mensen uit die armoede ontvluchten, gender-discriminatie, milieuvervuiling, terrorisme, burgeroorlog.

De Unie is dus een ruimte dat het recht om asiel te zoeken respecteert maar zij is geen immigratieruimte ondanks de grote hoeveelheid immigranten, gastarbeiders die sinds de laatste wereldoorlog in Europa zijn binnengekomen. Economische redenen zijn geen grond voor asiel. Volgens de EU zijn de grootste groep asielzoekers geen vervolgd vluchtelingen maar opportunistische immigranten die de asielprocedure misbruiken met illegale klachten. Asielzoekers zijn speculanten. De term asiel-shopping duidt op het weinig positieve beeld van de vluchteling in Europa. Het was de term die gebruikt werd voor asielaanvragers die een verzoek in een ander land indienden wanneer ze door het vorige land werden afgewezen.

Internationale normen

Het document vermijdt het woord 'vluchtelingen'. De term vluchteling wekt sympathie op en zet aan om te helpen. De Raad van Europa maakt de schotten dicht. Zij focust op illegale immigranten. De asielnorm van de vluchtelingenconventie is nog altijd een machtige internationale norm die zelfs de aanhangers van de strengste asielprocedures niet openlijk met de voeten willen treden. Het non-refoulement-principe² is de andere cruciale norm van de vluchtelingenconventie waar de Unie niet omheen kan wil zij haar imago van respect voor mensenrechten hoog houden. Het non-refoulementprincipe is effectief om de afgewezen asielzoekers een tijdelijk beschermstatuut met beperkt verblijfsrecht en status te geven. Ondanks de macht van deze internationale normen zijn de individuele staten onder geen enkel beding verplicht asiel te erkennen. Wanneer ze het toekennen volgen ze een internationale norm en geen internationale wetgeving.

De veilige derde staat

Vermits de Unie naar buiten toe het non-refoulement principe van het vluchtelingenakkoord niet wil verkrachten maar langs de andere kant zoveel mogelijk vluchtelingen wil afweren heeft ze het concept 'veilige derde staat' uitgewerkt. In de aanloop van de samenkomst van de Europese raad in Tampere heeft een werkgroep voor asiel en migratie op hoog niveau (verder HLWG)³ een aantal actieplannen en terugname akkoorden uitgewerkt met « veilige derde landen » uitgewerkt. Naburige staten van de herkomstlanden van de vluchtelingen worden betrokken in de afweer en terugverwijzing van de vluchtelingen door een georchestreerde aanpak van diplomatische interventies, humanitaire hulp en niet militaire dwangmaatregelen. De actieplannen ontnemen aldus de vluchtelingen die onder de vluchtelingenconventie van Genève vallen de mogelijkheid, indien zij dat willen, om asiel aan te vragen in Europa. Zij worden aldus gedwongen gebruik te maken van organisaties die vluchtroutes opmaken en valse of vervalste documenten tegen veel geld bezorgen. Wie met zulke documenten in een luchthaven aankomt, vb Frankfurt, wordt in hechtenis genomen en via een snelprocedure terug uitgewezen. In zulke situaties kan de asielaanvrager zijn verhaal niet ten gronde brengen. Zijn rechtsmiddelen worden

beperkt. De vluchtroute wordt belangrijker dan het vluchtverhaal.

Voorstel actieplan Irak: Noord-Irak en Turkije als veilige derde staat

De gruwelijke schending van de mensenrechten in Irak kent zijn gelijke niet sinds WO II, schrijft een VN-verslaggever in een overzichtsrapport van het Midden-Oosten.

De analyse van de HLWG van de politieke situatie in Irak gaat ervan uit dat de Koerdische regio in het Noorden van Irak wel een veilig gebied is. Daar is er humanitaire hulp en zijn er voorzieningen. "Maar", zegt Thomas Uwer⁴ "dit gegeven verhindert niet de schending van de mensenrechten, de executies van de Koerden en het verbranden van hun dorpen door de Iraakse troepen en de militaire interventies vanuit Turkije en Iran. Bij deze militaire operaties werden 40.000 mensen uit hun huizen verjaagd. Het rapport vermeldt evenmin de systematische achtervolging en onderdrukking van de Koerden en Shiïten in de rest van het land. De militaire raids in Zuid-Irak hebben duizenden mensen het leven gekost en hele gebieden verwoest. De Europese raad voor vluchtelingen (verder ECRE⁵) beklemtoont in haar opmerkingen dat "zolang de oorzaken voor vluchtelingenstromen blijven bestaan, elk actieplan moet voorzien voor asiel in Europa voor dezen die dat wensen".⁶

Sinds midden dit jaar volgen officieren van de Turkse grenspolitie een opleiding om zich voor te bereiden op hun taak: zij zullen vluchtelingen uit het Koerdische Noord-Irak opvangen, registreren en in twijfelgeval ook terugsturen. Turkije wordt dus als veilige derde staat gezien voor de Iraakse Koerden uit Irak. Turkije heeft de vluchtelingenconventie geratificeerd onder een regionaal voorbehoud: Turkije bindt zich niet aan deze conventie voor niet-Europese vluchtelingen.⁷

De precaire rol van humanitaire hulporganisaties

"Humanitaire organisaties werken heden ten dage mee aan de vluchtverhinderende uitgestippeld door de actieplannen van de EU", schrijft Thomas Uwer⁸. "Het onderscheid tussen NGO's en regeringsorganisaties gaat nog enkel over wie het geld verstrekt. Wie als idealist voor een hulporganisatie begint te werken eindigt als kampbeheerder. NGO's zullen in de toekomst mee moeten werken aan de uitwerking van het Europees asielbeleid. Mensenrechten worden in de vervolgingsstaten op zijn kop gezet."

De gevolgen van vluchtafweer en humanitaire hulp toont de ontwikkeling in het Koerdisch gebied in Noord-Irak.

Sinds 1992 wordt de regio met noodhulp

in leven gehouden. Uit angst voor een onafhankelijke Koerdische regio wordt geen zelfstandig bestuur noch een economische opbouw van de regio door de noodorganisatie aangemoedigd. De regio wordt aangeprezen als een model voor alle andere crisiregio's.

Actieplan Afghanistan: Pakistan en Iran als veilige derde staat

De HLWG stelt in zijn "Actieplan Afghanistan" voor om terugname-akkoorden af te sluiten met Pakistan en de omliggende landen om Afghanen terug te nemen. "Ondanks de slechte toestand van de mensenrechten hebben de Taliban orde herstelt en handelsactiviteiten doen opleven. De veiligheid van de vrouwen is toegenomen" stelt het rapport.⁹ De HLWG kreeg van de Taliban de garanties dat de ... "terugkerende vluchtelingen goed zullen opgevangen worden en dat de amnestieregeling zal gerespecteerd worden"¹⁰. Het actieplan vermeldt verder dat "Afghanen in Pakistan veilig zijn. Zij hebben geen pas nodig en hebben daar toegang tot de arbeidsmarkt"¹¹. De Pakistaanse veiligheidsdiensten sporen

Alles wat uit het hoofd van de mens komt heeft zijn verbazingwekkende neerslag gevonden. Alleen op de honger krijgen wij geen vat. Hij neemt zelfs toe. Wereldwijd zijn er vluchtelingenstromen onderweg; honger begeleidt hen. En geen politiek wil, gepaard gaande met wetenschappelijke kennis, heeft zich voorgenomen een einde te maken aan deze woekerende ellende. Heinrich Böll in zijn rede tijdens de uitreiking voor de Nobel Prijs

Afghaanse politieke vluchtelingen echter tot ver buiten de steden Peshawar en Queta op. De aanwezigheid van Bin Laden en van geassocieerde netwerken verhoogt de onveiligheid voor de Afghaanse intellectuelen in Pakistan. De stijgende werkloosheid en criminaliteit maken dat Afghaanse vluchtelingen meer en meer worden geweerd. Pakistan is geen ondertekenaar van het vluchtelingenverdrag. De EU kan niet verzekeren dat de Afghanen die naar Pakistan worden teruggestuurd uiteindelijk niet naar Afghanistan worden uitgewezen. Er zijn nu al aanwijzingen dat Pakistan en de Taliban onderhandelen om de terugkeer van Afghanen uit Pakistan aan te moedigen. De Afghanen zijn gemakkelijk herkenbaar door hun fysionomie, hun kledij en hun accent. De EU besteedt onvoldoende aandacht aan de vervolging van de Afghaanse intellectuelen. Al meer dan 10 jaar vrezende deze mensen vervolging en niet alleen door vetes. Velen van hen hebben humanitair werk verricht. Ze worden vervolgd of geïntimideerd en geëxecuteerd.

Iran is wel ondertekenaar van het vluchtelingenverdrag. Tot 1992 werden vluchtelingen uit Afghanistan daar opgevangen maar het half miljoen dat na 1992 Iran is binnengekomen wordt als illegaal beschouwd. In 1997 en 1998 werden meer dan 50.000 Afghanen vanuit Iran naar Afghanistan gepatriëerd. Ondanks alles wil de EU verdere immigratie verhinderen door Airline verbindingsofficieren naar Pakistan en EU-immigratieambtenaren naar de omliggende landen te sturen.

Grensbewaking van de Unie

Europa geeft hopen geld uit aan de bewaking van zijn grenzen. De minder kapitaalcrachtige landen zoals Spanje, Griekenland en Italië kunnen zich dat niet veroorloven en worden de zwakke onderbuik van Europa genoemd. Zij staan onder zware druk van de Unie, vooral van Duitsland dat het laatste jaar 2,4 miljard DM besteedde om zijn grenzen te dichtten. 6.200 ambtenaren bewaken de oostelijke grens. Vooral de Neisse-grens met Polen wordt dag en nacht scherp in het oog gehouden. Infra-rood cameras zoeken 's nachts naar vluchtelingen die de grens pogen over te steken. CO2-detectoren zoeken naar verstekelingen in de vrachtwagens. Maar de vluchtelingen blijven proberen. De grenspolitie gaat hardhandig te werk: sinds 1989 zijn er minstens 70 mensen omgekomen tijdens hun poging Duitsland binnen te komen. Ook Spanje trok een miljardenbedrag uit om zijn enclave in Marokko hermetisch af te sluiten. Maar dat verhindert vluchtelingen niet om de straat van Gibraltar te blijven oversteken. Het aantal mensen dat daar verdronken is, is moeilijk te schatten. "Al deze vluchtelingen die op eigen kracht niet meer in Europa kunnen geraken moeten noodgedwongen beroep doen op mensensmokkelaars waardoor de financiële en menselijke kost van hun vlucht nog enkel toeneemt" zegt John Morrison van de Britse Refugee Council.

Maar er is meer. De Duitse grenspolitie bvb heeft zich de laatste jaren tot een uiterst efficiënt repressieapparaat ontwikkeld. Zij bestudeert en analyseert de internationale migratieroutes en zijn er verantwoordelijk voor dat deze geblokkeerd worden. Daarnaast dwingen ze uitgeprocedeerde vluchtelingen bij de ambassade langs te gaan om hun herkomst te laten vaststellen en organiseren ze chartervluchten voor massale reaptriëring. Een versterking van de controle aan de buitengrenzen staat hoog op de agenda. Fort Europa staat nog maar in de steigers. Ze heeft daarvoor maar naar Canada te kijken. Ze willen geen migranten en vinden dat ze het recht hebben op welke manier dan ook tegen te houden.¹²

Paria's

Terwijl de Unie zijn grenzen voor vluchtelingen en immigranten afsluit en zij ver buiten haar grenzen tot in de herkomstlanden hen het recht op asiel ontzegt, investeren Europese bedrijven in de opleiding van hun kaders om zich een positie op de internationale markt te veroveren. In het business jargon worden ze de "Euronomaden"¹³ genoemd omdat ze constant van het ene land naar het andere reizen om contracten en verkoopovereenkomsten voor hun transnationale bedrijven af te sluiten. Ze zijn hoog opgeleid en spreken verschillende talen. Ze worden in economische elitescholen getraind waar de studenten in zo divers mogelijke culturele werkgroepen trainen. "De uiterste vorm van mobiliteit is niet geografische grenzen overschrijden maar de manier waarop je met verschillende culturen omgaat" zegt Helen Henderson van het INSEAD¹⁴.

Ondertussen zijn vele politieke vluchtelingen in Europa hoog opgeleide mensen die verschillende talen spreken. Zij beantwoorden perfect aan het profiel dat een transnationaal bedrijf van haar kaders eist. Zij kennen hun eigen cultuur en wonen reeds verschillende jaren in Europa. Hun familieleden wonen in de VS of Canada. Zij hebben een levenservaring en een mensenkennis die de elite-yuppies niet eens vermoeden. Een machting potentieel aan intelligentie en know how wordt door Europa als paria behandeld. Sommige bedrijven die vluchtelingen in dienst willen nemen botsen op een onverzettelijke administratie. De kloof binnen Europa wordt steeds groter.

Het globaal denken van Europa gaat slechts op in één richting: exporteren van mensen en goederen in een bikkelharde concurrentiestrijd voor afzetmarkten en grondstoffen. Dit kapitalistische denken komt als een boomerang terug. "Er bestaat een rechtstreeks verband tussen investeringen van Amerikaanse bedrijven in derdewereldlanden en de immigratie uit die landen naar de Verenigde Staten" schrijft Saskia Sassen¹⁵. Europa blijft blind voor de oorzaak van mensen en volkeren in beweging. De verantwoordelijkheid voor de vluchtelingen wordt verder en verder afgeschoven. Vluchtelingen en immigranten zijn bronnen van inkomsten voor mensensmokkelaars en illegale arbeidscircuits voor transnationale bedrijven. De transnationale kloof wordt steeds groter.

Marie Jeanne Vanmol
23/12/1999

- 1 Het Duits gebruikt het woord "asylant" dat doet denken aan querulant.
- 2 Non-refoulement principe van de vluchtelingenconventie: een vluchteling die vervolging of mensenrechtenschending te vrezen heeft zal niet naar zijn thuisland worden teruggestuurd.
- 3 HLWG: High Level Working Group for asylum and migration : sinds december 1998 werkt deze werkgroep in opdracht van de Europese Raad aan een aantal actieplannen voor Afghanistan, Marokko, Sri Lanka, Somalia, Irak
- 4 Vortrag von Thomas Uwer/Wadi e.V. zum Aktionsplan Irak . Paralleltipfel van ECRE am 15.10.99 in Tampere
- 5 ECRE: European Council on Refugees and Exiles
- 6 Observations by the ECRE on the work of the HLWG on asylum and migration.
- 7 Migration News Sheet
- 8 Thomas Uwer : Jenseits aller Grenzen: die EU wil Flüchtlinge bereits in den Herkunftsändern abwehren- mit Hilfe von NGOs.. Tampere 1999. redaktion Jungle World <http://www.jungle-world.com>
- 9 In een televisieuitzending op arte op 11/11/99 vertelde de hulporganisatie Médecin sans Frontières in Afghanistan hetzelfde verhaal. Er heerst orde, er kan veilig gewerkt worden. Geen enkele melding van de schending van de mensenrechten van de vrouwen, de situatie in de kampen, het embargo van de Taliban op de centrale regio in Afghanistan, het gedwongen cultiveren van de velden voor opium, het opeisen van de mannen voor de oorlog....
- 10 Zelfs indien de Taliban er zou mee instemmen om de mensenrechten te verbeteren en amnestie te geven aan hen die terugkeren zijn zij niet in staat deze maatregelen door te voeren. De Taliban heeft niet de structuur om orde te houden in gans het door hen gecontroleerde grondgebied. EU-Aktionspläne, pro asyl Infonetz Asyl, <http://www.proasyl.de/>
- 11 pro asyl Infonetz Asyl, <http://www.proasyl.de/>
- 12 De Canadese immigratiediensten zijn "een intelligentie netwerk" in het opsporen van vluchtroutes en oefenen hun invloed tot ver buiten de grenzen uit. Cf de 190 Tamils uit Sri Lanka die in januari 1998 illegaal naar Canada wilden komen maar door Canadese agenten in Guinee aan de Westkust van Afrika werden onderschept. De plaatselijke politie stopte hen op verzoek van de Canadese regering in de gevangenis maar de Tamils kwamen door toedoen van de mensensmokkelaars de dag nadien weer op vrije voeten. Een boot, de African Queen, zou hen naar Canada brengen. Buiten de territoriale wateren, aan boord van een schip, hebben zij gedurende 10 dagen tevergeefs gewacht. Geen eten, geen drinken. De Canadezen kregen tenslotte een werknemer van de International Organisation for Migration (IOM) zover om met de Tamils te praten over een vrijwillige terugkeer. Hij heeft hen gedurende 16 uur onder druk gezet. De Canadese regering heeft hen terug gepatrieerd naar Sri Lanka waar ze prompt door de politie werden opgepakt ondanks de belofte van de werknemer van IOM dat hij persoonlijk garant stond voor hun veiligheid. Geen enkele vluchteling heeft de kans gehad asiel aan te vragen. (televisieuitzending op Canvas, 12/12/1999, "African Queen")
- 13 Newsweek 29/11/1999
- 14 INSEAD: een economische eliteschool in Fontainebleau bij Parijs in Newsweek 29/11/1999
- 15 Saskia Sassen : Globalisering. Over mobiliteit van geld, mensen en informatie. 1999

Wist je dat ...

... volgens het Amerikaans Instituut Polis Studies de verhouding tussen de gemiddelde lonen in ondernemingen in 1980 1 op 40 bedroeg, maar dat dit in 1998 reeds 1 op 419 geworden is.

... een normale Amerikaan iedere dag met 3000 advertenties geconfronteerd wordt.

... op de 50 machtigste ondernemers in de wereld er in 1997 13 de communicatieindustrie vertegenwoordigen en dat in deze 50 er 6 Aziaten, 17 Europeanen en 27 Amerikanen zijn.

... in een documentaire op de TV-zender Arte over de grote Chinese muur specialisten er op wezen dat dit grootste bouwwerk in de wereld 7000 km lang is en dat, om deze vandaag te bouwen, de kostprijs zou oplopen tot 430 miljard F.F.

... uit de studie van de Britse journalist John Lloyd blijkt dat het aandeel van de internationale politiek in de belangrijkste Amerikaanse magazines Time, Newsweek en U.S. News en World Report in tien jaar daalde van 25 % naar 14 % voor Time, 12 % voor Newsweek en 14 % voor U.S. news.

... het financieel agentschap Standard and Poor's berekende dat in de volgende dertig jaar 7.315 miljard Euro's in de Europese Unie zou kunnen samengebracht worden en dit vier maal meer betekent dan de 1.995 miljard Euro's in 1995.

... in de V.S. volgens Amnesty International 4000 minderjarigen, onder soms onmenselijke voorwaarden, in de gevangenis zitten en de cipiers niet aarzelen om ze soms zeventien uur lang aan een stoel vast te ketenen...

... Uit een officieel document blijkt dat 11,8 % van de Italiaanse bevolking - een op acht - als arm kan worden beschouwd, gezien deze mensen maximum zouden beschikken over een inkomen van 30.000 fr. per maand voor een gezin van twee personen.

... Om het inkomen van 1973 terug te bereiken dat Amerikaanse arbeiders nu 245 uren (zes weken) meer per jaar moeten werken.

Gekibbel om een Leopard II tank

Mensenrechten tellen niet wanneer het om wapenhandel gaat.

De voorbije weken heeft het in de Duitse regering zodanig gerommeld, tussen groenen en sociaal-democraten, dat de vraag oprijst of deze bewindsploeg nog wel een lang leven beschoren is.

Kanselier Schröder en zijn minister van landsverdediging Scharping zijn bereid 1000 Leopard II tanks te verkopen aan Turkije. Als verkoopspromotie willen ze nu aan Ankara een testtank leveren. Zo kan men de kandidaat-koper beter overtuigen van de kwaliteit van de Duitse tank. De groenen stemden schoorvoetend in met deze testlevering.

In dit dossier gebruiken de sociaal-democraten zowel economische als militaire argumenten.

De tegenstanders menen dat een dergelijke handel niet kan omdat deze tanks kunnen gebruikt worden tegen de burgerbevolking. Turkije is niet bepaald het toonbeeld van een land dat de mensenrechten hoog in zijn vaandel heeft geschreven.

Mochten de tegenstellingen rond deze conflictstof in de schoot van de Duitse regering in een versnelling geraken, menen sommigen dat dit tot het einde van de regering Schröder-Fischer zal leiden.

Wat Turkije betreft, kunnen we ons de vraag stellen of het land deze 1000

Leopard II tanks wel nodig heeft. Wordt het land van buiten uit bedreigd?

In het Noordoosten, met name de Kaukasus-regio, is stabiliteit niet het grote kenmerk, maar vandaar moet Ankara geen bedreiging vrezen.

Het gevaar zit 'm precies in de massale bewapening van Turkije zelf. De versterking van de Turkse militaire slagkracht kan alleen maar destabilisering opleveren. Heeft Turkije niet een jaar geleden Syrië met een oorlog bedreigd als het ging om de Koerdenpolitiek van Damascus? Of wil Turkije haar leger beter bewapenen om haar waterpolitiek ten opzichte van haar buurlanden Irak, en Syrië te omkaderen en kracht bij te zetten? Ook de chronische spanningen met Griekenland worden erdoor opgedreven. Ze dreigen een nog gevaarlijker niveau te bereiken, omdat Athene niet lijdzaam kan toezien hoe haar Egeïsche grens door een vergroot Turks militair potentieel bedreigd wordt. Door het opdrijven van de Turkse bewapening ontstaat het gevaar van een nieuwe wapenwedloop in het Midden-Oosten en Griekenland.

Voor de defensieve veiligheidssituatie van Turkije heeft deze eventuele levering van Duitse tanks geen zin dus, omgekeerd ze destabiliseert de regio. Maar ze is wel een uitstekend middel tegen eventuele interne etnische en so-

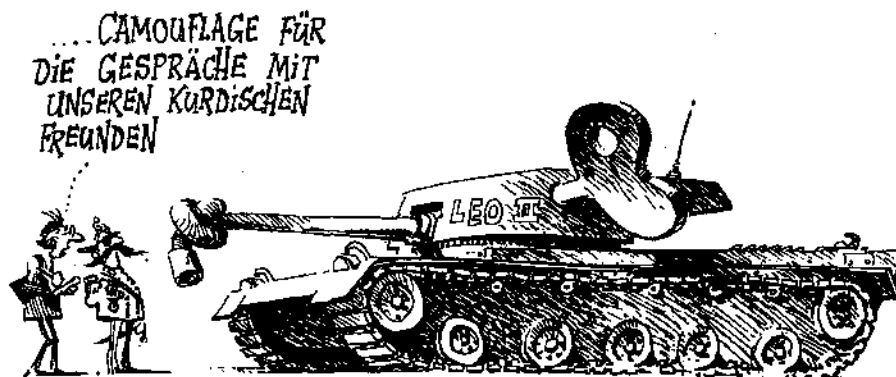
ciale conflicten. Leopard-tanks zijn zeer efficiënt voor het platwalsen van Koerdische dorpen, ze zijn nuttig om de etnische zuivering in Oost-Turkije meer kracht bij te zetten. De Duitse Bondsregering beschouwt deze stelling als uitgesloten daar zo een optreden in het NAVO-verdrag niet voorzien is. Maar volgens de regering in Ankara gaat het om bestrijding van het terrorisme, dat is volgens de NAVO-maatstaven wel legaal.

Bijgevolg heeft deze transactie voor Turkije een dubbele zin. Naar de buurlanden toe vormt ze een stap naar verdere uitbouw van regionale dominantie, en voor het binnenland dienen de tanks als repressiemiddel.

Het tegenstribbelen van Joskha Fischer deed de spanning in de coalitie toenemen, dat is wel duidelijk. Maar hoever wil of kan Fischer gaan? Trouwens tijdens de voorbije zomermaanden nam hij tegenover het wapengekletter in de Balkan nogal een instemmende houding aan. In zijn partij moet hij nu rekening houden met een stevige oppositie tegen deze wapenuitvoer naar Turkije. Fischer is dus wel verplicht zich nu verbaal te weren om deze groep in zijn partij, die op haar pacifistische standpunten staat, niet nog meer voor het hoofd te stoten.

De regeringspartijen, zowel groenen

Duitse Veiligheidsraad beslist testexemplaar van de Leopard II-tank naar Turkije te sturen.

Die Welt

als sociaal-democraten, hebben de laatste maanden veel stemmenverlies bij tussentijdse verkiezingen moeten incasseren. De politieke ruggengraat van de groenen lijkt wel gebroken als men de uitslagen analyseert. De noodzaak wordt dus groter dat de rood-groene coalitie in Berlijn op zoek gaat naar een consensus om het regeringsbeleid nieuw leven in te blazen. Of ze daar in zal slagen moet de toekomst uitwijzen.

Voor de Duitse groenen wordt het er niet eenvoudiger op. Indien ze niet bereid zijn bij een dispuut in de schoot van de regeringscoalitie hun standpunt echt door te zetten, dreigen ze herleid te worden tot een zombie bestaan. Ze zullen zwaar moeten werken om hun eigen identiteit ook op andere punten van het regeringsbeleid door te zetten, nu ze electoraal minder zwaar wegen. Het zal niet eenvoudig zijn om de sociaal-democratische kanselier met zijn liberale trekjes, duidelijk te maken dat hij ook rekening moet houden met de standpunten en de inbreng van zijn groene regeringspartner bij het uitstippen van het beleid.

Alles zal dus afhangen van de houding van de groene ministers in de Duitse regeringscoalitie. Het volstaat niet om wekelijks te dreigen met het verlaten van de regeringsploeg. Zoiets houdt men niet lang vol en zo kan men ook niet het vertrouwen van de burgers terugkrijgen. Het kan alleen maar het wantrouwen tegenover dergelijke politieke partij groter maken. Optreden als een papieren tijger brengt geen aarde aan de dijk, en verandert de krachtsverhouding niet.

De Duitse sociaal-democratische partij wil de wapenverkoop aan Turkije niet stoppen. Het uitgewerkte compromis tussen de regeringspartners voor de levering van een testtank, doet vele vragen rijzen.

De Duitse regering wil doen uitschijnen dat deze ene tank niet veel betekent, zolang de belangrijke aankoop van de 1000 stuks niet is afgesloten. Op die manier schuift men de discussie voor zich uit. Want waarom levert men dan dit ene exemplaar als men niet de hoop koestert de verkoop van 1000 stuks binnen te halen?

De redenering achter het compromis, die men naar buiten uit wil verkopen, is verre van duidelijk.

Zo beweert Schröder en zijn regering dat men in het jaar 2001 zal beoordelen of de mensenrechtenproblematiek in Turkije verbeterd is. Is de afspraak tussen Schröder en Fischer hier niet erg vaag? Niemand kan en wil de garantie

geven dat deze beoordeling ofwel zeer grondig en diepgaand zal zijn, ofwel eerder pro forma. Of gebruiken de Duitse groenen hier deze heisa rond de export van deze ene Leopard II tank om terug op de Duitse politieke bühne herkenbaar te worden.

Zo beweren Fischer en zijn vrienden wel dat ze bij hun standpunt en principes blijven, maar veel bewijzen daarvan zijn er niet te bespeuren. Tot grote opluchting van de Duitse wapenfabrikanten en van Turkije.

Het beleid van deze rood-groene regeringscoalitie is totnogtoe gekenmerkt door militarisering en machtspolitiek in de plaats van wapenbeheersing en politieke dialoog. Daarbij schuwt ze niet inbreuken te plegen op haar eigen grondwet, en schuift ze samen met haar bondgenoten het VN-charter opzij en zelfs de bepalingen van het oorspronkelijk NAVO-verdrag. (Ik wijs hier op het militair optreden buiten het verdragsgebied, dat in strijd is met artikel 5 van het verdrag).

Is bij Schröder en Fischer alle moraal weg? Het Duitse regeringsbeleid toont steeds duidelijker wat er eigenlijk beoogd wordt: een belangenpolitiek die steunt op diverse pijlers. Vooreerst gaat het erom de economische capaciteit te verstevigen, vervolgens de eigen militaire kracht uit te bouwen en de transatlantische verbondenheid met de VS (inclusief de nucleaire capaciteit) via de nieuwe NAVO te versterken. Verder wil men op wereldvlak een grotere Duitse inbreng in de internationale organisaties en instellingen.

Als we al de gegevens en vaststellingen klaar op een rij plaatsen, zien we een heropleving van de bewapening met nieuwe precieze hoogtechnologische wapentuigen in de plaats van ontwapening. De Duitse militaire uitgaven voor 1998 bedroegen 58.142 miljoen DM, de wapenexport in 1997 was goed voor 1.384 miljoen DM. In de internationale wapenhandel komt het land op de vijfde plaats met een marktaandeel van 4%. Wanneer we naar de top 100 van de wapenproducerende bedrijven uit de OESO-landen kijken, dan zien we dat voor jaar 1997 de elf belangrijkste Duitse wapenfabrikanten hier op plaats zes prijken met een zakencijfer van 6,2 miljard \$. Dat is zeker en vast geen Duitse bijdrage om de spanningen in de wereld te verminderen. Maar ja de belangrijke Duitse wapenindustrie (voornamelijk ondergebracht bij Daimler) kan in een vredelievende wereld geen goede zaken doen. De Duitse wapenlobby kan alvast op de goede wil

van de Duitse sociaal-democraten en in zekere mate op Fischer en (een deel van) zijn aanhang rekenen om hun militaire snuisterijen in het buitenland te slijten.

Het Leopard II - gekibbel is in feite maar een aspect van de wapenhandel tussen Turkije en Duitsland. Meer en meer komen er verdachte wapentransacties naar buiten in de pers, die aantonen dat de Duitse wapenindustrie gouden zaken doet met haar wapenexport naar Ankara. Zo zijn er meldingen dat ze het nodige hebben geleverd voor een productie-installatie voor het vervaardigen van chemische en biologische wapens. Verder heeft de Duitse wapenindustrie voor het aanmaken van stingerraketten de nodige onderdelen geleverd.

Voor de Duitse wapenindustrie is Turkije een zeer bloeiende afzetmarkt voor allerlei wapentuig. In 1998 heeft de Turkse regering een bedrag van 2.165 miljard Turkse pond aan militaire uitgaven besteed. Voor de periode 1994 tot 1998 leverde Duitsland aan Turkije voor 1.715 miljoen US \$. (Dollar waarde 1990) wapentuig aan Turkije. In 1998 volgens het SIPRI jaarboek van 1999 leverde Berlijn 150 grondradarsystemen van het type Rata S, 3400 FIM 92 stingerraketten, 1 Kilic class FACM en 1 fregatboot 2000T Miko type. Ankara heeft bekend gemaakt haar helikoptervloot te willen vernieuwen en gelijktijdig heeft ze medegedeeld dat ze interesse heeft voor de Duits-Franse helikopter van het type 'Tiger'.

Zo kan men best begrijpen waarom de West-Europese regeringen, - waarvan de meeste door sociaal-democraten geleid worden of waar ze mee in de coalitie zetelen, - zo begerig naar deze wapenmarkt kijken. Dan verdwijnt het probleem van de mensenrechten naar de achtergrond en wordt het een onderwerp waarover men niet zo graag spreekt. Voor hen is de hoofdzaak "de Turkse schone in bed te krijgen". Want ze is toch ook zo belangrijk voor de ontsluiting van de Kaukasische regio. Op die manier wordt Turkije ook aanvaardbaar voor het EU-lidmaatschap.

Wanneer we dit alles nader analyseren dan komt men tot de vaststelling dat in de club van de Westerse grootmachten de wereldpolitieke gewichten voorlopig herverdeeld worden. De balans neigt naar de Turkse kant.

Uytterhaeghe Antoine

Bron: Sipri jaar boek 1999-11-14

Jochen Hippler - Panzerschlacht

De militaire ambities van de Europese Unie

Op de Europese top in Helsinki zijn er afspraken gemaakt voor de oprichting van een Europese interventiemacht. Het Europese economische blok krijgt hiermee nu eindelijk een militaire arm. Toch is er nog geen sprake van een echt leger. NAVO-trouwe lidstaten, noch neutrale EU-landen willen hiervan horen. België en Frankrijk willen zich daarentegen onafhankelijker opstellen tegenover Washington en pleiten wel voor een eigen Europees leger. Hieronder een overzicht van de discussie en afspraken.

Wat vooraf ging: NAVO-top

De discussie voor een Europese interventiemacht krijgt een prominente plaats op de NAVO-top te Evere (Brussel) van 2 december. Traditioneel staan 'Atlantisten' (zoals VS, Verenigd Koninkrijk) in dat dossier tegenover 'Europeanisten' (Frankrijk en nu ook meer en meer België) en blijft de uitbouw van een eigen Europese defensiecapaciteit een delicate evenwichts-oefening met vooral wantrouwende blikken vanuit de VS. De VS willen wel dat Europa meer inspanningen doet op vlak van defensie, maar tegelijk mag dat niet ten koste gaan van de NAVO. In feite moest op deze top het groen licht gegeven worden voor de Europese plannen, wat dan ook is gebeurd.

In de marge van de NAVO-bijeenkomst, maande NAVO-secretaris-generaal Robertson de Europese lidstaten aan om "te investeren in hun militaire capaciteiten om de veiligheid van de toekomstige generaties te garanderen". Robertson heeft vooral benadrukt dat de defensiebudgetten omhoog moeten. Landen die in de wachtlijst staan om lid te worden van de NAVO, hebben de boodschap alvast begrepen. Kandidaat-lid Estland voorziet een stijging van 22 % in de begroting 2000, Letland, het andere kandidaat-lid uit het Balticum, wil het defensiebudget doen stijgen tot 2 % van het BBP in 2003. Nieuw NAVO-lid Hongarije is bezig met een inhaalbeweging en laat het defensiebudget stijgen met zomaar eventjes 43%. Italië heeft aangekondigd dat het defensiebudget zo vlug mogelijk 2 % (i.p.v. 1,5 %) van het BBP moet bedragen. Frankrijk verhoogt

eveneens zijn budget en vooral in het onderdeel voor de aankoop van nieuw materieel (+ 1,7 %). De Verenigde Staten maken wellicht de grootste sprong en naderen gevaarlijk dicht de kaap van 300 miljard dollar. Uiteindelijk moet het defensiebudget er 331 miljard dollar bedragen tegen 2005. Van dergelijke bedragen durfde zelfs de defensie-industrie niet dromen. Kent iemand de vijand?

In de marge van de top kreeg België te horen dat 1. Het defensiebudget drastisch omhoog moet en 2. meer moet worden geïnvesteerd. De lezer weet intussen dat ook België opnieuw het defensiebudget heeft laten stijgen met 3 % (totaal: 101 miljard fr.).

Europese top Helsinki

Na het fiat van de NAVO kon Europa met een gerust gemoed vertrekken naar de Intergouvernementele Conferentie in Helsinki. Belangrijkste ambitie: Europa scherpe tanden geven. Het is opvallend hoe snel alles in zijn werk is gegaan. Op enkele maanden tijd worden proefballonnetjes over een eigen Europese interventiemacht plots realiteit. Zelden is een Europees dossier zo vlug in de beslissingsmolen geraakt. De oorlog tegen Joegoslavië heeft blijkbaar zijn effect gehad. De Europese frustratie over de militaire inferioriteit ten opzichte van de VS moet groot geweest zijn.

De Belgische Ministers vertrokken naar Helsinki met een net gepubliceerde beleidsnota van Buitenlandse Zaken op zak, die vrij ambitieus is voor wat het Europees defensiebeleid betreft. Die nota is voor het verschijnen wellicht nog wat bijgewerkt na het bezoek van Verhofstadt aan Parijs. De Belgische premier en Chirac konden er blijkbaar goed met mekaar opschieten, want ze waren het roerend eens over het feit dat Europa veel meer op eigen militaire benen moet komen te staan. Bovendien werd nu heel erg duidelijk hoezeer België zich aan de Parijse kar heeft vastgehangen, wat niet zo erg geapprecieerd wordt in Washington.

De bewuste nota gaat op vlak van defensie veel verder dan het Europees ontwerp dat in Helsinki zou worden

goedgekeurd. "België is van mening dat artikel 5 van het Verdrag van Brussel, op termijn, in het Verdrag van de Unie kan worden opgenomen en, in ieder geval, in de tussentijdse periode een juridisch toepasbaar kader vormt voor de tien volle leden van de WEU", zo stelt de nota Michel. Artikel 5 van het Verdrag van Brussel (oprichtingsverdrag van de WEU), handelt over collectieve defensie. Integreeren van artikel 5 in de EU zou de facto betekenen dat Europa ook een eigen legermacht zou krijgen wat veel verder gaat dan de oprichting van een gemeenschappelijke crisisinterventiemacht, waarover binnen de EU sedert de Brits-Franse top in St Malo eind vorig jaar, inmiddels wel consensus was gegroeid.

Verhofstadt heeft het regeringsstandpunt met de steun van Frankrijk in Helsinki verdedigd, maar kreeg nul op het request. De neutrale landen waren wel akkoord om een snelle interventiemacht op te richten, maar wilden niet horen over een heus Europees leger, omdat op die manier hun neutraliteit zou worden aangetast. Ook de trouwe NAVO-landen (met op kop het Verenigd Koninkrijk) zagen dat niet zitten. Zij willen vermijden dat de transatlantische solidariteit zou worden ondergraven.

Dat neemt niet weg, dat in Helsinki behoorlijk werd gewerkt aan een militaire poot voor de EU. Om het hele gamma van de zogenaamde Petersbergtaken (crisispreventie en -hantering) te kunnen uitvoeren, worden nieuwe politieke en militaire organen in het leven geroepen. Hoofddoel is om op basis van vrijwillige samenwerking een snelle interventiemacht van 50 tot 60.000 soldaten (of 15 brigades) op te richten tegen het jaar 2003. Deze troepen moeten militair zelfvoorzienend zijn, met de nodige capaciteiten op vlak van bevelvoering, controle en inlichtingsdiensten, logistiek en waar nodig ondersteund worden door lucht- en zeemachtonderdelen. Bij dit alles is voorzien dat er beroep kan worden gedaan op bestaande defensieplanningsprocedures en daarvoor wordt meer bepaald verwezen naar de NAVO.

Bij de Raad komen er nieuwe permanente politieke en militaire organen. Het

Gemeenschappelijk Buitenlands- en Veiligheidsbeleid (GBVB) is in het Verdrag van Amsterdam intergouvernementeel gehouden, d.w.z. buiten de bevoegdheden van de Europese Commissie en dus binnen de Europese Ministerraad.

Wat is afgesproken? Er komt een Permanent Comité voor politieke en veiligheidsvraagstukken (CPV), waarin nationale vertegenwoordigers van hoog niveau (wellicht ambassadeurs) zullen zetelen. Het CPV is niet alleen verantwoordelijk voor het Gemeenschappelijk Europees Veiligheids- en Defensiebeleid (GEVDB), maar ook voor alle materies van het Gemeenschappelijk Buitenlands- en Veiligheidsbeleid. In geval van militair optreden in een crisissituatie, zal onder het gezag van de Raad het CPV de politieke controle uit-

oefenen en de strategische leiding op zich nemen.

Voor het eerst zullen ook regelmatig militairen aanwezig zijn op de bijeenkomsten van de Raad. Het gaat onder meer over de voorzitter van een op te richten Militair Comité (MC). Dat MC moet militaire adviezen verstrekken, doet aanbevelingen aan het CPV en geeft militaire leiding aan de Militaire Staf. In het MC zetelen de Chefs van de Defensiestaf. De Militaire Staf (MS) voert taken uit op het gebied van vroegtijdige waarschuwing, situatiebeoordeling en strategische planning voor Petersbergtaken. De EU wil daarbij geen tijd verliezen. Zolang de organen niet zijn opgericht moeten interim-organen voorlopig garanderen dat er kan worden opgetreden.

In Helsinki is er ook een akkoord geko-

men over de niet-militaire crisisbeheersing van de Europese Unie. Dit onderdeel is veel vager uitgewerkt en kreeg ook in de media veel minder aandacht. Zo wordt gesteld dat er een inventaris moet worden gemaakt van nationale en collectieve middelen voor de uitbouw van een snel reactievermogen (op vraag van OVSE en /of VN of eventueel bij zelfstandige acties van de EU). Er komt ook een gegevensbank en een studie waarin de concrete doelstellingen van de collectieve niet-militaire reactie worden bepaald. Tot slot wordt gedacht aan een coördinatiemechanisme binnen de Raad dat evenwel nauw samenwerkt met de commissiediensten en de oprichting van een fonds waarin geld wordt gestokkeerd dat vlug kan worden vrijgemaakt. Mager beestje toch.

Ludo De Brabander

OVSE-top in Istanbul (19 november 1999)

Op de top te Istanbul van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa werd een Charter voor de Europese Veiligheid opgesteld. Er werden een aantal maatregelen genomen die de OVSE moeten versterken. Een Platform voor Coöperatieve veiligheid tussen de OVSE en andere internationale organisaties moet het mogelijk maken om veel efficiënter gebruik te kunnen maken van know how en bepaalde middelen van de internationale gemeenschap, zoals experts, specifieke informatie, e.d. Bovendien komt er een zogenaamde Vlugge Expertenteams (REACT) tegen 30 juni 2000. Die moeten vlug kunnen worden ingezet bij conflictpreventie of -management. Verder werden nog wat stappen gezet in de richting van ontwapening (in het kader van CFE-verdrag op conventionele wapens).

Politiek was deze top belangrijk voor de reactie op de oorlog in Tsjetsjenië. Rusland was behoorlijk op zijn tenen getrapt voor wat de "inmenging in binnenlandse aangelegenheden" wordt genoemd. Uiteindelijk zwichtte Moskou en aanvaardde het een rol voor de OVSE en de noodzaak voor een politieke oplossing. Voor het overige weigerde Rusland elke inmenging. Als een soort symbolische straf voor de Russen, sloten Turkije, Azerbeidzjan, en Georgië onder supervisie van de Amerikanen een belangrijk akkoord voor de olie- en gasdistributie vanuit de regio van de Kaspische Zee waarmee een hypotheek gelegd werd op de Russische en Iraanse ambities.

Verder werden zowat alle conflicten in OVSE-gebied onder loup genomen, op één na dan. De Turks-Koerdische oorlog, die al 37.000 slachtoffers heeft geëist en een heel volk op de vlucht heeft gedreven, is men 'vergeten'. Navoland Turkije (en dus de Amerikanen) aanvaardden geen externe bemoeienis. De 'humanitaire' Westerse landen deden dan maar hun ogen dicht.

De Belgische bijdrage: premier Verhofstadt kondigde in Istanbul aan dat het Belgische aandeel (350 miljoen) in het OVSE-budget naar beneden moet. Ter vergelijking: de rechtstreekse NAVO-bijdrage is drie keer zo hoog: 1 miljard fr. Onlangs werd beslist dat daar een pak bijkomt voor de bouw van nieuwe paviljoenen in het NAVO-hoofdkwartier te Evere.

LDB

50 jaar vredesbeweging Oostende

Op vrijdag 10 december 1999 vierde de Vredesbeweging Regio Oostende haar 50-jarig bestaan.

foto "Tijdingen"

Een zicht op aanwezigen in de toneelzaal van het Feestpaleis tijdens de gelegenheidstoespraken en het optreden van Leen Persijn en Yves Bondue.

Het stadsbestuur was met een zeer grote delegatie aanwezig. In het talrijke publiek ook verschillende prominente politici uit de regio.

Er waren opgemerkte toespraken van de burgemeester, Dhr Vandecasteele, van Jan Olsen, voorzitter van de Vredesbeweging Oostende, en van André De Smet, bezieler van de vredesbeweging.

Verskillende sprekers bleven even stilstaan bij de nagedachtenis van Jeanneke De Smet-Provost die in het voorjaar 1999 overleed.

"Ik moet u iets bekennen", begon André De Smet, "eigenlijk bestaan we al 51 jaar. In 1948 werd namelijk in de Velodroom van Oostende een internationale verbroedering gehouden met gerenommeerde atleten die net hadden deelgenomen aan de Olympische Spelen; en ook een internationaal jeugdkamp in het Fort Napoleon."

Naast de ontvangst op het stadhuis was er ook een gesmaakte culturele avond. Een optreden van Leen Persijn en Yves Bondue, met het stuk "courage Bertolt", in het Feest- en Cultuurpaleis van de stad Oostende.

Deze avond werd ingeleid met enkele toespraken. Bob Paulus, voorzitter van het Masereelfonds Oostende, legde de band tussen mensenrechten, democratie en vrede. Hij bracht speciale hulde aan André De Smet en schetste het strijdbare leven van Jeanneke, wijlen de echtgenote van André. Stef Lievens was door ziekte weerhouden, maar z'n toespraak werd door Ine Lievens voorgelezen. Hij legde o.m. uit waarom hij ettelijke jaren geleden al gekozen had "welbewust om als overtuigd christen, lid te worden van een pluralistische progressieve vereniging die zich inzette voor de vrede". Georges Spriet van de vzw Vrede had het voornamelijk over het vredeswerk dat ons nog te wachten staat. "Bij Vrede stellen we ons altijd eerst de vraag waar die bewapening moet voor dienen, welke belangen die wapens gaan verdedigen, welke onrechtvaardigheden ze zullen in stand houden of verder opleggen. In naam van humanitaire opdrachten gaan we vandaag in Europa nieuwe legers maken, gaan we de militaire budgetten verhogen. Vrede wil een campagne starten tegen de militaire uitgaven omdat het fondsen wegtrekt van civiel nuttige zaken, en omdat de bewapening structuren en een economische systeem in stand houdt die de sociale onrechtvaardigheid in de wereld bestendigen." Zo schetste hij de inzet van de strijd voor vrede.

foto "Tijdingen"

Enkele aanwezigen tijdens de ontvangst en receptie aangeboden door het stadsbestuur. Met pui Pater Guus Sniijkers met naast hem gewezen Europees parlamentslid Jaak Van de Meulebroucke

Dialogoogavonden

Gent

dinsdag 18 januari 2000 - 20u

WTO na Seattle

inleiding door Antoine Uytterhaeghe (medewerker Vrede)
Vredescentrum Galgenberg
Galgenberg 29 9000 Gent
org: Vrede Regio Gent Masereelfonds

dinsdag 15 februari 2000 - 20u

De vele gezichten van Colombia

inleider: Filip De Bodt (Uilekot Herzela)
Vredescentrum Galgenberg
Galgenberg 29 9000 Gent
org: Vrede Regio Gent Masereelfonds

Oostende

vrijdag 14 januari 2000 - 20u

Rusland onder Jeltsin, de verkiezingen de oorlog in Tsjetsjenië

inleider: Yvan Grosjean (Oost-Europakenner)
Den Anklap Culturele Raad
Leffingestraat 85 Oostende
org: Vredesbeweging Regio Oostende
begeleiding Vrede vzw

Oproep!

Wij betogen op 2de Paasdag samen met onze Duitse vrienden in Dusseldorf voor minder militaire uitgaven. Heen en terug op 24 april met de bus.
Inlichtingen bij Vrede (09) 233 46 88.

De Lombarde

Camping en vakantiehuisjes op 500 meter van de zee!

De Lombarde omvat een groene, kindvriendelijke camping met moderne sanitairs.
 Voor de kleinsten is er een speeltuin en
 tijdens de schoolvakanties is er een ruim animatie-aanbod voor groot & klein.
 Je kunt hier ook terecht voor een partijtje air-hockey, tafelvoetbal, biljart, tafeltennis,
 petanque, basket, tennis ... Vissers worden verwacht langs de uitgestrekte visvijver.

Het restaurant en het caf etaria hebben een goede naam.
 Door een ruim aanbod, lage prijzen en heerlijk verse broodjes, zorgt de winkel ervoor dat je
 van een deel van de dagelijkse besommingen verlost wordt.

Voor de fietser en/of wandelaar staan er 5 trekkershutten ter beschikking.
 De routes kunnen ter plaatse uitgestippeld worden, er is een ruime keuze.

Kom gerust eens langs of vraag vrijblijvend een folder aan met prijslijst.
 De Lombarde, Elisabethlaan 4, 8434 Lombardside - Tel. (058) 23 68 39
 Een initiatief van vzw Volkstoerisme.

Vredesinitiatieven

**Vrede vzw, Moeders voor Vrede en Masereelfonds en het ICCM organiseren
 een congres rond Vrouwen en Conflict en Geweld**

In Lakenhalle van Ieper 18/19/20 februari 2000

Verschillende workshops werken rond het thema vrouwen in oorlog, en conflictgebieden
 Afghanistan, Balkan, Tsjetsjenië, Palestina, Sudan, Zaire
 Vrouwen tijdens WO1 en WOII
 Vrouwen in het verzet
 Vrouwen en fascisme
 Vrouwen en genitale verminking
 Migrantenvrouwen en burgerschap
 Vrouwen en netwerken
 Vrouwen uit Noord en Zuid zijn solidair

Meer inlichtingen bij Vrede vzw tel.09/ 233 46 88. Vragen naar Marie Jeanne Vanmol

Dialogogavonden
 begeleiding Vrede vzw

Brussel - maandag 31 januari 2000 - 20u

Het falen van een wereldtop

gesprek met *Wendel Trio (OWW) en Gaetan Pintelon*
(Int.Huis)
 Internationaal Huis, Hoogstraat 139 1000 Brussel
 org: Masereelfonds

29 januari 2000

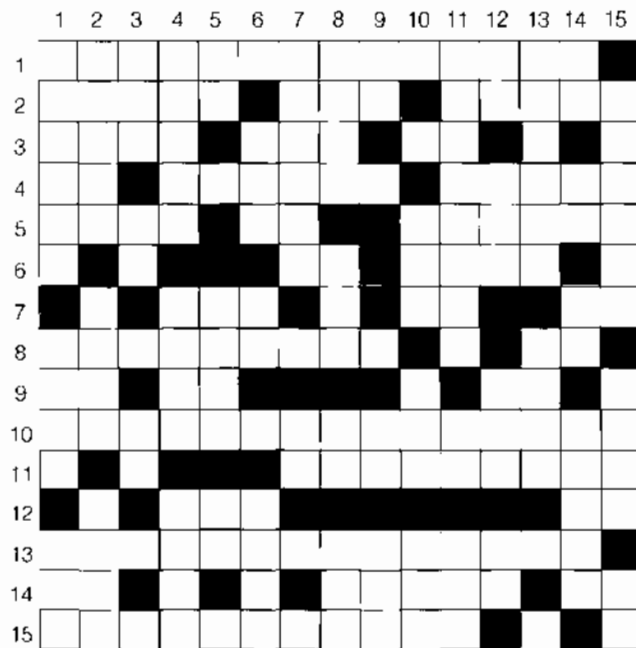
Studiedag

NROO: Agresie Versus Ontwikkeling?

Cultureel Centrum
 Driekoningenstraat
 Berchem

9.30 u. - 17.00 u.

"RETRO-KRUISWOORDRAADSEL" - NUMMER 5 (= Gebaseerd op de inhoud van nummer 340 van november/december 1999)

Stuur uw oplossing naar Vrede, Galgenberg 29, 9000 Gent.

HORIZONTAAL

1) Colloquiumdebat van zaterdag 20 november 1999 (10 jaar na ... (5 woorden). 2) Vergissing (Latijn) - Dwaas - Zijrivier van de Rhône. 3) Omlaag - Turks opperbevelhebber - Actinium (symbool). 4) Dit is (afkorting) - Overwinning - Boerderij. 5) Spaanse rivier - Suo-Locho (afkorting) - Kosmos. 6) Moeder (omgekeerd synoniem) - Verzamelnaam voor stoffen die brandbaar zijn. 7) Alles in orde (Engelse afkorting) - Zuivelproduct Beslist - Vrouwelijk. 8) Een land dat het westen niet te hard wil aanpakken - Persoonlijk voornaamwoord (omgekeerd). 9) Ons inziens (afkorting) - Muzieknoot - Familieled. 10) Het blijft een geschiedenis zonder einde (De ...). 11) Ligt op 2.000 kilometer van Jakarta (2 woorden). 12) Rivier in West-Azië - Persoonlijk voornaamwoord. 13) Op vrijdag 10 december in Oostende (50 jaar ...). 14) Dubbele klinker - Omlaag gaan - Daar. 15) Daar woedt de oorlog in alle hevigheid - Tien (Romeinse cijfer).

VERTICAAL

1) Zijrivier van de Schelde - Amerikaanse staat - Veel voedende bestanddelen in zich hebbend. 2) Eenmaal - Beengewricht - Oorlogsgod. 3) Op grote afstand (anagram van het woord) - Muzieknoot - Nog een muzieknoot. 4) Grote slagader - Windrichting - Denkbeeld. 5) Lage rivier (afkorting) - Beengewricht - Omgekeerd meetstok. 6) Verhoogde noot - Dubbele klinker - Egyptische godin van de vruchtbare natuur. 7) Daar barstte eind vorig jaar het geweld in volle hevigheid los - Twee verschillende klinkers. 8) Titel - Bloeiemaand - Boksterm - Gelders gemeente. 9) Dokter (afkorting) - Looftboom - Platte mand om het koren mee te zuiveren. 10) Vraagwoord - Europeaan - Bijbelse figuur. 11) Is aanwezig in 170 landen - Vervoegingsvorm van een "voedend werkwoord" - Europese Economische Gemeenschap (omgekeerd afkorting). 12) Ut supra (afkorting) - Als uiting van smart - "Hip" (anagram) - Voorzetsel. 13) Aanspreekvorm - Voor hooggeplaatste personen - Vlokkige vlies op wijn - 24ste letter van het alfabet. 14) Dubbele medeklinker - Familieled - Uitroep van pijn - Graan gewas. 15) Het wijfje van de ezel - Echte - Dwarshout

25 jaar geleden in Vrede

Onder de talrijke personen die deze oproep reeds ondertekenden citeren we:

Aster Berkhof - schrijver, Raoul Servais - cineast, Ward Ruyslinck - auteur, Walter De Brock - voorzitter VUB, prof. Bart De Schutter - VUB, prof. Piet Franzen - VUB, Vic Nees - musicus, Ignaas Lindemans - studiedienst ACV, mevr. Broecke-Vanderspeeten - regeringscommissaris VUB, Willem Roggeman - letterkundige, Hubert Lampo - auteur, Renaat Braem - architect, Jan De Wilde - muzikant, Etienne Elias - kunstschilder, Robert Dille - nationaal voorzitter Humanistisch verbond, Frans Verrept - dr. juris, J. De Roover - architect, Jaap Kruihof - prof. RUG, L. Van Steenberghe - muzikant, Lisette Pere - dr. in de rechten, V. Margueritte - binnenhuisarchitect, Guy Van Der Eeden - architect, H. Coenen - licent., Goert Grub - publicist, R. Spittaels - licent. - André Messens - schoolhoofd, Geert Daenen - voorz. Gemeenschap en Ontwikkeling, Richard Van Hecke - advocaat, Jan De Bruycker - lic., Els Spitaels - architect, R. Verschaeve - actrice, Chantal De Smet - licent. - Wilfried De Cock - voorzitter OSB-VUB, R. Van den Berghe - dokter, Lydia De Pauw - docent VUB, Alfons Cools - adj., Kabin Chef Nat. Opvoeding, De Schampeliere - navorser, J. Dufour - ingenieur, Konreich Freddy - O/voorzitter VUB, E. Schellen - Prefect, Nauwelaerts - navorser, A. Plettinck - assistent VUB, Van de Mosselaere - navorser, W. Soete - licent., Beirlaan - navorser, R. Keller - architect, H. Danckaert - licent., Gerda Verhaeghe - apotheker, Nico Mertens - arch.-ing., Georges Gard - beeldhouwer, Marcel De Keersmacker - nat. verantw. NCOS, G. Foutry - licent., Paul De Vree - letterkunde, Johan Sonnevill - uitgever - auteur, H. Carette - auteur, Erik Struye - journalist, H. Van Lishout - journalist, Th. Rombouts - studiedienst ACV, Jan Renders - studiedienst ACV, Beatrice Hertog - studiedienst ACV, René Van Nerum - schoolhoofd, Lieve Willems - auteur, Yves Van De Steen - navorser, Paul Breyne - studiedienst ACV, prof. Meerbergen, prof. Serneels, prof. L. Dierickx, prof. Grauls, Guido Roscam - publicist, Elie Elia - kunstschilder, Paula Burghrave - navorser, Jo De Schuyter - lic.-redact.secr. Vrede, prof. Van de Papuliere, prof. P. Diels, prof. Schamburg, prof. Andries, prof. J. Jaspers, prof. Robert Tente, Mark Dangin - letterk., Jan Emiel Daele - auteur, Carlo De Roover - ere prof. Acad. Schone Kunsten, Mark Braet - letterk., Albert De Smale - oud minister, Bert Brouwers - docent-auteur, Mireille Cottenjé - auteur, J.L. Broeckx - prof. RUG, Daniel Robbrecht - schrijver, Daniel Van Hecke - auteur P. Andriessens - musicoloog, Freddy De Vree - letterkundige, Cecile Faniel - licent., Nadine Laporte - componiste, Frans Lena, producer, R. Willaert - ondervrager, J. Van Hemelrijck - occultoloog, Robert Paulus - pedagogisch adviseur, A. Massaert - navorser, T. Tillez - economist, Roel Dhaese - beeldhouwer, Chris Yperman - schrijfster, L. Van Buyten - Dr. Juris, Leo Madelein - Dr. Juris, D. Janssens - economist, J. Van De Meulebroecke - economist, R. De Paepe - prof. VUB, W. Scherpereel - architect, Jan Berheim - dokter - docent, H. De Smet - dr. juris, M. Braet - burg.ingenieur, Van De Kerckhove - lic. André De Smet - hoofdredacteur Vrede enz., enz. enz.

januari 1974

Chili

Oproep voor solidariteit met het volk van Chili en voor de vorming van een democratisch front tegen het fascisme

De bevolking van ons land heeft zich zeer getroffen gevoeld door de militaire staatsgreep in Chili.

Op initiatief van de vzw VREDE, Studie- en informatiecentrum voor vredes- en ontwikkelingsproblematiek, hebben duizenden personen, uit alle gewesten van Vlaanderen en Brussel, behorende tot de verschillende bevolkingslagen en politieke en wijsgerige strekkingen, reeds de in vrede verschenen oproep ondertekend. Zij roepen de openbare opinie op het Chileense volk te steunen in zijn strijd en onderstrepen de noodzaak van de vorming van een breed democratisch front tegen het fascisme.

Veiligheid !?

Dit woord is de laatste tijd "in" 't klinkt dikwijls in onze oren. Bepaalde individuen, vooral uiterst rechtsen, maken er regelmatig misbruik van.

Door het overdrijven van de kleine criminaliteit, die we uiteraard ook veroordelen, tracht men een algemeen angstgevoel te scheppen. Het begrip veiligheid wordt uit zijn verband getrokken. Daardoor probeert men de bevolking te beïnvloeden. En het lukt nog ook. Het heeft soms als nadelig gevolg dat "anderen", meestal democratische en progressieve elementen, zo weinig mogelijk over de veiligheid wensen te spreken. Alzo willen ze vermijden door sommigen geïdentificeerd te worden met "das blok".

Dat is verkeerd!

We moeten over de veiligheid durven spreken. Veiligheid voor **iedereen, overal** en in **al zijn vormen en aspecten**. Meer nog, indien we de grote vraagstukken in verband met de onveiligheid zouden aanpakken, bestaat de kans dat vele oorzaken van de kleinere problemen verdwijnen.

Vrede:

Nemen we maar als voorbeeld de toestand in de wereld. De tweede wereldoorlog eindigde op 8 mei 1945, dus méér dan vijftig jaar geleden. Intussen zijn er oneindig veel conflicten geweest. De krijgsverrichtingen hebben in feiten ooit opgehouden.

Miljoenen mensen werden het slachtoffer van wapengeweld. De oorlogsindustrie draait nog altijd op volle toeren. Waar blijft hier de veiligheid die de vrede op aarde moet brengen? En wat doen de Verenigde Naties (VN)? Waarom laten ze zich zo dikwijls manipuleren door grote mogendheden, inzonderheid de USA?

Milieu:

Zo is er ook de kwestie van het milieu. Het water wordt verontreinigd, de lucht is bezoeid, de ontbossing vernietigt de longen van de wereld. Het gat in de ozonlaag wordt regelmatig groter. Internationale bijeenkomsten hebben hierover al plaats gehad. De problematiek is gekend.

Spreken we maar even over het toenemend verkeer.

Alte dagen lange files en verspilde tijd en energie. Er ontstaat een zogenaamd "verkeersinfarct". Intussen vergiftigen dioxine en andere gevaarlijke stofdeeltjes meer en meer de atmosfeer. Daarenboven nemen de ernstige ongevallen toe.

Waarom kan het dure zware vrachtvervoer over langere afstanden niet gebeuren langs het goedkopere spoor, of door de nog voordeligere binnenscheepvaart?

Intussen gaat de afbraak van het milieu onbeperkt verder. Ze brengt de gezondheid en zelfs het bestaan van het mensdom in gevaar.

Gezellige conferenties, sterke analyses en positieve standpunten lossen niets op als er niet effectief ingegrepen wordt. En dit wordt meestal tegengewerkt door de grote economische en financiële machten. Die denken alleen maar aan enorme winsten. Voor hen regeert alleen "Koning geld"!

Een bijbelse "ontboezeming":

De hongerigen spijzen, de dorstigen laven, de naakten kleden en de daklozen een waardig onderkomen verschaffen zijn belangrijke zaken die om een concrete aanpak vragen.

Is het niet schrijnend die beelden op de T.V. te zien, vooral over de derde wereldlanden, waar kinderen, vrouwen, ou-

deren liggen te creperen. Af en toe worden dan liefdadigheidscollecten georganiseerd om de "nood te lenigen". Op zichzelf is dit initiatief te appreciëren, maar eerlijk gezegd het is een druppel op een gloeiende plaat. Is die toestand niet een van de oorzaken die de emigratie in de hand werkt met alle spijtige gevolgen daaraan verbonden?

Het is wraakroepend dat dit gebeurt terwijl de bombardementen van de NAVO op Kosovo alleen 266.000.000.000 (tweehonderdzesenzestig miljard) frank hebben gekost. Hoeveel ontzaglijke sommen worden er in de wereld niet besteed aan bewapening.

Met deze gigantische bedragen zou men praktisch het grootste deel van de miserie op de aarde kunnen weghelpen. Ook dit is een dringend probleem dat met onze veiligheid te maken heeft.

Werk en inkomen:

Sommige staten schrijven sierlijk in hun grondwet: "Recht en Arbeid". Maar wat stelt dit voor? Het leger werklozen is een bron van onrust, want minder (of geen) inkomen provoceert moeilijkheden.

Natuurlijk is het patronaat meestal niet akkoord om de werkduur drastisch te verminderen met behoud van loon. De aldus vrijgekomen uren kunnen dan gecompenseerd worden door het verschaffen van werk.

Doch dan moet men een deelje afnemen van de enorme winsten, en dat willen de kapitalisten nu eenmaal niet. Dat ze daardoor de onveiligheid in de hand werken trekken ze zich niet aan. Alleen "koning geld" telt.

"Kleine en grote misdadigheid":

Laten we het even hebben over de kleine straatcriminaliteit, die de gewone mensen het best aanvoelen. De kranten berichten er trouwens uitvoerig over. Zeker, die overtredingen moeten bestreden en gestraft worden. Het mag niet dat dieven, overvallers, drugdealers slechts een lichte straf krijgen en dan nog voortijdig worden vrijgelaten. Dat geeft aanleiding tot recidivisme.

Bijgevolg zou er ernstig moeten gewerkt worden om een oplossing te vinden aan alle problemen die we hiervoor vermeld hebben. Het zou een belangrijke bijdrage kunnen betekenen in het verminderen van het geweld en de kleine criminaliteit.

Waarom wordt de maffia niet kordater aangepakt? Vele van hun handelingen zijn gekend. De grote bonzen eveneens. Schijnbaar durft (of mag?) men ze niet aanpakken.

Er zijn maffiosi die méér geld ter beschikking hebben dan het budget van zekere landen. Alles kunnen ze kopen tot atoomwapens toe. Ze schaffen zich duikboten aan om hun drugs veilig over zee te kunnen vervoeren.

Politici worden door hen bedreigd, gechanterd en/of omgekocht. Dat is een zeer gevaarlijke toestand die onze veiligheid bedreigt. Het is inderdaad angstwekkend.

Hiermede hebben we in het bestek van dit kort artikel willen aantonen dat de (on)veiligheid zich niet beperkt tot de hoek van de straat, maar veel meer omvat.

We komen terug bij ons uitgangspunt. Veiligheid voor **iedereen, overal** en in **al zijn vormen en aspecten**. Indien men deze problematiek in zijn geheel stelt en werkelijk naar oplossingen tracht te zoeken, komt er misschien een vredelievender maatschappij.

En dit is tenslotte wat we allen willen!

Jozef Vandromme

Charles Van Der Vinck

SNEEUW

*Als een blanke vogel
komt gij neergestreden
in uw weidse vrede streken
en elke voetstap
drukt een reine bede
in mijn hart...
uw witte vrede.*

*Ik, die innig proefde
aan de stilte
van uw lied
aan de vroomheid
die gij biedt
en het luisteren
naar de stem ... van de bedroefden.*

handelingen zijn gekend. De grote bonzen eveneens. Schijnbaar durft (of mag?) men ze niet aanpakken. Er zijn maffiosi die méér geld ter beschikking hebben dan het budget van zekere landen. Alles kunnen ze kopen tot atoomwapens toe. Ze schaffen zich duikboten aan om hun drugs veilig over zee te kunnen vervoeren. Politici worden door hen bedreigd, gechanterd en/of omgekocht. Dat is een zeer gevaarlijke toestand die onze veiligheid bedreigt. Het is inderdaad angstwekkend. Hiermede hebben we in het bestek van dit kort artikel willen aantonen dat de (on)veiligheid zich niet beperkt tot de hoek van de straat, maar veel meer omvat. We komen terug bij ons uitgangspunt. Veiligheid voor iedereen, overal en in al zijn vormen en aspecten. Indien men deze problematiek in zijn geheel stelt en werkelijk naar oplossingen tracht te zoeken, komt er misschien een vredelievender maatschappij. En dit is tenslotte wat we allen willen!

Op 13 november werd de zes miljardste inwoner van de planeet geboren. Normalerweise moest dit, gezien het grootste deel van de wereldbevolking in de derde wereld woont, plaats hebben in een arme ongeletterde familie. Omdat het in het kraam past en een symbolisch effect moest hebben weten we nu dat deze zes miljardste aardbewoner in Sarajevo geboren werd. En het toeval wil dat Kofi Annan, V.N. secretaris juist in de buurt was om deze nieuwe wereldburger te gaan begroeten. Kwestie van het blazen van de V.N. wat op te poetsen.

Het Amerikaans recensiebureau voorziet dat de armoedegrens in de V.S. zou moeten opgetrokken worden van 12,7 naar 17 procent. Op dit ogenblik vastgelegd op 16.000 dollar aan jaarlijkse inkomsten voor een familie van vier personen zou dit bedrag naar 19.500 dollar moeten opgetrokken worden. Meteen zou het aantal Amerikanen die als arm worden beschouwd oplopen tot 40 miljoen. De huidige grens van 12,7 % werd reeds vastgelegd in 1965 en is sindsdien, met uitzondering van aanpassingen bij inflatie, niet meer aangepast.

Over het conflict in en rond Kosovo werden, "pour le besoin de la cause", de meest waanzinnige berichten verspreid. De Amerikaanse minister van Defensie Cohen vertelde nog recent dat ruim 100.000 Albanese mannen werden vermoord en vermoord. Een Spaanse patholoog, Emilio Perez Pujol, die in Kosovo deelnam aan de opgravingen van lijken verklaarde aan de Sunday Times dat er eigenlijk maar sprake is van 2.500 slachtoffers. Het is vanzelfsprekend dat één dode er één te veel is. Het uitspelen van overdreven cijfers maakt echter deel uit van de (des) informatieslag.

Verzoening is altijd mogelijk maar het moet van beide kanten komen, je moet ervoor met twee zijn en de schuldige moet berouw hebben. Deze verklaring werd niet afgelegd met betrekking tot het decreet Suyckerbuik maar door kardinaal Danneels te Rome naar aanleiding van het conflict tussen de kerk en priester Rudy Borremans, die uit zijn ambt werd opzet en naar de dop gezonden werd.

Naar aanleiding van de vijftigste verjaardag van de Belgische Toerisme dienst in New York in aanwezigheid van de Vlaamse minister Landuyt, ondervroeg de West-Vlaamse regionale TV zender Focus een aantal Amerikanen in deze stad. Geen enkele,

maar ook geen enkele kon België op de wereldkaart situeren. Het opvallendste antwoord was dit van een jonge dame die België opgaf als een stad in Nederland.

Drie republikeinse kandidaten voor de Amerikaanse presidentsverkiezingen (Dan Quale, Laïa Alexander en Elisabeth Dole) legden reeds de duimen. Reden; gebrek aan geld. De Amerikaanse democratie is nu eenmaal een kwestie van centen. George W. Bush, de zoon van de vroegere president en gouverneur van Texas heeft reeds een spaarpot gevuld met 60 miljoen dollar (2,2 miljard frank) voor zijn kiespropaganda (TV-spots, advertenties en shows). De strijd begint pas op 24 januari met de "Caucus" in Iowa en op 1 februari met de "primacy" in New Hampshire. Tot eind september gaf E. Dole reeds 4 miljoen dollar uit (138 miljoen frank) terwijl G.W. Bush en Steve Forbes elk 19 miljoen dollar (703 miljoen frank) aan hun propaganda spendeerden. En dit noemen ze dan democratie.

De Standaard is een van de weinige Belgische kranten die een correspondent heeft in Parijs. Het is dus de taak van deze, Mia Doornaert, om de lezers te informeren over alle politieke, economische en sociale problemen in Frankrijk. Op 16 oktober ging te Parijs, op initiatief van de K.P. in samenwerking met de Groenen, MDC een betoging door. Kortom met de steun van alle niet-socialistische regeringspartijen, sociale bewegingen en extreem links. De PS die meende dat het om een anti-regeringsmanifestatie ging haakte af en nam niet deel. Het werd niettemin een brede volksbetoging met meer dan 50.000 betogers die zich tegen de afdanking verzetten (Michelin), zich voor de 35 u. werkweek uitspraken en dus van de regering een meer linkse politiek eisten. Het is opgevallen dat Mia Doornaert het niet nodig vond de lezers van De Standaard hierover te informeren daar waar radio en T.V. het wel nuttig vonden dit te melden.

In de Amerikaanse staat Kansas werd, na maanden verhit debat in de onderwijsraad besloten de evolutieleer van Charles Darwin uit het middelbaar onderwijs te bannen. Dit betekent een overwinning voor de religieuze fundamentalisten die niet aanvaarden dat de mens, volgens de Darwinistische leer uit aapachtige voorouders is ontstaan. Zij blijven beweren dat dit niet bezwezen is en gaan er van uit dat het boek Genesis letterlijk moet geïnterpreteerd worden o.m. dat God de wereld, de aarde, hemel en hel met alles wat er rond

leeft in zes dagen geschapen heeft en de zevende dag uitrustte. De jongste jaren wint de anti-evolutiebeweging in de V.S. veld. Uit een enquête van de Washington Post bleek dat 44 procent van de Amerikanen deze mening is toegedaan en dat slechts tien procent er van uitgaat dat het leven op aarde zonder goddelijke tussenkomst evolueert. De rectoren van de zes staatsuniversiteiten van Kansas protesteerden heftig tegen bovengenoemde beslissing.

De regering Blair heeft er iets nieuws op gevonden. Gezien de jongeren nog weinig belangstelling hebben om soldaat te spelen is de regering Blair in de gevangnissen op zoek gegaan naar kandidaat soldaten. Gisteren stuurde men de gevangenen naar de galeien, waarom zouden we ze nu dan niet naar het leger sturen denkt men in Londen. Of ze goed geplaatst zijn om de mensenrechten te verdedigen is een andere vraag.

De OVSE (Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa) heeft bekend gemaakt dat in vier maanden, sinds de intrede van de Kfor in Kosovo: 348 personen werden vermoord, 116 ontvoerd, 1070 huizen geplunderd en er 1106 brandstichtingen waren van huizen van Serviërs, zigeuners, muzelmanse slaven en gematigde Albanen. Ondertussen blijft de NAVO beweren dat ze streeft naar een multi-etnische samenleving in Kosovo.

De Duitse mark heeft blijkbaar de oorlog in Joegoslavië gewonnen. De regering van Montenegro, dat nochtans een deel van Joegoslavië is, heeft, zoals dit reeds het geval is voor Kosovo, de Duitse mark ingevoerd als betalingsmiddel volgens de zelfde normen als de Joegoslavische munt. Hoe lang moet het nog duren vooraleer het een Duitse provincie wordt?

Saudi-Arabië, de uitstekende vriend van de V.S., heeft zijn kijk op de "goede zeden" en de mensenrechten bevestigd. De vertegenwoordiger van koning Fadh heeft namelijk bekend gemaakt dat in de uit 80 personen bestaande consultatieve commissie die door de koning wordt aangeduid, er niet de minste plaats zal zijn voor vrouwen. In uitvoering van de aldaar in voege zijnde Islamistische wet is het de vrouwen ook al verboden een auto te besturen of een identiteitskaart te bezitten. Ze hebben alleen het recht te zwijgen. De grote verdedigers van de mensenrechten, de V.S. op kop, zwijgen ook als vermoord.

Jongerenmars tegen nieuwe wapenwedloop

Zaterdag 25 maart 2000
om 13.00u
Afspraak: station van Scharbeek

VREDE vzw, 't Vilenkot, ABVV jong,
Forum voor vredesactie, SJW
AIR, Kristenen voor socialisme,
Voor moeder aarde, JNM, CHIRO
SCOUTS, Globe link, KAJ, ABV jong
Pluralistisch platform voor jeuniorzorg
Rode jeugd

Geen verhoging van het defensiebudget.

Duurzame ontwikkeling als geweldpreventie.

Voor een politieke oplossing van conflicten.